

GÖTEBORGS STAD
ÅRSREDOVISNING >>
2010

Några händelser under året

Foto: Klas Eriksson

Det ekonomiska resultatet förbättrades

Kommunens resultat uppgick 2010 till 1 479 mkr när en jämförelsestörande engångspost tagits bort. Detta innebär att resultatet exklusive engångsposter förbättrades med drygt 1 200 mkr jämfört med föregående år. Två viktiga förklaringar till förbättringen var högre skatteintäkter och regeringens konjunkturstöd, som till stora delar var tillfälligt under 2010. En annan förklaring var en bromsande kostnadsutveckling i verksamheten i form av bl a en minskad personalvolym.

Det starka resultatet före engångsposter gav kommunen möjlighet att rymma en stor del av finansieringen av Västsvenska paket under 2010. Det frigör finansiellt utrymme under de kommande åren.

Detta flesta av Göteborgs Stads koncerner och bolag visade också ett starkt finansiellt resultat för 2010. Totalt uppgick resultatet efter finansiella poster för bolagen till 733 mkr.

Handlingsplan för stärkt internkontroll och öppenhet

Under 2010 påbörjades ett arbete för att förstärka den interna kontrollen och öppenheten inom Göteborgs Stad. Bakgrunden var misstankar om att det inom delar av staden förekommit mutor och andra oegentligheter. Misstankarna utreds av polis och åklagare.

Stadsdirektören har haft i uppdrag att se över vad som kan göras för att förhindra att oegentligheter begås i framtiden och att ta fram åtgärder för att stärka öppenheten. Detta har utmynnat i en handlingsplan som beslutades av kommunfullmäktige i februari 2011.

Handlingsplanen omfattar bland annat åtgärder för förstärkt internkontroll, en gemensam byggprocess för staden, en whistleblower-funktion, ökat fokus på utbildning samt en översyn av regler, riktlinjer och policies.

Stadsdelsnämnderna omorganiserades

I början av 2010 beslöt kommunfullmäktige att sammanföra de 20 stadsdelsnämnderna till 10 från och med 2011. Under året har ett omfattande arbete utförts för att hantera genomförandet, bland annat har nya gemensamma organisationsformer tagits fram.

Satsningar på miljön genomfördes

Under året genomfördes ett antal satsningar på att förbättra miljön i Göteborg. Ett sådant projekt var Gryaab AB:s utbyggnadsprojekt för bättre kväve- och fosforrening som färdigställdes i slutet av maj 2010. Anläggningen är betydelsefull för att kunna uppfylla både nationella, regionala och lokala miljömål.

Göteborgsmodellen infördes för hemtjänsten

Göteborgsmodellen för hemtjänstens serviceinsatser har införts under 2010. Den innebär att den enskilde förfogar över sin beslutade tid. För all hemtjänst, även den som inte är service, har man arbetat med inflytandefrågor inom ramen för arbetet med salutogen äldreomsorg.

Foto: Klas Eriksson

Västsvenska paketet beslutades

Flera beslut togs under året för att skapa framtidens infrastruktur i staden. Förhandlingarna med staten kring ett västsvenskt infrastrukturpaket, där merparten av investeringarna sker i Göteborg, gick vidare. Planeringen för Västlänken kunde därmed startas. I paketet ligger också att ett trängselskattesystem ska införas i staden 2013.

Planering för Centrala Älvstaden tog fart

Arbetet med planering för att stärka regionkärnan, Centrala Älvstaden, har fortsatt under året. Ett speciellt projekt, som under ledning av kommunstyrelsen ska ta fram en vision för detta område, har påbörjats.

Betygsresultat i årskurs 9 gick i rätt riktning

Våren 2010 uppnådde 72,5 procent av eleverna minst godkänt i alla ämnen och kunde därmed lämna grundskolan med fullständiga betyg. Detta var en ökning med 1,5 procentenheter jämfört med 2009. Såväl riksgenomsnittet som resultaten i Stockholm och Malmö visar motsatt utveckling. Däremot är andelen elever som får fullständiga betyg alltså lägre i Göteborg jämfört med riksgenomsnittet.

Det ekonomiska biståndet stabiliserades

Den successivt ökande kostnadsnivån för det ekonomiska biståndet under 2009 stabiliserades under 2010 på en hög nivå. Kostnaden för det ekonomiska biståndet blev 1 094 mkr, vilket är en ökning med knappt 9 procent jämfört med 2009.

Arbetet med att bygga ut förskolan fortsatte

Under året har antalet förskoleplatser ökat med cirka 1 000 för att möta kravet på full behovstäckning. I slutet av året var 26 000 barn inskrivna i förskoleverksamhet, vilket är en ökning med fyra procent jämfört med slutet av 2009.

Årsredovisningens struktur

Göteborgs Stads årsredovisning avlämnas av kommunstyrelsen till kommunfullmäktige. Den vänder sig också till externa intressenter i form av kreditgivare, leverantörer och andra offentliga myndigheter.

Årsredovisningen produceras av stadskansliet för kommunstyrelsen.

Inledningsvis i årsredovisningen ger kommunstyrelsens ordförande Anneli Hulthén sin sammanfattande kommentar på det gångna året. Vidare redovisas stadens organisation och ledamöterna i kommunstyrelsen. Göteborgs Stads årsredovisning delas sedan upp i fyra stora block:

BLOCK 1

Förvaltningsberättelse

Det första blocket innehåller förvaltningsberättelsen som enligt den kommunala redovisningslagen ska upprättas i årsredovisningen. Den utgör en sammanfattning av årsredovisningen, där väsentliga delar av stadens ekonomi och verksamhet fokuseras.

I Göteborgs Stads förvaltningsberättelse redovisas inledningsvis en omvärldsanalys och en sammanfattande finansiell analys av kommun och sammanställd redovisning. Vidare presenteras en uppföljning av kommunfullmäktiges prioriterade mål. I förvaltningsberättelsen återfinns också en personalekonomisk redovisning.

Avslutningsvis redovisas en framtidsbedömning som belyser Göteborgs Stads möjligheter och risker utifrån kända förhållanden.

BLOCK 3

Göteborgs kommun

Finansiell analys och räkenskaper

Blocket inleds med en djuplodande finansiell analys av kommunens räkenskapsrapporter. Med Göteborgs kommun avses nämnderna och finansförvaltningen.

Därefter redovisas i avsnittet ”finansiella positioner” en analys av Göteborgs kommuns finansiella åtaganden i form av bland annat upplåning.

Avsnittet följs av kommunens räkenskapsrapporter, noter och redovisningsprinciper.

Avslutningsvis i blocket återfinns en kort beskrivning av stadsdelsnämndernas och övriga nämnders ekonomiska utfall följt av kommunens drift- och investeringsredovisning.

BLOCK 2

Göteborgs Stads verksamhet

I detta block redovisas delar av den verksamhet som bedrevs i Göteborgs Stads nämnder och bolag under 2010.

Blocket delas upp i följande verksamhetsområden: Utbildning, individ- och familjeomsorg, funktionshinder, äldreomsorg och hemsjukvård, stadsutveckling, miljöarbete och klimatanpassning, folkhälsa, kultur och fritid, jämställdhet och mångfald och avslutningsvis organisationsutveckling och myndighetsutövning.

Inom varje område beskrivs viktiga händelser och trender utifrån olika perspektiv. Varje område avslutas med en kort framtidsbedömning.

BLOCK 4

Sammanställd redovisning

Finansiell analys och räkenskaper

Koncernredovisningen kallas i kommunsektorn för sammanställd redovisning. Inledningsvis i detta block redovisas en finansiell analys av den sammanställda redovisningen.

Den följs av räkenskapsrapporter, noter och redovisningsprinciper. Efter detta görs en kort analys av Göteborgs Kommunala Förvaltnings AB (GKF) som i sin tur följs av ett antal resultat- och investeringsanalyser av några större koncerner och bolag inom Göteborgs Stad.

Avslutningsvis redovisas samtliga större koncerner och bolag i tabellform, där resultat, balansomslutning och diverse nyckeltal lyfts fram för varje enskild koncern eller bolag.

Innehållsförteckning

4 Kommunstyrelsens ordförande

6 Göteborgs Stads organisation

8 Kommunstyrelsen 2010

BLOCK 1 I FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

11 Göteborgssamhällets utveckling

Syftet med detta avsnitt är att ur ett omvärldsperspektiv beskriva samhällsutvecklingen i Göteborg.

14 Sammanfattande finansiell analys

Här genomförs en kort analys av de viktigaste finansiella trenderna både inom kommunen och den sammanställda redovisningen (koncernen).

16 Uppföljning av prioriterade mål 2010

I detta avsnitt följs kommunfullmäktiges 18 prioriterade mål för 2010 upp.

19 Personal

Här sker en beskrivning av "väsentliga personalförhållande" i Göteborgs Stad.

22 Framtidsbedömning

I framtidsbedömningen diskuteras vilka förväntningar som finns på framtiden utifrån konkreta och kända förhållanden.

BLOCK 2 I GÖTEBORGS STADS VERKSAMHET

24 Verksamheten i Göteborgs Stads nämnder och bolag

I detta block görs en beskrivning och analys av den verksamhet som utfördes av Göteborgs Stads nämnder och bolag under det gångna året. Blocket är uppdelat i verksamhetsområdena utbildning, funktionshinder, individ- och familjeomsorg, äldreomsorg och hemsjukvård, stadsutveckling, miljöarbete och klimatanpassning, folkhälsa, kultur och fritid, jämställdhet och mångfald samt avslutningsvis organisationsutveckling och myndighetsutövning.

BLOCK 3 I GÖTEBORGS KOMMUN – FINANSIELL ANALYS OCH RÄKENSKAPER

53 Finansiell analys av Göteborgs kommun

I detta avsnitt genomförs en fördjupad finansiell analys av Göteborgs kommun.

58 Finansiella nyckeltal Göteborgs kommun

På ett uppslag finns ett antal finansiella nyckeltal för Göteborgs kommun.

59 Finansiell profil för Göteborgs kommun

Här görs en kort analys hur Göteborgs kommun har utvecklats finansiellt i förhållande till övriga kommuner i Västra Götalands län under de senaste åren.

60 Finansiella positioner

I detta avsnitt redovisas Göteborgs Stads finansiella åtagande i form av upplåning.

62 Kommunens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter och redovisningsprinciper

72 Ekonomisk analys av nämnderna

På två sidor sker en kort analys av stadsdelsnämndernas och övriga nämnders ekonomiska utfall.

74 Drift- och investeringsredovisning

BLOCK 4 I SAMMANSTÄLLD REDOVISNING – FINANSIELL ANALYS OCH RÄKENSKAPER

79 Finansiell analys av sammanställd redovisning

Här presenteras en finansiell analys av den sammanställda redovisningen.

84 Resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter, redovisningsprinciper och interna mellanhavanden

93 Göteborgs Kommunala Förvaltnings AB

GKF-koncernen redovisas och analyseras.

95 Resultat- och investeringsanalys av några stora koncerner och bolag

På dessa sidor utförs en resultat- och investeringsanalys av några koncerners och bolags finansiella ställning och utveckling.

98 Koncerner och bolag i siffror

99 Revisionsberättelse

Här återfinns revisionsberättelsen för 2010.

Kommunstyrelsens ordförande sammanfattar 2010

Det är viktigt med tid för reflektion. Det är därför en speciell uppgift att sammanfatta ett arbetsår och sätta ord på den utveckling som sker för medborgare och näringsliv i Göteborg. Göteborgs Stad är en organisation som är betydelsefull, inte enbart för våra medborgare, utan för samhällsutvecklingen i hela västra Sverige. Genom att arbeta målmedvetet för ett hållbart samhälle som genomsyras av ett barnperspektiv, skapar vi förutsättningar att fortsatt leda utvecklingen av det goda samhället.

Ekonomi

2010 har varit ett, ur ett ekonomiskt perspektiv, svårbedömt år. När vi startade budgetarbetet var prognosen en kris och det finansiella läget i världen och Sverige var darrigt. Detta gjorde att vi fick dra i bromsen och föreslå en del tuffa åtgärder. Under året visade det sig att stadens ekonomi klarade sig bättre än vad de tidiga prognoserna visade. Omvärldsfaktorer som vi är beroende av, fick inte det genomslag som befarat, samtliga nämnder och förvaltningar gjorde stora insatser för att få ekonomin i balans. Vi har från majoritetens sida följt den ekonomiska utvecklingen noga och därigenom under året kunnat fördela ut mer pengar till verksamheterna. När vi i slutet av året kunde konstatera att det fanns ett betydande ekonomiskt överskott valde vi att använda detta till infrastrukturpaketet. En satsning som kommer att komma många göteborgare, västra götaländare och hallänningar och generationer till nytta. Dessutom frigjorde vi med detta beslut ett in-tecknat budgetutrymme för de kommande 25 åren som vi nu kan använda till kommunens framtida verksamhetsbehov.

Det goda Göteborgssamhället

Barnperspektivet fick fast förankring i både de politiska målen och verksamhet som utfördes under 2010. Göteborg ska vara ett gott samhälle att växa upp och verka i och en av tankarna bakom barnperspektivet är att, ett samhälle som är bra för barnen, är också bra för oss andra. Under 2010 skapades cirka 1 000 nya platser inom förskolan. Skolan är mer lärandefokuserad, då rektorer och lärare genomgått ledarskapsutbildningar – en faktor som forskningen visar är direkt kopplad till elevernas lärande-utveckling. Arbetet med barnperspektivet förstärktes ytterligare genom att det första boendet för ensamma kommande flyktbarn invigdes, och att verksamheten Bruno startades till stöd för barn som växer upp med missbrukande föräldrar. Under hösten införde vi ökat självbestämmande inom hemtjänstens servicedel, en flexibel lösning där du kan påverka vilket stöd du vill ha. Detta är bra och hållbara bidrag till det goda samhället men det finns mer att göra. Vi måste komma tillrätta med den ökade barnfattigdomen. Vi måste hitta nya sätt att

arbeta med integration och social rörlighet och vi måste få med fler aktörer i detta arbete. Ett bra exempel på utvecklingsarbete med många aktiva deltagare är arbetet med Centrala Älvstaden som tog fart under hösten. Ledstjärna i detta arbete är att tillsammans med näringslivet och göteborgarna skapa en ny del av staden som är hållbar ur ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt perspektiv. 2010 togs också viktiga miljöbeslut, vi inrättade en ny klimat och miljönämnd med uppgift att samordna miljö- och klimatarbetet och vi införde viktsbaserad avfallstaxa.

En ny SDN-organisation för bättre medborgarservice.

Det gångna året blev en milstolpe i arbete med att skapa förutsättningar för lika villkor och samma service oavsett var i staden du bor. Andra viktiga områden som låg till grund för beslutet att förändra stadsdelsorganisationen var behovet av att utveckla smidigare former för samverkan med samhällsplanerande nämnder, så att den sociala dimensionen kunde stärkas i arbetet för det hållbara samhället. Även demokratiarbetet behöver utvecklas vidare.

Stadens medarbetare och arbetsmarknad

Göteborgs Stad har som mål att vara en attraktiv arbetsplats och våra anställda ska spegla befolkningsstrukturen. Under 2010 påbörjades försöksverksamhet kring bemanning i sex stadsdelar med syfte att minska både andelen timanställda och andelen ofrivilligt deltidsanställda. 2010 var ett år då svår arbetslöshet befarades och kommunens verksamheter tog ett stort ansvar i denna situation bland annat genom att inrätta fler än 3 300 praktikplatser för att bereda arbetslösa en möjlighet till arbetslivserfarenhet, yrkesträning och social samvaro.

Trots att den skarpa nedgången i världsekonomin 2008-2009 drabbade Göteborg hårdare än många andra delar av landet genom vårt näringslivs internationella orientering höll sig ungdomsarbetslösheten i staden på en lägre nivå än riksgenomsnittet under hela 2010. En förklaring är att de målmedvetna satsningarna på Göteborg som evenemangsstad, med många arbetstillfällen inom besöksnäringar och detaljhandel, har medfört att arbetsmarknaden för unga är lite starkare här. Situationen

Belyser året som gått. Kommunstyrelsens ordförande, Anneli Hulthén, reflekterar över 2010.

Foto: Daniel Stiller

har inte blivit så allvarlig som prognoserna angav för två år sedan. Till detta bidrar också att staden gör omfattande insatser för att rusta unga arbetslösa att bättre svara mot arbetsmarknadens krav. Det sker genom vuxenutbildningen, i stadsdelarna och vid UPP!, vårt aktivitetscentra för unga som saknar jobb.

Förstärkt intern kontroll

2010 skakades staden av oegentligheter. De avslöjanden vi har sett visar på vikten av medborgarens röst och möjligheten att "blåsa i visselpipan", medias roll, men också att frågor kring intern kontroll måste diskuteras och förankras väl, både i ledning och ute i verksamheterna. Arbete med värdegrund och etik är viktiga diskussioner i både förvaltningar och bolag.

Västsvenska paketet

Det Västsvenska paketet innehåller stora satsningar på kollektivtrafik, järnväg och vägar. Vägar som inte minst behövs för all ny kollektivtrafik. Det Västsvenska paketet är ett regionalt samarbete som ska bidra till att skapa en större arbetsmarknad och främja sysselsättning, tillväxt

och minska trafikens negativa påverkan på miljön. I det Västsvenska paketet samarbetar vi – Göteborgs Stad, Trafikverket, Västra Götalandsregionen, Göteborgsregionens kommunalförbund, Region Halland och Staten. Det tar tid att ställa om en stad eller en region till att ha kollektivtrafik som bas i persontransporterna efter att i årtionden levt med ett annat fokus. Därför blir samarbete över partigränser och geografiska gränser extra angeläget.

Mer har hänt i staden! Det finns säkert något som jag missat i min redogörelse. Årsberättelsen ger läsarna mer kött på benen, om utvecklingen i Göteborgs Stad.

Anneli Hulthén,
kommunstyrelsens ordförande

Göteborgs Stads organisation

KOMMUNFULLMÄKTIGE

**KOMMUNSTYRELSEN
DELEGATIONER
STADSKANSLIET**

NÄMNDER

STADSDELSNÄMNDER

Förskola, grundskola,
socialtjänst, omsorg,
lokal kultur och fritid

**TEKNISK
FÖRSÖRJNING**
Kretsloppsnämnden
Göteborg Vatten

UTBILDNING
Utbildningsnämnden
Vuxenutbildningsnämnden

TRAFIK
Färdtjänstnämnden
Trafiknämnden

KULTUR
Kulturnämnden

MILJÖ
Miljönämnden

FRITID
Idrotts- och
föreningsnämnden
Park- och naturnämnden
Styrelsen för Keillers park

ÖVRIGA NÄMNDER
Arkivnämnden
Konsumentnämnden
Nämnden för intraservice
Överförmyndarnämnden
Social resursnämnd

MARK OCH BOENDE
Byggnadsnämnden
Fastighetsnämnden
Lokalförsörjningsnämnden
Lokalsekretariatet
Nämnden för MedicHus

KOMMUNALFÖRBUND

Räddningstjänsten
StorGöteborg
Stretered

KOMMUNFULLMÄKTIGE

VALBEREDNING

STADSREVISION

VALNÄMNDEN

BOLAG

**FASTIGHETER OCH
BOSTÄDER**

Förvaltnings AB Framtiden
Hantverks- och Industrihus
i Göteborg AB, Higab
Älvstranden Utveckling AB
Boplats Göteborg AB

FRITID

Liseberg AB
Got Event AB
Göteborgsregionens
Fritidshamn AB, GREFAB

**TEKNISK
FÖRSÖRJNING**

Göteborg Energi AB
Renova AB
Gryaab AB

**NÄRINGS-
LIV**

Göteborgs Hamn AB
Göteborg & Co
Kommunintressent AB
BRG, Business Region
Göteborg AB

KULTUR

Göteborgs Stadsteater AB

ÖVRIGA BOLAG

Göteborgs Kommunala
Förvaltnings AB
Försäkrings AB
Göta Lejon
Kommunleasing
i Göteborg AB
Göteborgs Stads
Upphandlings AB

TRAFIK

Göteborgs Gatu AB
Göteborgs Spårvägar AB

Kommunstyrelsen 2010*

Anneli Hulthén (S)
Kommunalråd,
ordförande

Jan Hallberg (M)
Kommunalråd,
vice ordförande

Owe Nilsson (S)
Kommunalråd

Jonas Ransgård (M)
Kommunalråd

Helena Nyhus (S)
Kommunalråd

Helene Odenjung (FP)
Kommunalråd

Dario Espiga (S)
Kommunalråd

Kia Andreasson (MP)
Kommunalråd

Kristina Tharing (M)
Kommunalråd

Marie Lindén (V)
Kommunalråd

Maria Rydén (M)
Kommunalråd

Marina Johansson (S)
Kommunalråd

Carina Liljesand (KD)
Kommunalråd

Ann Lundgren (S)
Ersättare

Martin Wannholt (M)
Ersättare

Mats Arnsmar (S)
Ersättare

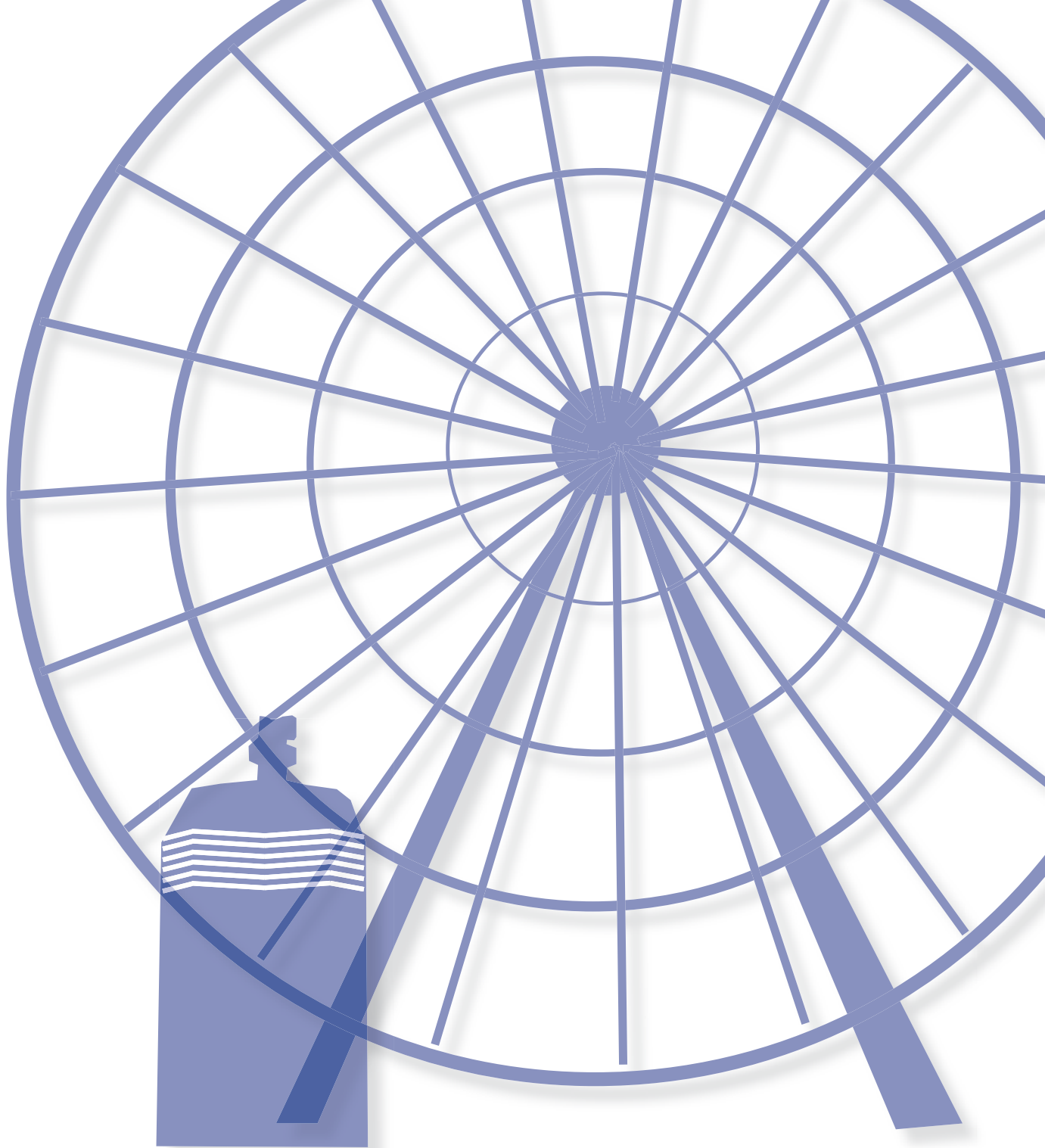

Ann Catrine Fogelgren (FP)
Ersättare

Anna Johansson (S)
Ersättare

* December 2010

1 FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE >>

Enligt fjärde kapitlet i den kommunala redovisningslagen ska kommunen upprätta en förvaltningsberättelse i årsredovisningen. Den ska vara en sammanfattning av årsredovisningen där väsentliga delar av stadens ekonomi och verksamhet fokuseras.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

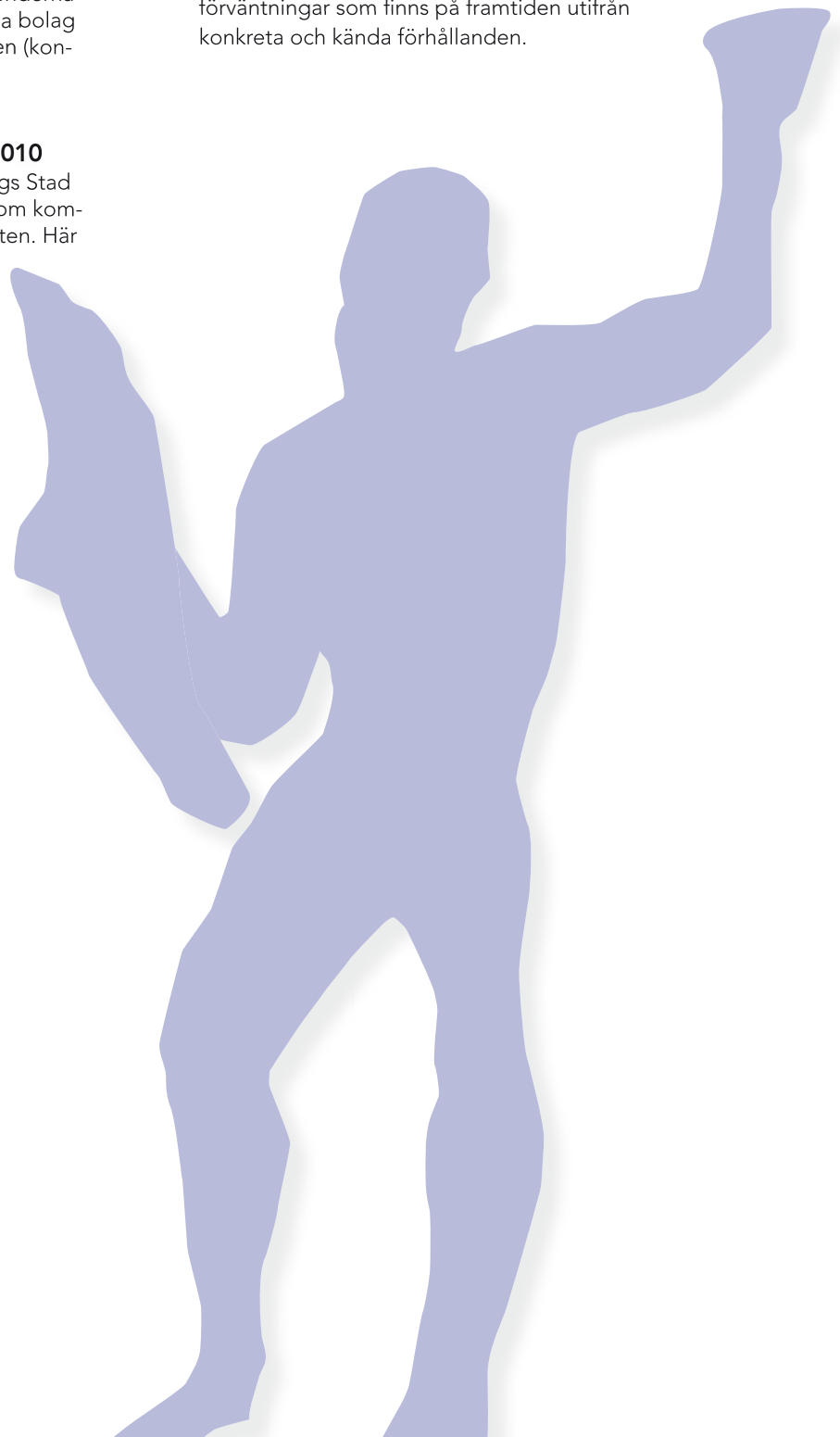
11 Göteborgssamhällets utveckling
Syftet med detta avsnitt är att ur ett omvärldsperspektiv beskriva samhällsutvecklingen i Göteborg och regionen.

14 Sammanfattande finansiell analys
Den sammanfattande finansiella analysen lyfter fram de viktigaste finansiella trenderna inom kommunen, vissa större enskilda bolag och den sammanställda redovisningen (koncernen).

16 Uppföljning av prioriterade mål 2010
En viktig del av styrningen i Göteborgs Stad utgörs av de 18 prioriterade målen som kommunfullmäktige har fastställt i budgeten. Här sker en uppföljning av dessa mål.

19 Personal
Förvaltningsberättelsen ska beskriva "väsentliga personalförhållanden". Detta avsnitt fokuserar på kommunens personal ur ett antal aspekter.

22 Framtidsbedömning
I detta avsnitt redovisas och diskuteras vilka förväntningar som finns på framtiden utifrån konkreta och kända förhållanden.

Göteborgssamhällets utveckling

Kommunfullmäktige i Göteborg ser Göteborgssamhällets utveckling i tre dimensioner: den ekonomiska, den sociala och den ekologiska. Bara genom att se utvecklingen utifrån ett helhetsperspektiv är det möjligt att tala om en långsiktigt hållbar utveckling.

Visionen om en hållbar utveckling har Göteborg gemensamt med både FN och EU, den svenska nationella nivån, Västra Götalands och Göteborgsregionens regionala nivåer.

EKONOMISKA DIMENSIONEN

Större tilltro till den ekonomiska utvecklingen

Under 2010 har vi kunnat konstatera att lika snabbt som konjunkturen vände nedåt, vände den sedan tillbaka uppåt. Året har präglats av en allt större tilltro till den svenska ekonomiska utvecklingen, både bland hushåll och företag, såväl i Göteborgsregionen som i övriga riket och inom alla branscher.

Företagen är mer positiva till framtiden

Företagen i Göteborgsregionen är positiva till den ekonomiska utvecklingen, man ser att orderingången ökar och det finns en tro på ytterligare förbättringar under det kommande året. Många företag signalerar att man vill anställa mer personal, och det finns redan tecken inom vissa branscher att det är svårt att rekrytera tillräcklig kompetens, till exempel bland IT-konsulter och byggnadsarbetare.

Västra Götalandsregionens konjunkturindex mäter det aktuella konjunkturläget i regionen och det varierar mellan -100 (nattsvart lågkonjunktur) och +100 (överhettad högkonjunktur). Våren 2009 var den mätning då Göteborgsregionen var som mest utsatt konjunkturmässigt och sedan dess har det stadigt förbättrats. Nu är samtliga branscher som mätts positiva och exempelvis fordonsbranschen har gått från nattsvart lågkonjunktur till någon form av normalläge.

Konjunkturindex

	Vår 09	Höst 09	Vår 10	Höst 10
Göteborgsregionen	-39	-27	+3	+19
Tillverkningsindustrin	-49	-39	-8	+15
Fordonsindustrin	-98	-95	-46	+18
Byggsektorn	-38	-43	-11	+15

Källa: Västra Götalandsregionen

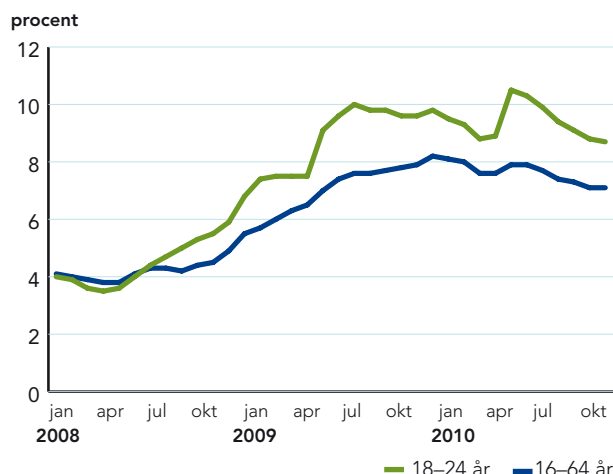
Arbetslösheten minskar igen

Från att ha varit nere på de lägsta nivåerna sedan 1990-talskrisen under våren 2008 ökade arbetslösheten snabbt under lågkonjunkturen, till att toppa på 8,2 procent i januari 2010. Det motsvarade drygt 28 200 göteborgare som är arbetslösa eller i program. Sedan dess har andelen av befolkningen som är arbetslösa sjunkit och särskilt minskade arbetslösheten under hösten.

Tydligt är att konjunkturedgången främst drabbat traditionella manliga branscher såsom byggsektorn och tillverkningsindustrin. Det har gjort att arbetslösheten bland män, och särskilt unga män, är högre än bland kvinnor.

Ungdomar är generellt konjunkturkänsliga, de drabbas snabbt i nedgångar men anställs också tidigt när ekonomin vänder uppåt. Så har det sett ut även de senaste åren, vilket resulterat i en hög ungdomsarbetslöshet men som under hösten minskat snabbt.

Arbetslöshet i Göteborg jan 2008–dec 2010

Kommentar: I diagrammet ingår personer som är arbetslösa samt deltagare i arbetsmarknadspolitiska program.

Källa: Arbetsförmedlingen

Göteborgs studenter får jobb och stannar kvar

Drygt hälften av de studenter som läst minst tre terminer på Göteborgs universitet stannar i Göteborgsregionen efter sin examen. Detta gäller även för en stor grupp som är uppväxt utanför regionen. Detta är särskilt intressant då en stor del av inflyttarna till Göteborg är personer som flyttar för att studera. De tidigare studenterna har också haft lätt att få jobb efter sin utbildning, mer än 75 procent hade jobb inom tre månader efter avslutad grundutbildning och nästan 70 procent fick jobb inom relevant verksamhet för sin utbildning.

Fortsatt stor befolkningsökning

2010 ökade Göteborgs befolkning med nästan 6 400 personer. Det är inte fullt så mycket som de två rekordåren 2008 och 2009, men betydligt mer än den genomsnittliga ökningen under 2000-talet på omkring 4 700 personer.

En av förklaringarna till ökningen är att det föds många barn i Göteborg. Vid årsskiftet 2010 fanns drygt 7 600 barn födda under året i Göteborg, vilket gör att det finns skäl att tala om en babyboom i nivå med åren omkring 1990.

SOCIALA DIMENSIONEN

Nya bostäder främst i flerbostadshus

Under 2010 har drygt 1 800 bostäder färdigställts i Göteborg varav 1 600 lägenheter genom nybyggnation, resterade genom ombyggnationer. Av de nybyggda bostäderna var 15 procent småhus och 85 procent flerbostadshus.

Av lägenheterna i flerbostadshus var närmare 40 procent bostadsrätter och resterande hyresrätter. Totalt

sett färdigställdes fler bostäder under 2010 än under året innan och det blev fler hyresrätter klara under 2010 än under något av åren 2006–2009.

Under 2010 påbörjades drygt 1 900 bostäder i nybyggda hus. Det är en kraftig ökning jämfört med 2008 och 2009, framför allt ökade antalet påbörjade bostadsrätter.

Ohälsotalet fortsätter att minska

Sambandet mellan en god hälsa och en hållbar samhällsutveckling betonas allt mer. Ohälsa och sjukskrivningar påverkar inte bara den enskilde individen utan också personens familj och arbetsplats.

Sedan 2005 har ohälsotalet, som är ett mått på antal frånvarodagar som befolkningen i genomsnitt ersatts från sjukförsäkringen, minskat mycket och minskningen har fortsatt även det senaste året. Vid årsskiftet var Göteborgs ohälsotal 29 dagar, jämfört med drygt 41 dagar 5 år tidigare. Mest har det minskat för kvinnor, även om de har en högre nivå än männen.

Barnfattigdomen ökar, men från låga nivåer

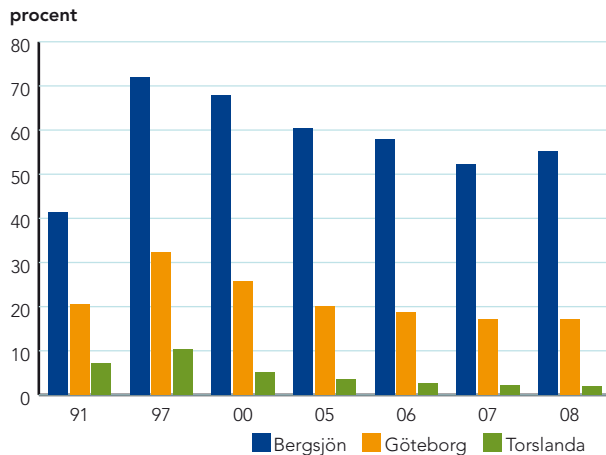
Andelen barn som lever i fattiga hushåll ökade svagt under 2008, det är dock en ökning från den lägsta nivån början av 1990-talet. Troligen ökade fattigdomen även 2009 som en följd av lågkonjunkturen.

Nybyggt. 1 800 nya bostäder blev klara under år 2010.

Barn som lever i ekonomiskt utsatta hushåll

Källa: Rädda Barnen

Det är stora skillnader inom Göteborg när det gäller hur stor andel av barnen som lever i ekonomiskt utsatta hushåll. I Bergsjön lever mer än hälften av barnen i ekonomiskt utsatta hushåll, dock är det en betydligt lägre andel än 1997. I Torslanda är samma siffra knappt 2 procent, vilket är den lägsta nivån på hela perioden.

EKOLOGISKA DIMENSIONEN

Tillståndet i miljön påverkas i hög grad av människors livsstil; hur vi bor, hur vi reser och vad vi äter. De senaste 50 åren har vi stadigt fått det bättre. Men vår stigande levnadsstandard har också en baksida. Vi använder mer energi, vi orsakar mer utsläpp, mer buller, mer avfall och vi hushållar inte med naturens resurser.

Dessutom styrs många av våra miljöpåverkande handlingar av konjunkturläget. När ekonomin förändras tenderar också beteendet att växla hos många människor. När nu ekonomin förbättrats tenderar människor att återigen köra med bil, dock syns inte ännu en ökning i avfallsmängderna vilket är en skillnad mot tidigare ekonomiska uppgångar. Om det är en tillfällighet eller ett trendbrott återstår att se.

Stora städer är bra ur miljösynpunkt

Göteborgs befolkning ökar och det byggs fler bostäder. Ur miljösynpunkt är förutsättningarna ovanligt goda i en storstad. Att bo tätt innebär att det är lättare att ta sig fram till fots eller på cykel och många människor ger ett bättre underlag för en bra kollektivtrafik. Tätheten är också bra för att skapa miljöanpassade lösningar för exempelvis uppvärmning.

Men tät bebyggelse gör också att risken för störningar ökar. En stad som planeras väl har lugna och vackra platser som ger invånarna grönska och vatten. Risken är annars att staden blir stressande och hälsofarlig. Trafik, industrier och avfall riskerar att resultera i en stad med

dålig luft, buller och annan miljöpåverkan.

Inom de närmsta åren kommer Göteborg att växa även i de mest centrala lägena. På båda sidor av älven, där hamn- och industriområden tidigare legat, finns planer på att bygga ut centrala Göteborg. För att detta ska lyckas ur ett miljöperspektiv är det viktigt att byggnaderna blir energisnåla, men också att det blir en blandstad där man kan bo, arbeta och handla utan att vara bilberoende.

En av de största utmaningarna är att minska klimatpåverkan och att använda energi på ett snålt sätt. Därför är det viktigt att nya bostäder byggs mer miljöanpassade och energisnåla.

Många reser fortfarande med bil

Det totala antalet resor ökar. I Göteborg sker ungefär 50 procent av resorna med bil, 25 procent med kollektivtrafik och tio procent med cykel. När det gäller resande med kollektivtrafik ligger Göteborg efter till exempel Stockholm och Oslo, där cirka 40 procent reser kollektivt.

Även varor reser allt mer och längre. Göteborg har Nordens största hamn, vilket innebär mycket sjöfart och omfattande landtransporter. Ur klimatsynpunkt är sjöfart kombinerat med järnväg det bästa transportalternativet, eftersom båda färdssätten kan frakta stora volymer på ett energieffektivt sätt. Sedan 2009 transporteras mer än 50 procent av hamnens gods på järnväg. Nu är också allt fler fartyg elanslutna i hamnen, vilket minskar det lokala bullret och utsläppen.

Avfallet ökar inte trots positiv ekonomi

En tydlig mätare på vår konsumtion är hur mycket avfall som slängs. Sedan 1960 har den årliga avfallsmängden mer än fördubblats per person i Göteborg. Traditionellt har avfallet speglat den ekonomiska utvecklingen, men nu syns inte någon uppgång trots den positiva utvecklingen för ekonomin. Framtiden får utvisa om det är ett trendbrott eller en tillfällighet.

Även om avfallet ökat över tid sker nu mer sortering. Göteborgarna sorterar ut ungefär 20 procent av soporna som returpapper eller förpackningar och runt fem procent lämnas som biologiskt avfall till kompostering. Ännu mer skulle kunna sorteras ut, analyser visar att ungefär en tredjedel av det som hamnar i den vanliga soppåsen skulle kunna komposteras och lika mycket material återvinnas.

Sammanfattande finansiell analys

Göteborgs kommun redovisade 2010 ett positivt resultat med 229 mkr. I resultatet ingick dock en engångskostnad för infrastruktursatsningar i det Västsvenska paketet på 1 250 mkr. Exkluderas den, uppgick resultatet exklusive engångsposter till 1 479 mkr. Samma resultatmått var under föregående år 279 mkr. Det innebär att det löpande driftsresultatet för kommunen förbättrades med 1 200 mkr mellan 2009 och 2010. De viktigaste förklaringarna till förbättringen var högre skatteintäkter och regeringens konjunkturstöd som till stora delar var tillfälligt under 2010.

Årets investeringar slutade på 1 360 mkr, vilket var en minskning med 80 mkr jämfört med 2009. Skattefinansieringsgraden av investeringarna uppgick till 73 procent. Detta innebär att de flesta investeringar under året kunde finansieras med skatteintäkter. De resterande 27 procenten finansierades till stor del av försäljningsinkomster från exploateringar.

Koncernen Göteborgs Stad redovisade ett resultat på 638 mkr. Soliditeten ökade med 1 procentenhet till 26 procent.

Den finansiella analysen som redovisas på de två följande sidorna ska ses som en sammanfattning av den finansiella utvecklingen och ställningen i kommunen och koncernen Göteborgs Stad (sammanställd redovisning). Mer djuplodande analyser finns i block tre och fyra längre fram i årsredovisningen.

GÖTEBORGS KOMMUN

Starkt finansiellt resultat för kommunen

Kommunens resultat uppgick år 2010 till 229 mkr, vilket jämfört med 2009 var en försvagning med 323 mkr. I resultatet ingick dock en jämförelsestörande engångskostnad på 1 250 mkr för medfinansiering av infrastrukturkostnader inom det Västsvenska paketet.

Exkluderas ovanstående jämförelsestörande kostnad uppgick resultatet till 1 479 mkr. Samma resultatmått uppgick under 2009 till 279 mkr. Det innebär att det löpande driftsresultatet för kommunen exklusive jämförelsestörande poster förbättrades med 1 200 mkr mellan 2009 och 2010. De viktigaste förklaringarna till detta var högre skatteintäkter och regeringens konjunkturstöd som till stora delar var tillfälligt under 2010.

Relateras årets resultat till skatteintäkterna redovisade kommunen under 2010 ett resultat på 1,0 procent. Exkluderas den jämförelsestörande engångskostnaden på 1 250 mkr uppgick samma nyckeltal till 6,4 procent.

Generellt brukar ett resultat mellan 2 och 3 procent betraktas som god ekonomisk hushållning, eftersom ett sådant resultat ger utrymme för att över en längre tid skattefinansiera större delen av normal investeringsvolym i en kommun. Göteborg uppvisade under den senaste femårs-

perioden ett snitt på 2,4 procent. Om jämförelsestörande poster exkluderas uppgick måttet till 4,4 procent. Detta innebär att kommunen kan anses ha uppfyllt det krav som kommunallagen ställer på god ekonomisk hushållning.

Göteborgs kommun i siffror

mkr	2008	2009	2010
Bruttokostnader	27 651 *	28 224 *	29 848 *
Balansomslutning	35 225	38 350	38 984
Årets resultat	281	552	229
Årets resultat exkl. jämför. poster	423	279	1 479
Investeringsvolym	1 827	1 444	1 360

*Här avses alla kostnader exklusive finansiella kostnader.

Görs en mer detaljerad uppdelning av kommunens resultat, redovisade stadsdelsnämnderna 2010 ett resultat på 148 mkr och facknämnderna ett resultat på 66 mkr, totalt 214 mkr för nämnderna. En viktig förklaring till det positiva resultatet var en anpassning till det kärvare ekonomiska läge som förväntades under 2010.

De kommuncentrala posterna (centralt budgeterade poster som skatteintäkter, räntekostnader, ränteintäkter m m) redovisade ett starkare resultat exklusive jämförelsestörande poster under 2010 jämfört med 2009. Under 2010 uppgick det till 1 265 mkr jämfört med 343 mkr under 2009. Förklaringen till förbättring var framför allt att skatteintäkterna inklusive konjunkturstöd ökade med 1 325 mkr.

Investeringar uppgick till 1,4 miljarder

Göteborgs kommuns samlade investeringsvolym uppgick under 2010 till 1 360 mkr, vilket var ungefär samma volym

som under 2009. I förhållande till kommunens bruttokostnader investerade kommunen för 5 procent under 2010, vilket är en genomsnittlig volym i förhållandet till riket.

Skattefinansieringsgraden försvagades under 2010 till 73 procent. Detta innebär att av en investeringsvolym på 1 360 mkr kunde cirka 1 000 mkr finansieras med skatteintäkter. De resterande 360 mkr finansierades till stor del med försäljningsinkomster från bland annat exploateringar. Detta innebär i förlängningen att kommunens långsiktiga handlingsberedskap kunde hållas oförändrad under 2010.

Göteborgs kommun / finansiella nyckeltal

	2008	2009	2010
Resultat och kapacitet			
Årets resultat / skatteintäkter	1,3 %	2,5 %	1,0 %
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster / skatteintäkter	2,0 %	1,3 %	6,4 %
Skattefinans.grad av investeringarna	50 %	88 %	73 %
Soliditet	19 %	19 %	19 %
Risk och kontroll			
Kassalikviditet	72 %	93 %	109 %
Finansiella nettotillgångar (mkr)	-4 655	-4 658	-3 533
Balanskravet resultat (mkr)	165	211	94
Kommunal skattesats (kr)	21,30	21,30	21,55

Soliditet rör sig i rätt riktning

Kommunens soliditet förblev oförändrad mellan 2009 och 2010. Den låg på 19 procent för båda åren. Det var tredje året i följd som kommunens soliditet inte förbättrades.

Göteborgs kommuns soliditet påverkas dock till viss del av kommunens vidareutlåning för att täcka bolagens lånebehov. Exkluderas vidareutlåningen i balansräkningen uppgick soliditeten till 41 procent under 2010, en förbättring med två procentenheter jämfört med 2009. Det är denna soliditet som bör användas när man jämför med de flesta andra kommunerna i Sverige. Här ligger snittet i Sverige på ca 50–55%.

Ett annat soliditetsmått som har blivit allt vanligare när kommuner jämförs är att inkludera kommunens pensionsförpliktelser som är äldre än 1998 och ligger utanför balansräkningen. Görs detta för Göteborgs kommun, uppgick soliditeten till -8 procent jämfört med -10 procent under 2009. Förbättringen på 2 procentenheter var enbart hänförlig till att pensionsförpliktelser som är äldre än 1998 minskade mellan 2009 och 2010. Genomsnittet för ovanstående soliditetsmått ligger bland svenska kommuner på ca 2 procent.

Balanskravet uppfyllt

Göteborgs kommun har uppfyllt det lagstadgade balanskravet sedan starten 2000. Så var också fallet under 2010, då ett årsresultat exklusive realisationsintäkter redovisades på 94 mkr.

En mer djuplodande finansiell analys av kommunen finns i block 3 på sidorna 53–76.

GÖTEBORGS STADS KONCERNER OCH BOLAG

Göteborgs Stads koncerner och bolag uppvisade en olikartad resultatutveckling under 2010. De större koncernerna redovisade följande resultat efter finansiella poster:

- **Förvaltnings AB Framtiden** redovisade ett resultat på 118 mkr år 2010 jämfört med 220 mkr för 2009.
- **Göteborg Energi AB** redovisade ett resultat på 819 mkr år 2010 jämfört med 616 mkr för 2009.
- **Göteborg Port Holding AB** redovisade ett resultat för 2010 på 118 mkr.
- **Liseberg AB** redovisade ett utfall på 65 mkr år 2010 jämfört med 72 mkr för 2009.

Resultat efter finansiella poster

mkr	2008	2009	2010
Förvaltnings AB Framtiden	91	220	118
Göteborg Energi AB	419	616	819
Göteborg Port Holding AB 2010 (tidigare år Göteborgs Hamn AB)	62	37	118
Liseberg AB	28	72	65

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING – KONCERNEN

Koncernen Göteborgs Stad redovisade 2010 ett årets resultat på 638 mkr. Jämfört med 2009 var det en försvagning med 167 mkr. Den var enbart hänförlig till kommunen.

Koncernen investerade 2010 för drygt 5,6 miljarder. Det var en minskning med 200 mkr jämfört med 2009, vilket var hänförlig till både kommun- och bolagssektorn.

Soliditeten stärktes med 1 procentenhet till 26 procent. En viktig förklaring till detta var att en större del av investeringarna finansierades med egna tillförda medel.

Sammanställd redovisning i siffror

mkr	2008	2009	2010
Intäkter	42 480	46 139	47 757
Balansomslutning	69 507	72 224	73 452
Resultat efter finansiella poster	667	1 069	929
Årets resultat	682	805	638
Investeringsvolym	6 592	5 757	5 623
Soliditet	25%	25%	26%

En mer detaljerad beskrivning av ekonomin i koncernen / sammanställd redovisning görs i block 4 på sidorna 79–98.

Uppföljning av prioriterade mål 2010

Kommunfullmäktige har i budgeten för 2010 inom ramen för kommunens styrmodell fastställt 18 prioriterade mål. I detta avsnitt görs en kort sammanfattande uppföljning avseende måluppfyllelsen. Uppföljningen av respektive mål mer i detalj återfinns sedan på olika ställen i årsredovisningen där varje mål sätts in i de sammanhang som är relevanta kopplat till de strategiska områden som är angivna i kommunfullmäktiges budget för 2010.

DIMENSION	PRIORITERADE MÅL 2010	MÅLUPPFYLLELSE OCH ANALYS
för Göteborgarnas behov		
Den ekologiska dimensionen	Miljön ska förbättras i Göteborg genom att resande med kollektivtrafik och cykel ska öka i förhållande till biltrafiken.	Under året ökade kollektivtrafiken mer än biltrafiken. Dock har biltrafiken ökat sedan konjunkturen vänt uppåt. Däremot kan det konstateras att cyklandet minskade under året. Viss
Den ekonomiska dimensionen	Många människor söker bostad, därför ska det byggas 1 500 nya bostäder under 2010.	Under 2010 har 1 843 bostäder färdigställts, varav 825 hyresrätter och 534 bostadsrätter. Ombyggda bostäder uppgick till 220. Det är en ökning av antal färdigställda bostäder från föregående år med 28 procent. Målet om 1 500 färdigställda bostäder har därmed nåtts. God
Den sociala dimensionen	Barn behöver social träning i pedagogisk miljö, därför ska det vara full behovstäckning i förskolan.	Under 2010 har cirka 1000 förskoleplatser färdigställts i Göteborgs Stad för att möta kravet på full behovstäckning. I slutet av året var 26 000 barn inskrivna i förskoleverksamhet, vilket är en ökning med 4 procent jämfört med slutet av 2009. Under hösten har endast ett fåtal barn inte fått plats inom fyra månader. Däremot kan ett flertal stadsdelar få problem med full behovstäckning våren 2011 på grund av ökad efterfrågan beroende på fler barn än prognostiserat, samt svårigheter med byggnation av nya förskolor framförallt i de centrala stadsdelarna. Viss
	Unga människor behöver en bra kunskapsgrund, därför ska andelen elever med godkända betyg öka.	Resultaten för 2010 visar att i jämförelse med föregående år har andelen elever med fullständiga betyg från Göteborgs Stads kommunala grundskolor ökat något och andelen elever som lämnar den kommunala gymnasieskolan med ett slutbetyg minskat något. Viss

Måluppfyllelse Orsakssamband

 God

 Viss

 Ingen

Utveckling åt rätt håll / Stark trend om mätetal finns – tydlig ökning

Utveckling åt rätt håll / Svag trend/om mätetal finns – ökning

Utveckling åt fel håll / Ingen alltså svag trend/om mätetal finns – ingen ökning alltså minskning

DIMENSION	PRIORITERADE MÅL 2010	MÅLUPPFYLLELSE OCH ANALYS
för Göteborgarnas behov		
Den sociala dimensionen forts	Barn och ungdomar behöver trygghet och en god arbetsmiljö i skolan, därför ska mobbningen minska.	Nämndernas redovisningar visar att de allra flesta barn och elever trivs och känner sig trygga i sin förskola eller skola men att även det motsatta förekommer. Det finns såväl platser som situationer i miljön som upplevs otrygga och det förekommer att barn och elever blivit utsatta för kränkande behandling. Ökad vuxennärvaro där riskerna är stora, insatser för att barn och elever ska lära känna varandra över åldersgränserna samt avsatt undervisningstid för värdegrundsfrågor är vanliga förebyggande och motverkande åtgärder.
	Äldre göteborgare med ett ökat vård- och omsorgsbehov behöver trygghet och inflytande över sin livssituation, därför ska de äldre få ökade valmöjligheter när det gäller vilka insatser som ska utföras inom ramen för beviljad hemtjänst.	Göteborgsmodellen för hemtjänstens serviceinsatser har införts under 2010. Den innebär att den enskilde förfogar över sin beslutade tid. För all hemtjänst, även den som inte är service, har man arbetat med inflytandefrågor inom ramen för arbetet med salutogen äldreomsorg.
	Äldre göteborgare behöver mänsklig samvaro, därför ska äldres möjligheter att vistas ute och delta i sociala aktiviteter öka.	Flera nämnder utanför stadsdelssektorn har arbetat aktivt med målet. Inom stadsdelssektorn finns exempel såväl på förbättring som på motsatsen. Sparkrav har i vissa fall lett till att utbudet av sociala aktiviteter minskat.
	Många människor med psykiska funktionsnedsättningar saknar idag arbete och bostad, därför ska antalet fullvärdiga bostäder och möjligheten till meningsfull sysselsättning öka.	Antalet fullvärdiga bostäder har ökat under året, både i bostad med särskild service och ordinärt boende genom projekt F100. En ökning har även skett i möjligheterna att erbjuda sysselsättning i aktivitetshus/träffpunkter samt genom boendestöd och samverkan med arbetsförmedling och försäkringskassa. Samtidigt finns ännu inte tillräckligt med bostäder och sysselsättningsmöjligheter för att tillgodose behoven.
	Andelen ungdomar i Göteborg som engagerar sig i föreningslivet och blir ledare ska öka.	Andelen ungdomar som är föreningsaktiva minskade med ca 2 procent Uppgiften bygger på föreningarnas egenrapporterade medlemssiffror. Andelen unga i den mest föreningsaktiva åldern 9–13 år är låg och kan förklara tillbakagången. Andelen unga ledare är svagt ökande. Tre av tio föreningsledare är i åldern 15–26 år.
	Barn behöver kulturell stimulans och möjligheter till eget skapande, därför ska alla barn i grundskolan förutom ordinarie undervisning ges plats i kultur- och musikskolans verksamheter.	Vid höstens mätning av efterfrågan, som avser elever som senast 2010-04-30 ansökt om plats, konstaterades att 101 elevers (53 flickor och 48 pojkar) efterfrågan inte kunnat tillgodoses vid det aktuella mät datumet. Under verksamhetsåret utökade några stadsdelsnämnder målgruppen att också gälla år F–2, vilket har bidragit till större efterfrågan som inte kunnat tillgodoses.
	Göteborgarna vill ha en ren och trygg stad, därför ska nedskräpningen i Göteborg minska.	Många evenemang i staden innebär en ökad nedskräpning vilket har möts med fler städinsatser och ökad samordning. Vårt växande konsumtionssamhälle genererar ökande mängder skräp. Årets mätning visar att antal skräp per kvm har minskat, staden har blivit renare! Under året fick Göteborg utmärkelsen "Årets kommun" av Stiftelsen Håll Sverige Rent. Nytt rekord för skolstädningen och över 100 000 göteborgare har deltagit i städaktiviteter vilket motsvarar 23 % av invånarna.

Viss

God

Viss

God

Ingen

Viss

Viss

DIMENSION	PRIORITERADE MÅL 2010	MÅLUPPFYLLELSE OCH ANALYS
Göteborgs Stads verksamheter		
Jämställdhetsarbete	För att omsätta kunskap till handling ska förvaltnings- och bolagsledningars samt övriga chefers och nyckelpersoners kunskaper i genusfrågor öka.	Allt fler tar sig an målet och trenden är positiv. Samtliga stadsdelar och hälften av fackförvaltningarna och bolagen har bedrivit genusutbildningar under året. De flesta av dessa kan visa att utbildningarna har lett till handling och en större medvetenhet. Vanligast är att kunskapen i ett första steg leder till handling inom personalpolitiken för att sedan sprida sig till brukarperspektivet. Viss
Miljöarbete och klimat-anpassning	El-effektiviteten ska öka.	Utvecklingen går åt rätt håll och målet bedöms i viss mån uppfyllas. Mätetal som stärker måluppfyllelse på aggregerad nivå saknas i stor utsträckning, men flera enheter bedömer själva att målet uppfylls inom deras verksamhet. Göteborg Energi AB är processägare för målet och man har i samverkan med utvalda aktörer inom staden brutit ner målet och kommit fram till indikatorer. En mer gemensam syn på lämpliga systemgränser samt hur värdering av el och fjärrvärme bör göras i olika situationer och gemensamma riktlinjer för den ekonomiska redovisningen skulle bidra till en större samsyn inom staden. Viss
	Förbrukningen av fossila bränslen ska minska.	Enhetlig och heltäckande rapportering saknas, men bedömningen är att förbrukningen av fossilt bränsle har minskat under uppföljningsperioden inom fastighetssektorn och i viss utsträckning inom transportsektorn. Utsläppen från anläggningarna varierar beroende på gas- och elpriser samt på insamlade avfallsmängder och har ökat under perioden. Trafiknämnden har som ett led i sitt klimatkompensationsuppdrag utarbetat en modell för att via leverantörerna kartlägga användningen av olika sorters drivmedel hos stadens förvaltningar. Kartläggningens stora värde ligger i att den ger möjlighet att i fortsättningen enkelt följa drivmedelsanvändningens utveckling. Viss
	Andelen miljömåltider som kommunen serverar ska öka.	Målet nås för perioden utifrån indikatorn om andel ekologiska livsmedel. Andelen ekologiska livsmedel räknat per krona har ökat i stadsdelarna och utbildningsnämndens verksamhet från 13,2 % 2008 till 14,5 % 2009 och till 16,0 % 2010. Av detta står ungefär hälften för mjölk. Andelen ekologisk mjölk i staden uppgår nu till ca 82 %. Betydelsefullt för ökad måluppfyllelse har varit dels samarbete med Måltid Göteborg dels ett fortsatt arbete med "svinnprojektet". Mätningar visar att cirka en krona per portion skulle kunna sparas om mat som läggs upp på tallrikarna inte slängs. God
för personalens behov		
	Den normala anställningsformen i Göteborg är heltid och tillsvidareanställning, därför ska ofrivilligt deltidansställda inte förekomma.	Införandet av en gemensam bemanningsprocess med IT-stöd har ökat förutsättningarna för att nå målet. Resultat från försöksverksamheter inom äldreomsorg och funktionshinder är en viktig input i det fortsatta förändringsarbetet. Viss
	Andelen arbetad tid utförd av timavlönade ska minska.	Andel timavlönade varierar stort mellan verksamheter och arbetsplatser beroende på hur långt de kommit i förändringsarbetet. En stor framgångsfaktor är när båda målen är prioriterade på högsta ledningsnivå, med tydlig styrning ut i organisationen. Viss
	Rekryteringar till kommunens verksamheter på alla nivåer ska bidra till en bättre spegling av befolkningsstrukturen i Göteborg.	Andel utrikes födda bland de anställda avspeglar befolkningen medan det är långt kvar till en jämnare könsfördelning och ålderssammansättning. Bland stadens chefer råder omvänt förhållande d v s en jämn fördelning mellan kvinnor och män medan andel utrikes födda chefer är mycket låg. För att öka andel utrikes födda chefer är det viktigt att öka andelen utrikes födda med högskoleutbildning. Viss

Personal

Trenden med ett minskande antal medarbetare vände under 2010 och rekryteringen tog rejäl fart under senare delen av året. Även den interna rörligheten i staden ökade.

Under året togs ett arbetsgivarerbjudande fram för att stärka bilden av staden som en attraktiv arbetsgivare och två stora organisationsförändringar förbereddes.

Året präglades av förberedelser inför organisationsförändringen inom stadsdelsnämnderna. Bland annat har de varit återhållsamma vid rekrytering för att undvika eventuell övertalighet. Under andra halvåret bemannades lednings- och stödfunktioner i de nya stadsdelsförvaltningarna. Intresset för de nya chefs- och specialistuppdragen var stort och drygt 1 600 personer sökte 230 tjänster. Rekrytering skedde även till förvaltningsledning för den nya lokalnämnden.

Ett stort antal, cirka 12 procent av stadens chefer, fick nya uppdrag 1 januari 2011.

En stor arbetsgivare med många medarbetare

Antal anställda i december var cirka 40 000 (48 600 inkl bolag). Nämnderna ökade med 440 medarbetare och bolagen minskade med drygt 1000 mot december 2009. Den normala anställningsformen i Göteborgs Stad ska vara heltid och tillsvidareanställning. I nämnderna har dessa ökat från 81 till 82 procent jämfört med december 2009.

Anställda i nämnderna dec 2010

	Kvinnor	Män	Totalt	Förändr jmf föreg år
Antal anställda, totalt	31 822	8 174	39 996	441
Tillsvidareanställda	24 895	5 964	30 859	-255
– varav andel heltidsanställda	81 %	88 %	82 %	
Tidsbegränsat anställda	2 206	779	2 985	522
Timavlönade	4 721	1 431	6 152	174

Tillsvidareanställda medarbetare med heltidsanställning är vanligare hos män (88 procent) än hos kvinnor (81 procent). Däremot är andel män med tidsbegränsad anställning, inklusive timavlönade, högre än bland kvinnor.

Trenden med minskad personalvolym har vänt

Personalvolymen inom Göteborgs Stads nämnder och bolag uppgick till 41 800 årsarbetare för helåret 2010. Inom nämnderna minskade volymen med 286 årsarbetare, främst på grund av anpassningar inom gymnasie- och grundskola och äldreomsorg. Personalvolymen inom stadens hel- och delägda bolag minskade med omkring

600 vilket till stor del beror på förändringar inom Göteborgs Spårvägar AB och Göteborgs Gatu AB.

Trenden med minskad personalvolym vände i slutet av året då antal arbetade timmar återigen började öka. Vår bedömning är att personalvolymen kommer att öka under 2011 med undantag för de kommunala bolag, där omstruktureringar pågår.

Attraktiv arbetsgivare

Den stora strategiska utmaningen inom personalområdet handlar om kompetensförsörjning och att vara en attraktiv arbetsgivare. Som ett led i detta har staden under året samlats kring en gemensam beskrivning av hur det är att arbeta hos oss:

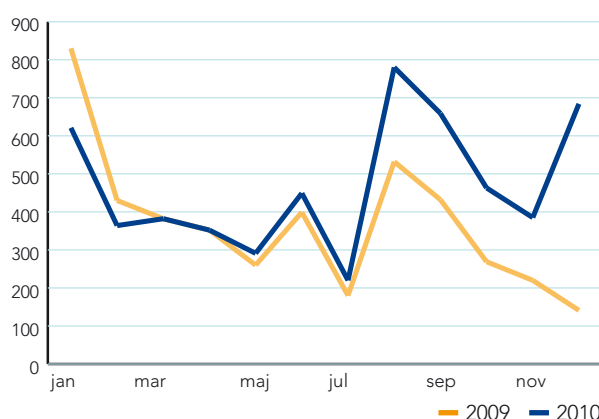
- *Meningsfulla jobb med möjlighet att göra skillnad.*
- *Ingå i ett större sammanhang.*
- *Möjlighet till utmaning och utveckling.*

Nu fortsätter arbetet med att kommunicera detta i interna och externa kanaler.

Rekryteringarna ökade under hösten

Rekryteringarna minskade stadigt under första halvåret. Under sommaren vände utvecklingen kraftigt uppåt och andra halvåret ökade rekryteringarna mer än under någon annan jämförbar period. Totalt rekryterades 5 167 medarbetare vilket är nästan 800 fler än under 2009.

Externa rekryteringar i nämnderna

Rörligheten har ökat internt och externt

Göteborgs Stad är en arbetsgivare med en stor intern arbetsmarknad som ger medarbetarna goda möjligheter till utveckling genom nya uppdrag eller arbetsuppgifter. Det är därför positivt att den interna rörligheten har ökat jämfört med 2009.

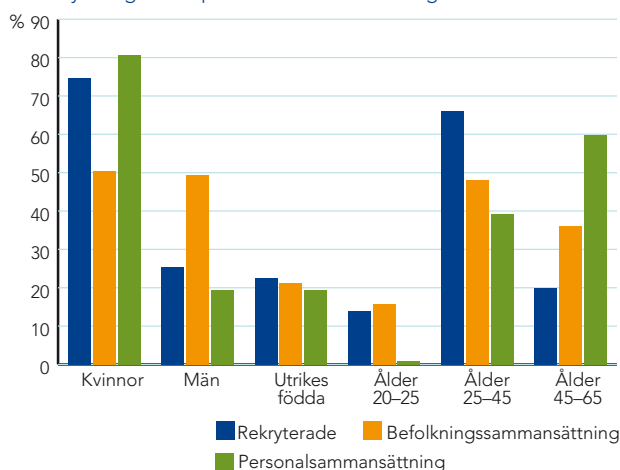
I takt med den förbättrade arbetsmarknaden i regionen väljer fler att byta arbete. Därmed ökar tillgången på sökande samtidigt som konkurrensen hårdnar. Andelen som lämnat sin anställning i kommunen har ökat, delvis beroende på fler pensionsavgångar.

Rekryteringar ska spegla göteborgarna

Det prioriterade målet innebär att personalsammansättningen, utifrån diskrimineringslagen, bättre ska spegla befolkningen. De diskrimineringsgrunder som går att följa upp via nyckeltal är kön, ålder samt utrikes födda.

Befolkningssammansättning

rekryteringar och personalsammansättning i nämnderna

Av diagrammet ovan framgår att de rekryteringar som gjorts främjat utvecklingen mot större mångfald bland de anställda. Bland medarbetarna avspeglar andel utrikes födda befolkningen medan det fortfarande är snedfördelat i kön och ålder.

Struktur chefer nämnderna

	Förvaltningschef	Verksamhetschef	Enhetschef / rektor	Samtliga chefsnivåer
Antal*	43	280	1 144	1 467
Andel kvinnor	46,0 %	57,5 %	73,5 %	69,5 %
Andel män	54,0 %	42,5 %	26,5 %	30,5 %
Andel utrikes födda	0,0 %	4,0 %	5,8 %	5,4 %
Andel över 60 år	31,0 %	27,5 %	20,2 %	22,0 %
Andel 50-59 år	56,0 %	45,0 %	40,6 %	41,7 %
Andel under 40 år	0,0 %	6,0 %	13,7 %	12,0 %

*Antal bygger på manuell inrapportering från förvaltningarna.

Bland cheferna är det jämnare fördelat mellan kvinnor och män medan det är långt kvar till att andelen utrikes födda chefer speglar befolkningen. En viktig faktor för att öka andelen utrikes födda chefer är att andelen med högskoleutbildning ökar.

Långsiktig chefsförsörjning

Göteborgs Stads program för identifiering, validering och utveckling av ledare har stor betydelse för den långsiktiga chefsförsörjningen då en femtedel (300) av stadens chefer är över 60 år. Ledarförsörjningsprogrammen skapar karriärvägar för medarbetarna vilket även är positivt för staden som attraktiv arbetsgivare. Av cheferna internrekryterades 62 procent jämfört med 57 procent 2009. Utvecklingen gynnar också möjligheterna att öka andelen utrikes födda chefer då merparten av dessa rekryteras internt.

I omgång fyra av orienteringsprogrammet "Morgondagens enhetschef" deltog 16 män och 52 kvinnor från 31 nämnder och bolag.

Projektet att validera/kompetensinventera stadens chefer blir 2011 en permanent del av stadens utvecklingsarbete. Hittills har drygt 800 chefer genomgått validering och planering pågår för resterande chefer.

En chefsbank, tillgänglig även för externa intressenter, har öppnats på stadens hemsida. Syftet är att underlätta rekrytering av chefer.

Praktik och vikariat – möjligheter för unga

150 ungdomar under 25 år har nyanställts på en tillsvidareanställning och drygt 750 på en tidsbegränsad anställning. Flest rekryteringar gjordes i åldrarna 25-29 år där 369 tillsvidareanställda och 870 anställda tidsbegränsat.

Kraven på yrkesutbildning har skärpts inom alla stadens verksamheter och det blir svårare att få anställning utan adekvat utbildning. Göteborgs Stad bedriver därför sedan flera år ett aktivt marknadsföringsarbete och samarbetar med olika utbildningsanordnare. Detta för att få ungdomar att söka utbildningar som kan leda till arbete i kommunen.

Göteborgs Stad har satsat stort på olika former av praktik som ska underlätta för unga att etablera sig på arbetsmarknaden. Nämnder och bolag har ställt nästan 1 300 platser till förfogande inom en rad olika områden. Runt 850 av dessa har hittills utnyttjats. Som stöd har en gemensam praktikprocess med IT-stöd introducerats. Den årliga satsningen på feriearbeten för ungdomar är också en viktig åtgärd.

Fler arbetar efter 65 år – och fler går i pension

Medelåldern bland stadens anställda är hög och pensionsavgångarna ökar samtidigt som allt fler arbetar efter fyllda 65 år. Jämfört med 2008 har andelen som arbetar efter 65 ökat med 6 procentenheter medan andelen som avgår före 65 år är relativt konstant.

Foto: Cim Ek

Populära. Personal från ungdomsprojektet Upp!

Lönebildning viktig för kompetensförsörjning

Lönebildningen är ett angeläget område för den långsiktiga kompetensförsörjningen i stadens verksamheter. Under 2010 ökade lönerna i Göteborg Stad som effekt av löneöversynen med 2,3 procent. Huvuddelen av stadens större yrkesgrupper nådde de lönepolitiska målnivåerna för året. Det innebär dock inga förändringar av relationen mellan mäns och kvinnors löner, kvinnors medellöner motsvarar 91 procent av männens. Vissa satsningar har gjorts av nämnderna för att ytterligare utjämna de strukturella skillnaderna. Effekter av marknadspåverkan påverkade lönenivåerna för vissa manligt dominerade grupper.

Heltid och tillsvidareanställning i Göteborg

Normen för en anställning är heltid och tillsvidare. Det prioriterade målet att ofrivillig deltid inte får förekomma har till viss del uppfyllts. För att i högre utsträckning nå målet kartläggs deltidsanställdas önskemål om högre tjänstgöringsgrad kontinuerligt. Vid uppföljning under hösten var 384 ofrivilligt deltidsanställda. De erbjuds heltidsanställning i takt med att bemanningen inom verksamheten ses över eller att nya heltidstjänster tillsätts.

Målet att andel arbetad tid utförd av timavlönade ska minska har till viss del uppfyllts. Inom funktionshinder utfördes 22 procent av den arbetade tiden av timavlönade under 2010. Det är fortfarande en hög andel men tendensen är stadigt minskande. Inom äldreomsorg var cirka 18 procent av den arbetade tiden utförd av timavlönade, samma som under 2009.

För att stödja förändringsarbetet har en gemensam bemanningsprocess tagits fram med IT-stöd för schemaläggning, bemanningsplanering m m.

En försöksverksamhet pågår under 2011 som omfattar fem stadsdelsförvaltningar och 50 arbetsenheter inom äldreomsorg och funktionshinder. Inom försöksverksamheterna erbjuds samtliga heltid och alla gör arbetspass både på sin egen och på andra arbetsplatser utifrån verksamhetens behov.

Sjukfrånvaron fortsätter att minska

Sjukfrånvaron uppgick till 6,3 procent i förvaltningarna. Trenden med minskad sjukfrånvaro håller i sig, men med en något lägre takt. Det är framförallt sjukfall mer än ett år som minskar. Avgångar med sjukersättning har inte ökat i samma utsträckning, det innebär att fler återgått i tjänst.

Korttidssjukfrånvaron (1–14 dagar) fortsätter att öka inom förskola, hemtjänst och bland habiliteringspersonal. En ökad korttidssjukfrånvaro är vanlig vid större organisationsförändringar och verksamhetsanpassningar. En fördjupning kring ökningen och dess orsaker kommer att genomföras under 2011.

Sjukfrånvaron i procent kön och ålder

	Kvinnor	Män	Totalt	Förändr jmf föreg år
–29	5,2	3,6	4,9	–0,3
30–49	6,6	4,0	6,1	–0,6
50–	7,3	4,7	6,8	–0,6
Totalt	6,8	4,3	6,3	–0,5
varav 1–14 dagar	2,3	1,6	2,1	0,1

Som ett ytterligare stöd till arbetsmiljöarbetet har ett IT-stöd för rapportering av arbetsskador och tillbud lanserats.

Utvecklingsarbetet går vidare

Under 2010 har medarbetarenkäten setts över och därför har ingen undersökning genomförts under året. Nästa medarbetarenkät skickas ut 2011.

Arbetet med att ta fram gemensamma HR-processer och verktyg fortgår och under 2011 kommer en gemensam kompetensförsörjningsprocess att lanseras och JÄMIX införs för att följa upp hur jämställd staden är i sin arbetsgivarroll.

Framtidsbedömning

2010 var återhämtningens år när det gäller våra omvärldsförutsättningar i form av samhällsekonomisk- och konjunkturrell utveckling. Hastigheten och kraften i såväl nedgången som uppgången under de två senaste åren har varit av sällan skådat slag och förvånat de flesta.

Den svenska ekonomin tuffar i skrivande stund på i god fart samtidigt som det finns flera betydande osäkerhetsfaktorer och obalanser runt om i världsekonomin.

Bedömningarna kring de ekonomiska förutsättningarna både på kort och lång sikt har därmed fortsatt att medföra betydande svårigheter att förutse utvecklingen framöver och därmed också att styra den kommunala verksamheten i rätt riktning. Den verkligheten får troligtvis hanteras även den närmaste tiden.

Prognoserna över konjunkturutvecklingen runt om i världen är idag betydligt mer positiva än för ett år sedan. Det finns dock stora skillnader mellan olika delar av världen och de strukturella obalanser som förelåg i världsekonomin före finanskrisen kvarstår i mångt och mycket. Sveriges ekonomiska utveckling och återhämtning efter den djupa krisen har varit ytterst positiv och prognoserna framåt pekar på en fortsatt god utveckling om än i något mer dämpad takt. Beredskapen för hastiga förändringar i omvärldsförutsättningarna måste dock kvarstå.

Eftersom kommunernas finansiering direkt påverkas av det allmänekonomiska läget slår de kraftiga svängningarna i de förändrade förutsättningarna också igenom på Göteborgs Stads ekonomiska situation.

Utredningen som har i uppdrag att belysa och föreslå metoder för att skapa stabilare planeringsförutsättningar för kommunsektorn kommer att presentera sina slutsatser under 2011. Utmaningen består i att både hantera de kortsiktiga omvärldsförutsättningarna och de långsiktiga frågorna kring välfärdstjänsternas omfattning och finansiering med anledning av förändringar i den samhällsekonomiska och demografiska utvecklingen framöver. Det vi gör idag bäddar för framtiden.

2011 kommer att innebära fortsatta utmaningar, dock av annan karaktär

Stadens ekonomiska förutsättningar för 2011 och 2012 har förbättrats ytterligare enligt de senaste prognoserna för skatteintäkternas utveckling. Finansieringsutvecklingen ser ut att ligga på en jämnare nivå de kommande åren och därmed ökar förutsättningarna för att också få en stabilare kostnadsutveckling i verksamheten. Inbromsningen av kostnadsutvecklingen som påbörjades under 2008 har under 2010 vänt och vi går in i 2011 med en ökande kostnadsutveckling. Ökningen ligger i linje med den förbättrade finansieringsutvecklingen men måste också pareras

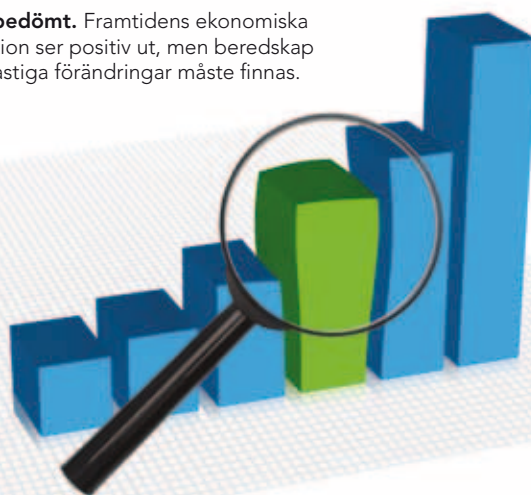
så att den är långsiktigt hållbar i ett flerårsperspektiv.

Stadens olika verksamheter genomgår, eller kommer att genomgå, relativt omfattande organisationsförändringar. Utmaningarna i samband med organisationsförändringarna är många.

Den långsiktiga frågan om finansiering av den framtida välfärden blir alltmer aktuell

Allteftersom situationen med akut krishantering med anledning av den extremt djupa nedgången har klingat av så kan förhoppningsvis uppmärksamheten riktas mer mot de långsiktiga frågorna. De framtida utmaningarna kring bl a den demografiska utvecklingen och finansieringen av den framtida välfärden kryper successivt närmare. Inom tio år kommer kommunerna att möta demografiskt betingade behov som växer i betydligt snabbare takt än vad de reala finansieringsförutsättningarna klarar att hantera. Dessa frågor blir alltmer angelägna att hitta lösningar på.

Svärbedömt. Framtidens ekonomiska situation ser positiv ut, men beredskap för hastiga förändringar måste finnas.

2 GÖTEBORGS STADS VERKSAMHET »»

I detta block redovisas delar av den verksamhet som bedrevs i Göteborgs Stads 40-tal nämnder samt i 20-tal koncerner och bolag under 2010. Blocket delas upp i följande verksamhetsområde hämtade ur kommunfullmäktiges budget: Utbildning, funktionshinder, individ- och familjeomsorg, äldreomsorg och hemsjukvård, stadsutveckling, miljö- och klimatanpassning, folkhälsa, kultur och fritid, jämställdhet och mångfald och avslutningsvis organisationsutveckling och myndighetsutövning. Inom varje område beskrivs viktiga händelser och trender utifrån olika perspektiv.

GÖTEBORGS STADS VERKSAMHET

25 Utbildning

Utbildningssektorn omfattar samtliga skolformer; förskola, grundskola, obligatorisk särskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola och vuxenutbildning.

30 Funktionshinder

Funktionshinderområdet omfattar insatser till personer med funktions-nedsättning som bostad med särskild service, personlig assistans, boendestöd, sysselsättning/daglig verksamhet samt ledsagarservice.

32 Individ- och familjeomsorg

Individ- och familjeomsorgen innefattar ekonomiskt bistånd, vård och stöd till vuxna, barn och familjer samt förebyggande och stödjande arbete.

34 Äldreomsorg och hemsjukvård

Äldreomsorgen och hemsjukvård omfattar hemtjänst, förebyggande insatser, dagverksamhet, äldreboende samt kommunal hälso- och sjukvård i ordinärt och särskilt boende.

36 Stadsutveckling

Begreppet stadsutveckling är brett och innefattar många områden; näringslivsfrågor, fysisk planering, bostadsbyggande och integrationsarbete samt infrastruktur och kollektivtrafik.

41 Miljöarbete och klimatanpassning

Verksamheterna inom energi, avfall och avlopp samverkar lokalt, regionalt och internationellt i syfte att forma viktiga samhällsfunktioner till en långsiktigt hållbar utveckling.

45 Folkhälsa

I Göteborg ska all kommunal verksamhet genomsyras av ett folkhälsoperspektiv och ett salutogent tänkande. För att effektivt förbättra hälsosituationen för göteborgarna bygger folkhälsoarbetet på ett lokalt engagemang.

46 Kultur och fritid

Göteborg har förstärkt sin profil som evenemangsstad med kultursatsningar. Målsättningen är också via ett starkt för- eningsliv främja jämställdhet, integration och folkhälsa.

48 Jämställdhet och mångfald

Stadens anställda möter invånarna i livets alla faser och har ett uppdrag att omsätta de mänskliga rättigheterna i sitt dagliga arbete. Organisationerna ska skapa förut- sättningar för detta.

49 Arbetsmarknadsinsatser

Arbetsmarknadsinsatser omfattar sys- selsättningsåtgärder för arbetslösa som staden utför själv eller i samverkan med arbetsförmedlingen eller andra aktörer.

50 Organisationsutveckling och myndighetsutövning

Här beskrivs kortfattat de två i budgeten definierade områdena organisations- utveckling och myndighetsutövning.

Utbildning

Under 2010 har en bred satsning pågått med validering och utbildning av personal för att öka måluppfyllelsen utifrån en gemensam verksamhetsidé. Samtidigt har kommunen fortsatt att anpassa lokalytor och bemanning till både vikande elevunderlag och ökad konkurrens från andra utbildningsanordnare.

Utbildningssektorn omfattar samtliga verksamhetsformer från förskola till vuxenutbildning, både i kommunal och i enskild/fristående regi. Det innebär att verksamheten direkt berör 110 000 av göteborgarna från barn till vuxna.

SKOLUTVECKLING

Satsning på ökad måluppfyllelse

Verksamhetsidéen är en lednings- och styrningsfilosofi som bland annat innebär uppdragsorientering, ständig förbättring och att alla ska ta sitt ansvar. Allt arbete ska genomsyras av begreppen, inre motivation, lust att lära, delaktighet och medskapande samt bygga på en helhetssyn på lärandet. Inom ramen för verksamhetsidéen har ett omfattande valideringsprojekt genomförts bland stadens samtliga skollära och skräddarsydda utbildningar har påbörjats. Lärare och förskollärare har erbjudits ledarutbildning.

Utvecklingsstöd från Center för Skolutveckling (CfS)

Under 2010 har arbetet fokuserats på att stödja, stimulera och initiera skolutveckling med mål att främja ökad måluppfyllelse och likvärdighet. Insatserna har riktats till skollära, arbetslag och lärare. För att stimulera ämnes- och verksamhetsutveckling har nätverk som arbetsform ökat i såväl omfattning som betydelse. Kollegiala lärgrupper, Learning study, aktionsforskning, forskarcirklar och aktionsforskarutbildningar är exempel på stödformer där pedagoger stärks i sin yrkesskicklighet. CfS har även arbetat med att stödja digital kompetensutveckling. Det föreligger stora lokala skillnader i elevernas möjlighet att använda digitala verktyg i läroprocessen.

Andelen fristående skolor som deltar i CfS aktiviteter har ökat under 2010.

Hjärntorget som mötesplats

Under 2009 upphandlades ett nytt IT-stöd inom utbildningsområdet, Hjärntorget. Samtliga kommunala förskolor, fritidshem, grundskolor, särskolor och gymnasieskolor har nu möjlighet att använda Hjärntorget. Fler och fler har under 2010 börjat använda sig av IT-stödet i det dagliga arbetet och antalet unika användare har ökat från drygt 12 000 i januari 2010 till drygt 27 000 i januari 2011. I Hjärntorget finns bland annat funktioner för schema, när-

varo, individuella utvecklingsplaner och skriftliga omdömen samt för planering och genomförande av skolarbetet.

Elevhälsans uppdrag tydliggörs

Mål och riktlinjer för den samlade elevhälsan i Göteborgs Stad arbetades fram under året. Riktlinjerna är tänkta att bidra till att säkra alla elevers rätt till en likvärdig utbildning. I dokumentet betonas vikten av att elevhälsan ska arbeta hälsofrämjande och förebyggande samt utgöra en stödprocess till arbetet med elevernas utveckling mot utbildningens mål. Dokumentet tillämpas från och med 2011.

Elevhälsan har dessutom ett nytt dokumenthanterings-system, PMO, där de olika yrkesgrupperna inom elevhälsan kan dokumentera sitt arbete.

Nya e-tjänster

Från den 1 april 2010 kan vårdnadshavare i Göteborg söka förskole- och kulturskoleplats via internet. Det finns flera fördelar med e-tjänsten, bland annat har information om hur och var man kan söka förbättrats och antalet felaktigt ifyllda ansökningar har minskat. Möjligheten att ansöka om plats via stadens e-tjänster har nyttjats i mycket stor omfattning.

Flerspråkighet – stöd i och på modersmål

Nämnderna har tilldelats extra medel för att utveckla arbetet med modersmålsstöd i förskolorna. Ett antal stadsdelsnämnder har kartlagt medarbetarnas språkkompetens för att kunna arbeta med modersmålsstöd i vardagen. I några stadsdelsnämnder har personalen kompetensutvecklats för att de ska kunna främja den flerspråkighet som finns i barngrupperna. Beställningarna till språkcentrum är dock få.

Grundskolans efterfrågan på språkcentrums tjänster minskade med några procentenheter i förhållande till tidigare år. Hösten 2010 deltog 57 procent av alla berättigade elever i modersmålsundervisning inom den kommunala grundskolan. I flera nämnder pågår ett arbete med att ta fram nya strategier för arbetet. I obligatoriska särskolan deltar 29 procent av de berättigade eleverna i modersmålsundervisning.

Elever i fristående skolor som är berättigade till modersmålsundervisning deltar i högre utsträckning än elever i kommunala skolor.

Efterfrågan på studiehandledning på modersmål har ökat från föregående år. Verksamhetsåret 2010 tilldelades extra medel som har haft stor betydelse för resultatet.

FÖRSKOLA – GRUNDSKOLA

Arbetet med att bygga ut förskolan fortsätter

Under 2010 har antalet förskoleplatser ökat med cirka 1000 för att möta kravet på full behovstäckning. I slutet av året var 26 000 barn inskrivna i förskoleverksamhet, vilket är en ökning med fyra procent jämfört med slutet av 2009. Förskolans expansion har framförallt skett inom den kommunala verksamheten. Antalet barn i pedagogisk omsorg var 589, vilket är en ökning med två procent.

Cirka 16 procent av barnen var inskrivna i fristående verksamhet.

Förskola några nyckeltal

	2008	2009	2010
Nettokostnad (mkr)	-2 371	-2 479	-2 629
Nettokostnadsutveckling (%)	10,0	4,6	6,0
Antal barn i förskoleverksamhet	23 774 *	24 861 *	25 887 *
Efterfrågan i procent av befolkningen 1-5 år	84,6	84,5	84,4

*Genomsnitt mars/oktober

Satsning på höjd kvalitet inom förskolan

De medel för kvalitetshöjande åtgärder som tillfördes förskolan under andra halvåret 2010 har nyttjats på olika sätt. Några stadsdelsnämnder har satsat på kompetensutveckling och ett flertal har satsat på att öka personaltäteten. Lärjedalen är en av få stadsdelar som använt resurserna till att vid behov minska antalet barn i barngrupperna. Andra sätt att höja kvaliteten har varit att utveckla arbetet med språkutveckling bland barn med annat modersmål än svenska, specialpedagogiskt stöd samt miljöförbättrande åtgärder och satsningar på IT.

Pedagogisk omsorg

Under 2010 inleddes en satsning på att öka antalet familjedaghem. Det prioriterade målet för full behovstäckning i förskolan omformulerades och innebar att samtliga stadsdelar ska erbjuda plats i familjedaghem om så önskas. Ett nytt nätverk för chefer med ansvar för pedagogisk omsorg har startas. Målet är att stödja och utveckla den pedagogiska omsorgsverksamheten samt att öka valmöjligheten så att målet med full behovstäckning kan säkras.

Skolbarnomsorg några nyckeltal

	2008	2009	2010
Nettokostnad (mkr)	-450	-475	-498
Nettokostnadsutveckling (%)	2,0	5,6	4,7
Antal barn i skolbarnomsorgen	15 532 *	15 884 *	16 519 *
Efterfrågan på skolbarnomsorg i procent av befolkningen 6-9 år	79,7	79,1	80,0

*Genomsnitt mars/oktober

Trots ett minskat elevtal inom grundskolan ökar antalet barn inom skolbarnomsorgen, eftersom andelen barn i de yngre skolåldrarna ökar.

Grundskola och sarskola några nyckeltal

	2008	2009	2010
Nettokostnad (mkr)	-3 830	-3 889	-3 839
Nettokostnadsutveckling (%)	3,2	1,5	-1,3
Antal elever i grundskolan	46 666 *	46 483 *	46 470 *
Antal elever i sarskolan	653 *	625 *	597 *
- varav individintegrerade	188	154	129

*Genomsnitt mars/oktober

Antalet Göteborgselever i kommunala skolor minskade under året med drygt 200, medan Göteborgselever i de fristående skolorna ökade i motsvarande mängd, vilket innebär att andelen elever i friskola har ökat med 0,6 procentenheter till 18,4 procent.

Satsning på läsa-skriva-räkna

Statsbidraget för läsa-skriva-räkna 2010 har innefattat stora satsningar inom matematik och läs- och skrivutveckling för samtliga elever, lärare och specialpedagoger i

Givande. Lärarnas utvärderingar visar att specialsatsningen på läs- och skrivutvecklingen varit bra.

årskurs 1–3. Lärarna har erbjudits fortbildning och kollegial handledning. Den systematiska satsningen med kollegial handledning är speciell genom att lärare arbetar med fokus på att utveckla arbetet i klassrummet så att fler elever når målen. Satsningen innehåller också två nätverk där ämnesutvecklare möts och kompetensutvecklas så att de utvecklar redskap för att driva utvecklingen i sina hemstadsdelar.

I den utvärdering som pågår uppger flertalet av lärarna att satsningarna varit givande.

Utvärderingen pekar på att den pedagogiska diskussionen intensifierats och att nya strategier för läsning och taluppfattning utvecklats på skolorna. Lärarna uppger att deras undervisning blivit mer varierad, att eleverna fått en ökad lust att läsa samt att elevernas samtal och arbete med matematik har utvecklats.

Betygsresultat i årskurs 9

Årets resultat visar att i jämförelse med föregående år har andelen elever med fullständiga betyg från någon av Göteborgs Stads kommunala grundskolor ökat med 1,5 procentenhet. Våren 2010 uppnådde 72,5 procent av eleverna minst godkänt i alla ämnen och kunde därmed lämna grundskolan med fullständiga betyg. Såväl riksgenomsnittet som resultaten i Stockholm och Malmö visar motsatt utveckling. Däremot är andelen elever som får fullständiga betyg alltså lägre i Göteborg jämfört med riksgenomsnittet.

Andel elever(%) med fullständiga betyg

		2007/08	2008/09	2009/10
Riket, samtliga huvudmän	Alla	76,6	77,0	76,6
	flickor	80	80	80
	pojkar	74	74	74
Riket, samtliga kommunala huvudmän	Alla	76,1	76,2	75,8
	flickor	79	79	79
	pojkar	73	73	73
Göteborgs kommunala skolor	Alla	69,6	71,5	72,5
	flickor	73	74	74
	pojkar	66	69	71
Göteborg samtliga huvudmän	alla	72,5	73,9	73,7
	flickor	76	77	75
	pojkar	69	71	72

Andel elever (%) i årskurs 9.

I och med årets resultat bröts också den neråtgående trenden avseende andelen elever med behörighet att ansöka till gymnasieskolan, det vill säga lägst betyget godkänt i engelska, matematik och svenska alternativt svenska som andraspråk. Av grundskoleelever boende i Göteborgs Stad var 88 procent av flickorna och 87

procent av pojkarna behöriga att söka till ett nationellt program 2010. Pojkarna står för den största ökningen.

Totalt sett är det genomsnittliga meritvärdet i stort sett oförändrat jämfört med föregående år. Om man särredovisar resultaten för flickor och pojkar syns emellertid förändringar. Flickornas meritvärde har sjunkit från 221,3 till 218,5 medan pojkarna förbättrat sitt meritvärde från 200,7 till 202,4 det senaste året.

Framtida utmaningar

Stort fokus måste även de kommande åren läggas på att skapa nya platser i förskolan samt inom pedagogisk omsorg. Samordningen mellan stadsdelarna, andra förvaltningar och bolag som kan bidra till att förbättra denna process, kan utvecklas mer. Tillgång till plats i förskolan gynnar stadens utveckling. Kvaliteten i förskola och fritidshem behöver också uppmärksammas. Det handlar såväl om personalens kompetens som antal barn i gruppen och lokalernas beskaffenhet.

Utbildningsområdet står inför stora utmaningar där flera nya styrdokument tydliggör de olika nivåernas ansvar och uppdrag. Rektorns ansvar blir skarpare vilket ställer större krav på såväl rektorn som på det stöd som rektorn behöver för att kunna fullgöra sitt uppdrag.

För grundskola och gymnasieskola är ökad måluppfyllelse ett prioriterat mål. Nya styrdokument med tydligare kunskapskrav på eleverna samt utökade krav på behörighet för att kunna söka nationella program i gymnasieskolan ställer krav på kompetensutveckling av personalen i båda skolformerna.

Framtida ökade behörighetskrav på lärare behöver uppmärksammas och en inventering av lärarnas kompetens behöver starta omgående för att kommunen ska kunna prioritera rätt personalpolitiska insatser. Kommunen behöver också utveckla sina former för tillsyn av enskild verksamhet respektive insyn i fristående skolor.

Ledande. Göteborgs Stad är fortfarande en av de största anordnarna av yrkeshögskoleutbildning i landet.

GYMNASIE- OCH VUXENUTBILDNING

Omställning inom gymnasieskolan

Utvecklingen med fler friskolor och ett bredare utbildningsutbud fortsätter. Inför ansökan till gymnasieskolan 2010 fanns det 78 gymnasieskolor i Göteborgsregionen och antalet sökbara utbildningsalternativ var knappt 500. Samtidigt minskar antalet ungdomar i åldersgruppen.

En anpassning till lägre elevvolym i Göteborgs Stads gymnasieskolor har under året skett genom att lokaler avvecklats, personalvolymen minskat samt att utbildningar flyttats till andra skolor. Inför höstterminen 2010 var stadens gymnasieskolor välfyllda och 97 procent av platserna i årskurs 1 var belagda.

Hur gick det för gymnasieeleverna?

Medelbetyget för göteborgseleverna, oavsett utbildningsanordnare, är oförändrat 14,5 betygspoäng.

Inom Göteborgs Stads egna gymnasieskolor var medelbetyget 14,0 poäng, vilket är stort sett oförändrat jämfört med de tre senaste läsåren. Kvinnor har i genomsnitt ett betygssteg högre än män, 14,5 respektive 13,5 betygspoäng. Andelen elever som fått slutbetyg minskade med två procentenheter och uppgick under året till 81 procent medan andelen elever med högskolebehörighet, det vill säga godkänt i minst 90 procent av programmets kurser, ökade med 2 procentenheter till 86 procent.

Det pågår flera satsningar för att öka måluppfyllelsen för elever i Göteborgs Stads gymnasieskolor. I preparandsatsningen har uppmärksamhet och resurser

styrts till elever med låga meritvärden och målet är att alla ska fullfölja sin utbildning. Satsningen har resulterat i att fler elever än den primära målgruppen har förbättrat sina resultat.

Introduktionsprogrammen redan här

I den nya gymnasiereformen, Gy2011, avvecklas det individuella programmet och ersätts med fem introduktionsprogram. Utbildningsnämnden har redan hösten 2010 valt att anpassa utbildningen till de nya introduktionsprogrammen och till gymnasieskolans nya högre behörighetskrav. I linje med introduktionsprogrammen erbjuder också utbildningsnämnden åtta nystartade yrkesintroduktioner för ca 130 elever. Yrkesintroduktionen är en väg till arbetsmarknad och yrkesutbildning för elever som behöver ytterligare tid för att få behörighet till gymnasieskolans nationella program.

Ökad jämställdhet

Inom utbildningsnämndens verksamhetsområde har skolledarna under året ökat sina kunskaper i genus- och jämställdhetsfrågor. Dessutom har ett tiotal arbetslag utbildats och kommit i gång med förbättringsarbete inom jämställdhetsområdet. Det långsiktiga målet med denna satsning är att integrera ett jämställdhetsperspektiv inom alla områden.

Gymnasieutbildning några nyckeltal

	2008	2009	2010
Nettokostnad (mkr)	-1 442	-1 441	-1 433
Nettokostnadsutveckling (%)	3,0	-0,1	-0,5
Göteborgselever i gymnasieskolan	17 454	17 527	17 431
Göteborgselever i gymnasiesärskolan	393	406	404

Nettokostnaden minskar, vilket bland annat förklaras av de åtgärder som vidtagits för att anpassa organisationen.

Antalet elever inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan minskar. Under 2010 gick 51 procent av eleverna i kommunala gymnasieskolor, 39 procent i fristående skolor och 10 procent i andra kommuners gymnasieskolor. Värt att notera är att i Göteborgs Stads egna gymnasieskolor studerade under året 3 500 elever från andra kommuner, vilket motsvarar 29 procent av det totala elevantalet.

Lyckad satsning på sfi i kombination med praktik

Under 2010 ökade andelen sfi-studerande med 10 procent, vilket främst förklaras av en ökad arbetskrafts- och så kallad kärleksinvandring. Vuxenutbildningens satsning på att kombinera sfi-studier med praktik i arbetslivet har varit framgångsrik. Samtidigt som resultaten i form av betyg och avbrottsfrekvens förbättrades fick drygt 360 personer anställning, i någon form, i anslutning till sina studier. Utbyggnaden av integrationsplatsverksamheten bidrog således till såväl ökad sysselsättning som förbättrade möjligheter till snabb integration. Under hösten genomfördes även planering för en ökad samverkan inom GR vad gäller sfi-utbildning.

Fortsatt fokus på yrkesutbildning för vuxna

Intresset för yrkesinriktad utbildning för vuxna ökade under året. Efterfrågan har bland annat kunnat mötas av utbildningssatsningar inom ramen för regionalt samordnad yrkesvux samt EU-stöd som tillfördes verksamheten. EU-medlen finansierade yrkesutbildning riktad till uppsagda inom Volvo Cars och dess underleverantörer i ett 80-tal kommuner.

Göteborgs Stad är fortfarande en av de största anordnarna av yrkeshögskoleutbildning i landet. Under hösten samlades samtliga yrkeshögskoleutbildningar som bedrivs i kommunal regi under beteckningen "Yrkeshögskolan Göteborg". Utbildningen redovisar goda resultat då nästan 9 av 10 studerande har arbete inom det område utbildningen avsåg. Under året fick representanter för yrkeshögskolan rätt att delta i Studentforum.

Världssäljare – en ny utbildning

Ett nytt projekt, benämnt Världssäljaren, med finansiering från Europeiska socialfonden startades under 2010 och kommer att pågå några år framåt. 120

personer med utländsk bakgrund samt kunskap och erfarenhet av försäljning eller handel från sina hemländer ges möjlighet att utveckla kompetens som kan nyttjas i handelskontakter mellan Sverige och andra länder. Projektet genomförs i nära samverkan med stadsdelarna i nordost, Arbetsförmedlingen, Polisen och Marknadsföreningen i Göteborg.

Vuxenutbildning några nyckeltal

	2008	2009	2010
Nettokostnad (mkr)	-399	-373	-370
Nettokostnadsutveckling (%)	12,2	-6,5	-0,6
Antal köpta helårsplatser	10 335	10 571	10 751
– varav grundläggande vuxenutbildning	1 404	1 406	1 676
– varav gymnasial vuxenutbildning*	3 872	3 816	3 742
– varav svenska för invandrare (sfi)	4 869	5 164	5 240
Yrkeshögskola (yh)	1 342	1 336	1 352
Kvalificerad yrkesutbildning (KY)			

* Avseende gymnasial vuxenutbildning 2010 tillkommer 1400 yrkesvuxplatser för göteborgare inom GR-avtalet, samt ca 250 platser för uppsagda inom fordonsindustrin som finansieras via EU.

2010 har varit ett mycket expansivt år för vuxenutbildningen i Göteborg. Antalet utbildningsplatser inom vuxenutbildningsnämndens ordinarie verksamhet har ökat, vilka redovisas i tabellen ovan. Samtidigt har ett stort antal utbildningsplatser erbjudits via den regionalt samordnade satsningen på yrkesvux samt riktade utbildningsinsatser för uppsagda inom fordonsindustrin. Sammantaget innebär detta att antalet studerande inom vuxenutbildningen under året ökade med 14 procent.

Utmaningar för gymnasie- och vuxenutbildningen

Gymnasieskolan står inför flera utmaningar under de närmaste åren. Antalet ungdomar i gymnasieåldrarna minskar fram till 2015 samtidigt som antalet utbildningsplatser på de fristående gymnasieskolorna beräknas öka. En ny gymnasiereform träder i kraft hösten 2011, med en ny programstruktur och ökade kunskapskrav för att bli behörig att antas nationella program. Gymnasieskolan behöver därför fortsätta arbetet med att anpassa såväl utbildningsutbud som organisation till de förändrade förutsättningarna.

Inom vuxenutbildningen kommer arbetet med de riktade satsningarna inom bland annat yrkesvux att fortsätta under 2011. I ett längre perspektiv är de största utmaningarna inom vuxenutbildningen att fortsätta utvecklingen med individualiserad utbildning för att på bästa sätt möta vuxnas behov av lärande. Vuxenutbildningen ska också tillhandahålla tillväxtfrämjande yrkesutbildningar som ökar medborgarnas anställningsbarhet. Den yrkesinriktade utbildningen planeras och organiseras allt mer utifrån ett regionalt arbetsmarknadsperspektiv.

Funktionshinder

”Att skapa möjligheter för människor med funktionsnedsättningar att leva ett bra och självständigt liv med inflytande, delaktighet och möjlighet att påverka det stöd man får”. Detta är ett mål för socialtjänsten i Göteborgs Stad som förutsätter lyssnande och lärande, närvaro och lyhördhet. Det är en utmaning att förändra arbetssätt och attityder samtidigt som man ställer inför krav på anpassningar till ett begränsat ekonomiskt utrymme.

Fri tolkning. Kommunstyrelsens ordförande Anneli Hultén porträtterad av Avin Hamawandi, elev på Slottsbergsgymnasiet/Landala.

Stadsdelsnämnderna ansvarar för att personer med funktionsnedsättning får stöd och service i vardagslivet. Detta är en del av socialtjänstens uppdrag. Insatser ges enligt socialtjänstlagen och LSS. Bostad med särskild service, personlig assistans eller boendestöd i en vanlig lägenhet, ledsagarservice och sysselsättning/daglig verksamhet är exempel på stöd och service för personer med funktionsnedsättningar.

Verksamhetsområde i förändring

Delaktighet, inflytande, helhetssyn och möjligheter till arbete eller meningsfull sysselsättning och att få en egen bostad är några områden som betonas särskilt i budget 2010. Verksamheterna har mött nya och förändrade krav från personer med funktionsnedsättningar som i sin tur leder till behov av kompetensutveckling och förändrad grundutbildning för personal inom området. Stöd till anhöriga i alla åldrar, t ex föräldrastöd och stöd till barn som har närstående med funktionsnedsättningar, är också viktiga områden.

Kompetens

Under 2010 har medarbetare som möter människor med psykiska funktionsnedsättningar i boende, sysselsättning, hemsjukvård m m fått utbildningar inom ramen för projektet Västkompetens. Detta är ett projekt som finansieras med statsbidrag och som är gemensamt för kommunerna och sjukvården inom LGS-området. LGS är en ledningsgrupp för samverkan mellan kommunerna och hälso- och sjukvården inom Sahlgrenska Universitetssjukhusets geografiska upptagningsområde. I samtliga kurser deltar personal från både kommunerna och sjukvården.

Hemsjukvården i ordinärt boende har ansvar för personer i alla åldrar. I budgeten 2010 betonas särskilt att insatser för svårt sjuka barn ska uppmärksammas och att kompetensen och insatser för personer med psykiska funktionsnedsättningar ska öka. Under 2010 har hemsjukvården fortsatt arbetet med att förstärka kompetensen för dessa grupper bl a med satsningar på psykiatrisjuksköterskor och arbetsterapeuter. I väster har man under 2010 arbetat särskilt med barnperspektivet, både för svårt sjuka barn och barn som är anhöriga till föräldrar med svåra sjukdomar.

Bostäder och meningsfull sysselsättning

Ett av kommunfullmäktige prioriterat mål rör bostäder och sysselsättning för personer med psykiska funktionsnedsättningar. Under 2010 har 71 nya lägenheter i bostäder med särskild service (BmSS) färdigställts varav 21 avser bostäder för personer med psykiska funktionsnedsättningar. Under året har 187 personer fått erbjudande om bostad varav 123 har accepterats.

Genom ett särskilt åtagande (F100) från de kommunala bostadsbolagen har 29 personer fått en bostad i

det ordinarie beståndet under 2010. F100 syftar till att erbjuda ett alternativ till BmSS för personer som trots omfattande behov klarar att bo i en vanlig lägenhet med tillgång till boendestöd. F100 är från och med 2011 ett permanent arbetssätt inom ramen för fastighetsnämndens boendesociala uppdrag. En utvärdering har visat att fler personer kan klara ett eget boende och för att skapa förutsättningar för detta pågår en fortsatt utveckling av boendestöd.

Möjligheterna till meningsfull sysselsättning och arbete ökar. I stadsdelsförvaltningarna pågår en utveckling för att skapa meningsfull sysselsättning, utflyttad daglig verksamhet, praktikplatser och möjlighet till anställning i nära samarbete med arbetsförmedling, försäkringskassa, samordningsförbunden och lokala företag. Även internt utvecklas samverkan med arbetsmarknadsinsatser/IFO för att bättre tillgodose behoven för de personer med funktionsnedsättningar som har försörjningsstöd.

Ingen kostnadsökning 2010

Verksamhetens nettokostnader var 2,5 miljarder inom befolkningsramen. Nettokostnadsökningen på 2,2 procent motsvarar en ökning med 52,5 miljoner kronor. Tretton nämnder redovisade nettokostnadsökningar, därav redovisade fyra nämnder ökning på 6 procent. Sex nämnder redovisade minskad nettokostnad.

Åren 2005–2008 redovisades en nettokostnadsökning på 7–12 procent årligen, 2009 var ökningen 4,3 procent. Stadsdelarnas redovisade kostnadsökningar 2010 kan hänföras till expansion av nya bostäder, finansierade med särskilt expansionsanslag, och ökade lönekostnader. Med hänsyn taget till detta är det istället en real kostnadsminskning inom området. Detta bedöms vara en effekt av personalminskningar, förtätningar i verksamheterna och att man i första hand erbjuder insatser i den egna stadsdelens regi. Biståndsbedömningen har varit föremål för översyn i flera stadsdelar vilket har lett till striktare bedömningar utifrån lagstiftningen.

Funktionshinder några nyckeltal

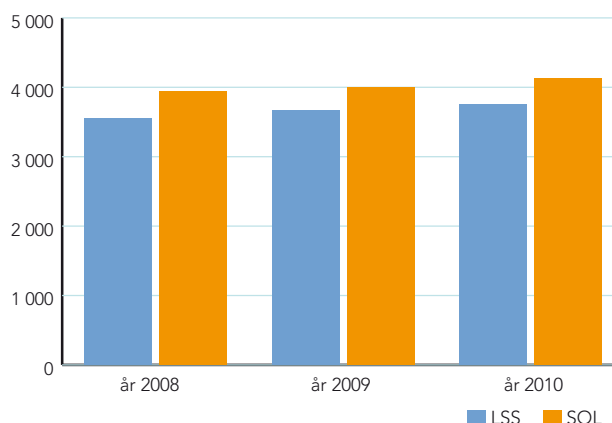
	2008	2009	2010
Nettokostnad (mkr)	-2 314 *	-2 414 *	-2 466 *
Nettokostnadsutveckling (%)	12,1	4,3	2,2
Personalvolymförändring (%)	2,3	4,6	0,2

*Inkl. hemsjukvård för personer under 65 år.

Personer med insats enligt LSS och SoL

Antalet personer med insats enligt LSS ökade med 2,2 procent vilket innebär en ökning med 81 personer. Antalet personer med bistånd enligt SoL ökade med 3,0 procent vilket motsvarar 122 personer. Trots ökningen av antalet personer med insatser enligt SoL minskade kostnaderna för dessa insatser med 4,1 procent.

Antal personer med insats enligt LSS och SoL

Bristen på bostäder löst 2013?

Det har skett en utbyggnad med 500 lägenheter i bostäder med särskild service under åren 2004–2010. I dag finns totalt ca 1 100, trots detta är behovet av bostäder inte tillgodosett. I plan inom funktionshinderområdet bedöms att 250 lägenheter behövs inom tre år, vilket är mindre än tidigare bedömningar. Vidare behövs 180 lägenheter för personer som idag inte bor på ett ändamålsenligt sätt. Planeringen för 2011–2013 omfattar 340 lägenheter. Därutöver beräknas personer också kunna erbjudas en "ordinarie" bostad med tillgång till boendestöd genom F100. Bedömningen är att tillgången på bostäder med särskild service är i balans med behovet 2013. Detta förutsätter att den planerade utbyggnaden kan säkerställas.

Kostnadsminskningar – vad ger det för effekter för brukarna?

Kostnadsutvecklingen 2010 tyder på faktiska kostnadsminskningar inom verksamhetsområdet funktionshinder. Det är viktigt att följa upp detta under 2011 med särskilt fokus på effekterna för de människor som verksamheterna är till för och vilken påverkan det har på kvalitet, tillgänglighet och inflytande.

Individ- och familjeomsorg

Kostnaderna för ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd) ligger kvar på en hög nivå. Antalet långtidsberoende personer ökade för andra året i rad, vilket kommer att försvåra människors självförsörjning.

Välfärdsinsatser måste bygga på så goda kunskaper som möjligt om verkningsfulla metoder. Det gemensamma utvecklingsarbetet är nödvändigt för att öka kvaliteten.

Socialtjänstens uppdrag är att främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet. Individ- och familjeomsorgen är en del av socialtjänsten och kännetecknas av myndighetsutövning inom områdena ekonomiskt bistånd samt vård/stöd till vuxna, barn och familjer. Utöver myndighetsutövningen bedrivs ett omfattande förebyggande och stödjande arbete i samarbete med andra hjälpaktörer.

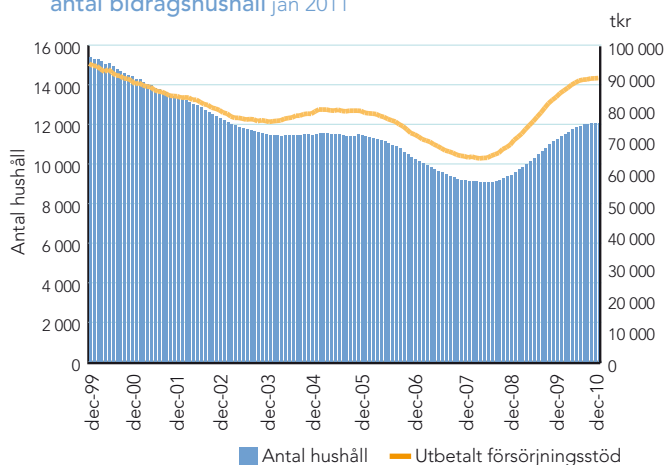
Det ekonomiska biståndet kvar på en hög kostnadsnivå 2010

Den successivt ökande kostnadsnivån för det ekonomiska biståndet under 2009 stabiliserades under 2010 på en hög nivå. Nettokostnaden blev 1 094 mkr, vilket är en ökning med knappt 9 procent.

Antal hushåll i snitt per månad ökade för andra året i rad med ytterligare 1 000 eller med 9 procent, till 12 000 hushåll.

Andelen yngre hushåll (< 25 år) minskade successivt under året vilket indikerade att arbetsförmedlingens insats "Jobbgarantin" har lyckats fånga upp flera unga människor som annars hade blivit beroende av försörjningsstöd. En viss lättnad på arbetsmarknaden uppmärksammades under hösten 2010 för den yngre åldersgruppen.

Utveckling av utbetalt ekonomiskt bistånd och antal bidragshushåll jan 2011

Antalet personer som blev långvarigt beroende av försörjningsstöd fortsatte att öka under 2010. Ytterligare

ca 1 000 personer registrerades som socialbidragstagare under minst 10 av årets 12 månader. Sammantaget utgjordes gruppen av 9 400 individer vid årets slut

Tvångsvården ökar

Vårdtyggen för vuxna har minskat med drygt tio procent jämfört med 2009. Kostnaderna för institutionsvården totalt sett är dock oförändrade. Anledningen är att den dyrare tvångsvården för vuxna fortsätter att öka. Utvecklingen visar att frivilliga institutionsplaceringar och stadsdelarnas egna öppenvårdsinsatser ersätts av boendeplaceringar, extern upphandlad öppenvård och tvångsvård. Tvångsvården har ökat även för unga. Ökningen är markant när det gäller kostnaderna för institutionsvård, men ökar även för unga som placeras i familjehem. Samtidigt minskar stadsdelsnämndernas kostnader för öppna insatser och boendeinsatser till unga.

Individ- och familjeomsorg några nyckeltal

Befolkningsramen	2008	2009	2010
Nettokostnad (mkr)	-2 508	-2 720	-2 849
Nettokostnadsutveckling (%)	4,9	8,4	4,8
Därav nettokostnad:			
– barn och unga	-901	-899	-918
– vuxna	-553	-569	-582
– försörjningsstöd	-815 *	-1 004 *	-1 094 *

*Exkl. introduktionsersättning till flyktingar.

Fortsatt samverkan mot oroligheter genom förebyggande insatser

Efter oroligheterna och den utbredda skadegörelsen i vissa stadsdelar under hösten 2009, redovisar stadsdelsnämnderna en hög grad av aktivitet för att förbättra den lokala dialogen med ungdomarna och samordnade insatser mellan stadsdelarna. Arbetet inom de s k SSPF-grupperna (samverkan mellan socialtjänst, skola, polis och fritid) beskrivs som värdefullt och utgör grunden för den lokala handlingsberedskapen.

Genom s k "bekymringssamtal" med identifierade

ungdomar och deras föräldrar har man i flera drabbade stadsdelar hittat ett verkningsfullt instrument för att stävja ytterligare oroligheter. Möjligheten att erbjuda feriearbeten till många ungdomar även i grundskolan har rönt stor uppskattning.

Fortsatt uppmärksamhet på de familjehemsplacerade barnen

De senaste årens uppmärksammade forskning om de familjehemsplacerade barnens livssituation har fått en tydlig förankring i stadsdelarna.

Forskningen visar att de barn som växer upp i familjehem har mycket svårare att klara sig i livet som vuxna. De har sämre skolunderbyggnad utifrån sina förutsättningar och har sämre hälsa, både fysiskt och psykiskt, än jämförbara grupper. Skillnaderna är påtagliga och föranleder att kommunen måste vidta åtgärder för att säkerställa att dessa barn skyddas från att skadas av samhällsvården.

Genom samarbetet inom Västbus upprätthölls fokus på dessa problem under året. Flera stadsdelar har infört särskilda barnsekreterare med uppgift att vara barnets skyddande representant inom socialtjänsten.

Ny organisation för stadens flyktingmottagande infördes

Under förra året kom knappt 800 flyktingar till Göteborg. Det är något färre än föregående år då ca 1 000 flyktingar togs emot. Större delen av flyktingarna kommer ifrån Somalia, Irak och Iran. Omkring en tredjedel av totala antalet mottagna är barn och unga. Fler flyktingar har efter avslutad introduktion och svenskt utbildning gått vidare till arbete eller fortsatta studier, 20 procent jämfört med 13 procent 2009. Stadens insatser i form av verksamhetsförlagd svenskt utbildning i kombination med praktik har bidragit till det positiva resultatet. Även arbetsmarknadens återhämtning och aktiva arbetsmarknadsåtgärder från såväl kommunen som arbetsförmedlingen har haft gynnsam effekt.

I slutet av 2010 infördes en ny reform för flyktingmottagandet som innebar att arbetsförmedlingen tog över samordningen från kommunen för vuxna flyktingars etablering. Kommunen har dock en fortsatt viktig roll och ska även i fortsättningen erbjuda svenskt utbildning, samhällsorientering samt sociala och rehabiliterande insatser.

Staden har beslutat att införa en samlad enhet hos Social resursnämnd för att underlätta flyktingars kontakter med kommunen och skapa goda förutsättningar för samverkan med arbetsförmedlingen och andra viktiga aktörer som hälso- och sjukvården.

Särskilt boende för ensamkommande flyktingbarn öppnat

Göteborgs Stad har under en följd av år mottagit ensamkommande flyktingbarn och ungdomar. Merparten av

dess har på eget initiativ bosatt sig hos någon släkting eller annan närstående som bor i Göteborg. I genomsnitt har ca 40-50 asylsökande barn och ungdomar mottagits på detta sätt per år. Under året har staden ökat mottagningskapaciteten genom att inrätta ett särskilt boende för dessa barn. Verksamheten drivs av Social resursförvaltning.

Kunskapsbaserat arbete

Strävan efter en säkrare och mer gemensam kunskapsbas om verkningsfulla insatser är en av hörnstenarna inom den evidensbaserade praktiken (det vardagsarbete som har stöd i forskning). Grundtanken är att verksamheterna ska få ut så mycket värde som möjligt i form av goda resultat för brukarna för de resurser som satsas. Metoder som har stöd i forskning har introducerats inom såväl vuxenvården som barn- och ungdomsvården.

Ett projekt med samordnat program för kompetensutveckling av operativa chefer påbörjades under 2010. Ett viktigt avsnitt i utbildningen av cheferna är "Att leda en evidensbaserad praktik". 39 chefer genomgår utbildningen och syftet är att stärka chefernas kompetens att utveckla en evidensbaserad praktik i den egna verksamheten.

Utmaningar för framtiden

Vid årsskiftet fanns det 9 400 långtidsberoende socialbidragsmottagare. Det är viktigt att stadsdelsnämnderna förmår att aktivt arbeta för att befria dessa från fortsatt beroende vilket kräver tydliga uppdrag och prioriteringar till förvaltningarna.

För att ny kunskap ska kunna få fotfäste i vardagsarbetet krävs att verksamheterna följer upp resultatet av arbetet och att de fortlöpande söker aktuell kunskap. Detta ställer stora krav såväl på cheferna, de anställda inom socialtjänsten som på hur verksamheten är organiserad.

Äldreomsorg och hemsjukvård

"Väskan – en film att inte bli rädd för" hade premiär på biografen Draken i oktober. Filmen nominerades till ett europeiskt pris för bästa samhällsinsats för äldre invandrare. Den vann inte men fick ett hedersomnämmande. Filmen är ett av resultaten av ett långvarigt samarbete mellan staden, Västra Götalandsregionen och föreningslivet.

Stadsdelsnämnderna ansvarar för äldreomsorg och hemsjukvård, var och en för sin befolkning. Hemsjukvården omfattar alla åldrar. Ungefär en femtedel av hemsjukvårdens patienter är under 65 år.

Många arbetar för äldres utevistelse

Kommunfullmäktiges prioriterade mål om äldres möjligheter att vistas ute och delta i aktiviteter engagerar allt fler nämnder och styrelser, även utanför stadsdelssektorn. Ett speciellt samarbete på detta tema var stumfilmen Väskan. Flera kommunala verksamheter har tillsammans med regionen och bland annat pensionärsorganisationerna tagit fram filmen och dess handledningsmaterial. Filmens tema är trygghet för äldre och den lyfter fram konkreta praktiska frågor såsom stöd till brottsutsatta samt möjligheter att förebygga brott, bränder och fallskador.

Premiärlejon. Ann-Britt Hertzberg, Nasrin Pakkho och Rosa Corsichi på första visning av filmen "Väskan".

En salutogen äldreomsorg

Äldreomsorgen i staden arbetar för att så långt möjligt bli salutogen (hälsofrämjande). Ledorden är begripplighet, hanterbarhet och meningsfullhet. En kommungemensam projektledare, som delvis finansierats med statliga stimulansmedel, har liksom föregående år varit "motor" i utvecklingsarbetet och erbjudit vägledning och stöd till stadsdelarna i deras utvecklingsarbete.

Valfrihet, en fråga i tiden

Frågor om inflytande och valfrihet har varit högaktuella

både nationellt och inom Göteborg. Göteborg har valt att inom hemtjänsten fokusera på innehållet i en fortsatt huvudsakligen offentlig tjänsteproduktion. Göteborgsmodellen, som stadens valfrihetsreform inom hemtjänsten kallas, innebär att brukaren själv avgör vad som ska utföras inom den beviljade hemtjänsttiden. Det nya arbets sättet flyttar makt från utföraren till brukaren och från ledningen till omsorgspersonalen.

Att välja äldreboende

När det gäller äldreboende har den enskilde möjlighet att välja att flytta till vilken stadsdel som helst i Göteborg, när man fått sitt beslut i den egna stadsdelen. För att ytterligare förbättra överblicken och de praktiska förutsättningarna har förvaltningarna påbörjat ett gemensamt arbete för att utveckla samarbetet och de administrativa stödsystemen.

Kompetensmodell och kompetenskartläggning

Arbetet enligt stadens kompetensmodell inom omsorg och vård av äldre har fortsatt under året. Verksamheternas kompetensbehov har identifierats och medarbetarna har fått tydligare uppdrag. Det första kompetensnätverket har startats inom området demens. Nätverket har under året tagit initiativ till en kompetensinventering för all personal som arbetar inom området. Inventeringen ska ligga till grund för utformningen av det fortsatta stödet och för kompetensutvecklingen.

Ledarna har utvecklats

Ett omfattande ledarutvecklingsprogram startade inom utbildningssektorn för några år sedan. Det gick under året vidare till bl a äldreomsorgens ledare. Äldreomsorgens verksamhetsidé, som ansluter till kommunfullmäktiges uttalanden i budgeten och till den salutogena synen, har varit utgångspunkten för en validering och bedömning av styrkor och utvecklingsbehov hos varje ledare. Därefter har kompetensutveckling erbjudits.

Förbättrat stöd till anhöriga

I december beslutade kommunfullmäktige om nya riktlinjer för anhörgstödet. Stadsdelsnämnderna får ekonomisk kompensation för att utveckla sitt stöd enligt de nya riktlinjerna.

Även äldre får nu rätt till kostnadsfri ledsagning

Kommunfullmäktige har också beslutat om att äldre personer får avgiftsfri ledsagning efter biståndsbeslut. Detta har tidigare endast gällt personer som fått funktionshinder tidigare i livet. Avgiftsfriheten gäller upp till 10 timmar per månad.

Nyckelfritt – än så länge för dyrt

Ett försök med ”mobilnycklar” avbröts efter provtiden. Under försöket kunde hemtjänstpersonalen öppna dörren hos hemtjänstmottagare med sin mobiltelefon om denne inte kunde öppna själv. I utvärderingen konstaterades att många lärdomar gjorts, men att kostnaderna än så länge översteg vinsterna.

Bo bra hela livet

En statlig utredning föreslog satsningar på äldres boende. Efter ett uppdrag från kommunstyrelsen tog stadskansliet i samråd med andra berörda fram förslag till strategier för tillgänglighet och för ”mellanboenden”. Efter beslutet under våren har arbetet med genomförandet startat med fastighetsnämnden som ansvarig.

Äldreboenden

Under de senaste åren har antal personer i särskilda boendeformer, som kräver individuellt biståndsbeslut, minskat. Utöver förändringar i omvärlden, delvis i form av större tillgång till mellanboenden, kan det förklaras av att de allra äldsta minskar i antal i de centrala delarna av staden. Under hösten var dock tillgången på platser mindre än behovet, vilket ledde till att väntetiderna under en period blev längre än normalt.

Ett par större äldreboendeombyggnader, med evakuering av de boende, har genomförts under året.

Statliga stimulanser för bättre samverkan

Sedan flera år har statliga stimulansmedel utbetalats för utveckling av vården och omsorgen av äldre. Staten riktar nu pengarna mer mot särskilt utpekade områden och kräver också av landsting och kommuner att man tar fram gemensamma planer.

Göteborg och de näraliggande kommunerna samverkar med primärvården och SU inom LGS, ledningsgruppen för samverkan. Under 2009 togs ett gemensamt IT-stöd för vårdkedjan i bruk. Under 2010 har ett fortsatt vårdkedjearbete, In-/utskrivningsklar, utsetts till ett av sju nationella treåriga försöksprojekt.

Även teknikfrågor har fått statligt stöd

Hjälpmiddelsinstitutet, HI, ger bidrag för utvecklings- och försöksverksamhet inom området ”Teknik för äldre”. Göteborg har som en av tre kommuner i landet fått stöd för ett större projekt som avser såväl tillgänglighetsfrågor i bostadsbeståndet som teknikstöd till anhöriga och visningsmiljöer.

Låsa upp eller inte?

Ett inslag i TV från ett gruppboende i en annan kommun och Socialstyrelsens beslut att dra in sina allmänna råd om bland annat läsning, riktade under året blickarna mot boenden för personer med demenssjukdomar. Det saknas lagstöd för läsning eller andra åtgärder som den enskilde inte samtycker till. De svåra juridiska och etiska frågorna har lett till omfattande diskussioner. I avvaktan på en tydlig nationell vägledning har en arbetsgrupp fått i uppdrag att ta fram stöd för stadens verksamheter.

Äldreomsorg några nyckeltal

Befolkningsramen	2008	2009	2010
Nettokostnad äldreomsorg (mkr)	-3 622 *	-3 620 *	-3 649 *
Nettokostnadsutveckling äldreomsorg (%)	6,2	-0,1	0,8
Nettokostnad hemsjukvård (mkr)	-251 **	-269 **	-268 **
Nettokostnadsutveckling hemsjukvård (%)	3,1	7,2	-0,4
Personer med hemtjänst (snitt/månad)	8 331	8 431	8 699
Personer i äldreboende inkl korttid (snitt/månad)	5 083***	5 041***	4 910***
Personer i hemsjukvård (snitt/månad)	3 818	3 933	4 055
Betalningsansvar för utskrivningsklara, årsplatser	12,7	10,3	11,7

*Inkl. hemsjukvård personer över 65 år.

**Hemsjukvård alla åldrar.

***Ca 80 platser inom Sociala resursnämndens verksamhet för personer över 65 år tillkommer.

Liksom under de senaste åren fortsätter hemtjänst och hemsjukvård att öka medan äldreboende inklusive korttidsplatser minskar. Nettokostnaden för äldreomsorgen ökade mindre än löneutvecklingen och den allmänna kostnadsutvecklingen. Detta har flera orsaker; såväl effektiviseringar som övergång till mer kostnadseffektiva insatser. Inom flertalet stadsdelar har ”kom-hem-team” inrättats för att förbättra omhändertagandet och samtidigt minska behovet av korttidsplatser.

Nytt IT-stöd har införts i delar av staden under året vilket medfört att vissa uppgifter kan ha sämre kvalitet och att jämförbarheten inte är fullständig över åren.

Äldre frågorna på den europeiska agendan

År 2012 är EU:s år för ett aktivt åldrande. Skälet är bl a den ökande andelen äldre. När fyrtioåringarna blir aktuella för äldreomsorg kommer samtidigt åldersgrupperna i yrkesverksam ålder att vara mindre. Det ställer stora krav på planeringen av omsorg, stöd och boende för morgondagens äldre. Viktiga utvecklingsområden är bostadsfrågor, teknikfrågor och personalförsörjning.

Stadsutveckling

Den begynnande högkonjunkturen började märkas under 2010. Bostadsbyggandet ökade igen, om än i alltför låg takt. I Göteborgs hamn ökade containertrafiken igen. Också biltrafiken i staden ökade något liksom kollektivtrafiken medan cyklandet minskade. Omfattande åtgärder görs för att långsiktigt uppnå högre grad av social balans och ökad integration. Segregationen mätt i socioekonomiska variabler verkar dock ha fördjupats under konjunkturnedgången.

Göteborg har haft en kraftig utveckling under senare år med stor inflyttning och ökad pendling, vilket ställer krav på såväl bostadssektorn som infrastrukturen. Den omfattande inflyttningen generellt har gett en brist på bostäder och ett tryck på bostadsmarknaden, vilket i sin tur bidrar till att segregering mekanismer ger kraftigare utslag. Samlat innebär det en stor utmaning att klara detta inom ramen för begreppet hållbar utveckling.

Åter optimism i näringslivet

Under 2010 vände konjunkturen i Göteborgsregionen dramatiskt uppåt. Företagens optimism ökade kraftigt från lågkonjunkturs 2009. Under hösten såg vi även att sysselsättningen i regionen steg och arbetslösheten började minska från en hög nivå.

Göteborgsregionen har för nionde året i rad rankats som Sveriges bästa region för logistiketableringar. Det västsvenska infrastrukturförslaget som beslutats under året förväntas ytterligare förbättra regionens position som logistikcenter. Landvetter Airport har ökande passagerar- och godsvolymer och nya linjer och förbindelser har tillkommit. Därutöver betonas i Göteborg–Oslo-samarbetet vikten av en infrastruktursatsning på järnväg Oslo–Göteborg–Köpenhamn.

Möjligheterna att starta nya utvecklingsprojekt inom ramen för affärsdriven miljöutveckling bedöms nu som goda. Hållbara transport- och energisystem är särskilt intressanta områden för Göteborgsregionen. I en framväxande kunskapsekonomi blir det också allt viktigare att skapa attraktiva regionala kluster och innovationsmiljöer där nya produkter och tjänster kan utvecklas genom gränsöverskridande samverkan. Lindholmen Science Park, Sahlgrenska Science Park och Brewhouse Incubator är exempel på sådana fysiska mötesplatser.

Utmaningar kvarstår i att förbättra företagsklimatet och öka nyföretagandet. Nystartskontoren Mind Your Own Business på Kungstorget och på Angereds torg har genomfört ca 900 vägledningssamtal varav en tredjedel har startat företag. Det gäller att stärka Göteborgsregionen som en attraktiv region att verka i, att få fler investeringar och etableringar, möta efterfrågan på kompetens och hålla en hög nivå på innovationer och nyföretagande.

Foto: Peter Svensson

Uppåt. Göteborgs Hamn AB tar marknadsandelar och containervolymer har återhämtat sig efter lågkonjunkturen.

Hamnen omformades

Hösten 2009 fattade Göteborgs kommunfullmäktige ett inriktningsbeslut för Göteborgs Hamn AB. Beslutet innebar att hamnen har delats upp i ett kommunalt hamnbolag – Göteborgs Hamn AB – samt tre terminalbolag som ska drivas av externa operatörer. De fyra bolagen startade sin verksamhet 1 februari 2010. I oktober 2010 slöts avtal med DFDS och C.Ports som ny operatör av Älvsborg Ro/ro AB, som är ett av terminalbolagen. Ett villkor för överlåtelsen är godkännande från konkurrens-

myndigheterna. Processen med att överlåta det andra bolaget Gothenburg Car Terminal AB, till extern operatör löper på enligt tidplan och beräknas vara klar inom någon eller några månader. Överlåtelseprocessen av det tredje bolaget, Skandia Container Terminal AB, har inletts med framtagande av dokumentation och analyser.

I samband med att terminalverksamheten överfördes upprättades koncessionsavtal mellan Göteborgs Hamn AB och respektive terminalbolag. Därmed ges bolagen rätt att under lång tid bedriva verksamheten i de olika terminalerna. Genom koncessionsavtal med terminalbolagen säkerställer staden att terminalverksamheten kommer att bedrivas under former som ger Göteborgs Hamn AB möjlighet att på ett strategiskt och övergripande plan styra utvecklingen av hamnverksamheten.

Volymerna i Göteborgs hamn ökade

Containervolymerna har nu återhämtat sig efter lågkonjunkturen och Göteborgs Hamn AB tar marknadsandelar. Antalet containers, uttryckt som 20-fotsenheter, har ökat med 8 procent till 880 000 TEU (föregående år -5 procent). Hälften av enheterna transporteras på järnväg. Ro/ro volymerna har ökat med 10 procent (föregående år -19 procent) och uppgick till 564 000 enheter. Volymerna är ännu inte uppe i samma nivå som 2008 års volymer. Främst är det fordonsindustrin som bidragit till förbättringen. Bilvolymerna har ökat med 48 procent till 233 000 bilar men var trots den stora ökningen inte helt i nivå med volymerna 2009. Oljevolymerna har även de ökat med 8 procent till 22 681 Kton vilket var i nivå med rekordvolymen 2008. Här var det främst råolja och bensin som ökat. Under 2010 har 41 kryssningsfartyg anläppt Göteborg, att jämföra med 35 stycken under 2009. Årets antal är en fördubbling jämfört med för fem år sedan.

Turismen till Göteborg fortsätter växa

Turismen till Göteborg, mätt som antal gästnätter, ökade för 19:e året i rad, främst på grund av ett år med många kongresser och möten. Året avslutades med Julstaden som var välbesökt. Den växande turistnäringen beräknas nu sysselsätta omkring 15 400 årsarbetare inom Göteborgsregionen.

Besökarna kommer främst från Sverige och övriga skandinaviska länder och dessutom från Tyskland och Storbritannien. Under året har ett flertal flyglinjer startats mellan Göteborg och London, Manchester och Berlin, dessutom är det möjligt att åka tåg till Berlin till bra priser.

Framöver satsar Göteborg på att fortsätta växa som turist- och evenemangsstad. För att konkurrera med andra städer ska Göteborg bli världens ledande hållbara evenemangs- och mötesdestination.

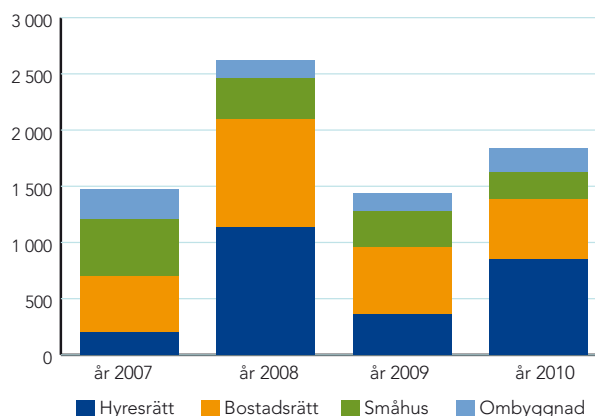
Färdiga bostäder blev något fler än målet

Lågkonjunkturen påverkar antalet färdiga lägenheter under flera år. Eftersom byggstartandet låg lågt för några

år sedan påverkar det antalet färdigställda bostäder i år. Men trots detta, ökade antalet inflyttningsklara bostäder jämfört med 2009. I år blev 1 843 bostäder klara. Ungefär hälften av dessa är hyresrätt.

Byggmarknaden har under året blivit mer positiv till att starta nya projekt, vilket medför att antalet bostäder som är under produktion har ökat. Vid årsskiftet höll därför 2 250 bostäder på att byggas.

Antal nya bostäder 2007-2010

Cirka 6 600 möjliga bostäder finns nu i antagna planer men ungefär 1 300 av dessa var överklagade. Överklagandeprocessen tar ofta lång tid – den äldsta planen som är överklagad antogs 2008. Detta innebär att planreserven minskat under året, trots att takten i planeringsverksamheten varit hög.

Fysisk planering några nyckeltal

	2008	2009	2010
Antal bostäder i antagna detaljplaner	2 150	3 300	1 130
Antal tusen kvm verksamhetsyta i antagna detaljplaner	130	170	265
Antal beslutande bygglov	3 746	3 706	*
Antal lantmäteriförrättningar	375	364	343

* Uppgiften kan inte tas fram p g a byte av system.

Allt svårare att planera

2010 års antagna planer innehåller 1 130 bostäder och 265 000 kvm verksamhetsyta. Detta är mindre än de uppsatta målen. Ett systematiskt arbete mellan inblandade nämnder och bolag pågår för att finna former för en ökad planproduktion. De tidiga skedena har identifierats som mycket viktiga för att klara projektens tidplaner. Tydliga planhandlingar för att skapa bättre kommunikation med och större delaktighet hos berörda närboende är också en väsentlig del.

För att bland annat nå miljöfördelar genom att fler kan använda existerande kollektivtrafik och annan infrastruktur anger kommunfullmäktiges budget kompletterings-

bebyggelse som huvudsaklig inriktning när staden växer. I den aktuella översiktsplanen anges bl a att staden bör koncentreras i kollektivtrafiknära lägen. Ett antal centra som Backaplan och Angereds Centrum men också Frölunda torg och Gamlestaden, pekas ut som strategiska knutpunkter dit bostadsbebyggelse bör koncentreras.

Komplettering i redan bebyggda områden innebär dock att många göteborgare känner sig berörda. Det blir fler synpunkter att beakta och därmed längre handläggningstider i planarbetet. Likaså innebär de mer komplexa miljöerna ett ökat behov av kompletterande utredningar t ex om buller, luftkvalitet och risker.

Blandade upplåtelseformer och kompletteringsbyggande i stadens olika delar är en viktig målsättning för att uppnå högre grad av social balans och ökad integration. Därför prioriteras förfrågningar som stödjer målsättningen vid markanvisningar. En markanvisningstävling har startats för hur det före detta Munkebäcksgymnasiets tomt ska bebyggas, där tävlingsunderlaget lagt stor vikt vid att beskriva de sociala kvaliteter som ska uppnås.

Som stöd i arbetet för att planera verksamhetsområden har en övergripande rapport tagits fram. Detaljplanering för områden i nordost och för logistikområden på Hisingen har prioriterats.

Planering för Centrala Älvstaden tog fart

Arbetet med planering för att stärka regionkärnan, Centrala Älvstaden, har fortsatt under året. Ett speciellt projekt, som under ledning av kommunstyrelsen ska ta fram en vision för detta område, har påbörjats. Bland annat ordnades en rad soppluncher i Älvrumsområdet. Älvrumsområdet centralt placerade utställningslokal tillsammans med intilliggande Göteborgshjul lockade nästan 400 000 besökande.

Östra Kvillebäcken började byggas under året. Här har staden i samverkan med privata byggherrar visat en hög ambitionsnivå för att utveckla en hållbar stadsdel. Det resulterade i att den statliga Delegationen för hållbara städer gav projektet ett stöd på 30 miljoner kronor. Även projektet Centrala Älvstaden har fått stöd från delegationen.

Byggnad för att komplettera den befintliga bebyggelsen pågår bl a i Frölunda, Högsbo och Tynnered. En tendens är att projekten startar etappvis för att försiktigt pröva marknadens efterfrågan.

För att stärka det sociala perspektivet har stor vikt lagts i de olika planerna att skapa en blandstad med varierat innehåll och med attraktiva stråk och platser. Ur ekologisk synpunkt prioriteras hållbara transporter och miljöanpassat byggande. Detta ligger i linje med det antagna programmet för miljöanpassat byggande, som utgör underlag vid anvisning av kommunal mark för exploatering.

Ökad tillgänglighet i kollektivtrafiken

Projektet KOLLA – kollektivtrafik för alla, som har till syfte att öka tillgängligheten inom kollektivtrafiken avslutades 2010. Mycket har hänt sedan starten 2005. Nu är 90 procent av spårvagnshållplatserna ombyggda

och samtliga större hållplatser. Det finns flexlinjebussar i samtliga stadsdelar och nu får alla åka med, inte bara äldre och funktionshindrade. Alla nya fordon i kollektivtrafiken har läggolv och ramp. 64 procent av alla spårvagnar har läggolv och nya läggolvsspårvagnar har också beställts.

Detta arbete har gett resultat; färdtjänstresorna minskar och färdtjänstresenärernas resande med flexlinjen ökar, i år med 15 procent. Samtidigt ökade också färdtjänstresenärernas resande i den allmänna kollektivtrafiken.

Resandeutveckling färdtjänsten några nyckeltal

1000-tal resor	2008	2009	2010
Färdtjänstresor	610	578	538
Flexlinjeresor (färdtjänstresenärer)	132	137	158

God tillgänglighet i spårvagnsrafiken dröjer några år till. De gamla höggolvsvagnarna från 1960- och 1970-talet behövs, tillsammans med de vagnar som levereras 2011, för att klara införandet av trängselskatten 2013 då en kraftig resandeökning förväntas ske.

Ökade marknadsandelar för kollektivtrafiken

29 procent av resorna sker med kollektivtrafik vilket är en svag ökning jämfört med 28 procent år 2009. Fler göteborgare väljer att åka kollektivt men bilresorna har börjat öka sedan konjunkturen vänt uppåt.

Varje person gör fler resor nu än för ett par decennier sedan, det gör att det totala antalet resor med flyg, bil, buss och spårburen trafik ökar. Resandeutvecklingen med cykel eller till fots är mer svårbedömd.

Resandet inom kollektivtrafiken har tagit fart igen efter konjunkturvägningen och antalet resor med kollektivtrafik ökade med 3,2 procent jämfört med motsvarande period föregående år fördelat på buss med -0,6 procent och spårvagn +4,1 procent. Spårvagnsresandet är det högsta någonsin.

Något förvånande minskade cykeltrafiken med 9 procent jämfört med motsvarande perioder 2009. Detta trots att utbyggnad av stomcykelnätet fortgått liksom arbetet med säkerhet, trygghet och marknadsföring. Minskningen var generell och kan inte förklaras av några specifika händelser. Det cyklades dock mer i stadens centrum. Låncykelsystemet Styr & ställ har introducerats under året och servicenätverk har etablerats.

Biltrafiken utvecklas mot ökad trafik på infartslederna och minskad trafik i centrala Göteborg. Biltrafiken i city är nu endast en tredjedel av vad den var 1970.

Efter två år av minskad biltrafik över kommungränsen har trafiken ökat med 2,4 procent. Ökningen skedde främst söderifrån på Kungsbackaleden, Mölndalsvägen och norrifrån på Kungälvleden. Biltrafiken över Götaälvsnittet ökade med 2,8 procent. För hela Göteborg ökade bilresorna med 1,3 procent.

Populära färdmedel. Spårvagnsresandet var under 2010 det högst någonsin.

Foto: Klas Eriksson

Resandetal

	2008	2009	2010
Förändring kollektivtrafik (%)	5,0	0,9	3,2
Förändring cykeltrafik (%)	3,0	4,0	-9,0
Förändring biltrafik (%)	-2,0	-1,7	1,3
Spårvagn (miljoner tågkilometer)	12,5	13,1	13,5
Buss (miljoner delresor)	49	50	50

Västsvenska paketet förpackades

Flera beslut togs under året för att skapa framtidens infrastruktur i staden. Förhandlingarna med staten kring ett västsvenskt infrastrukturpaket, där merparten av investeringarna sker i Göteborg, gick vidare. Planeringen för Västlänken kunde därmed startas. I paketet ligger också att ett trängselskattesystem ska införas i staden. Under våren gav kommunfullmäktige detta sitt stöd och under hösten skickades en begäran till regeringen om vissa justeringar av taxeområdets gränser och bestämmelser.

Under 2010 har Partihallsförbindelsen byggts vidare. Ny järnväg och ny motorväg till Trollhättan har också varit ett stort projekt. Marieholmstunneln som är ett 3,5-miljardersprojekt drevs vidare under året.

En renare stad

Göteborgarna vill ha en ren och trygg stad, därför ska nedskräpningen i Göteborg minska. En strategi för att nå detta, har varit att öka samordningen inom staden. Bristfällig samordning leder till att angränsande ytor städas vid olika tillfällen. Stadens förvaltningar och bolag har därför börjat standardisera sina krav på kvalitet, miljö och uppföljning.

2010 fick Göteborg ta emot utmärkelsen "årets kom-

mun" från Stiftelsen Håll Sverige Rent, som ges till den kommun vars invånare tydligast visat sitt engagemang mot skräpet. Över 100 000 göteborgare har deltagit i någon form av skräpplockaraktivitet, motsvarande 23 procent av invånarna.

Den nya papperskorgen Robin börjar placeras ut på centrala platser i staden. Den syns bättre och därigenom erbjuds människor bättre möjlighet att fimp sin cigarett, återvinna sin burk och slänga sitt skräp. Återvinningskärl för engångsgrillar har fungerat väl och har placerats ut på många platser. 150 stycken återvinningsrör för burkar/petflaskor på centrala papperskorgar har installerats. I centrala staden används så kallade "bärbara dammsugare" i arbetet med att städa upp fimpar. Årets skolstädning engagerade 51 000 elever vilket är ett nytt rekord. Projektet syftar till att uppmuntra barn och ungdomar att ta ansvar för vår gemensamma utemiljö.

Skräpmätning har genomförts på 1 200 stycken punkter inom 3 olika mätområden. Resultatet visade en halvering av antalet funna skräp på mätytorna.

Antalet "tjuvtippar" på fastighetskontoret mark har minskat. Minskade anmälningar från medborgarna och den egna tillsynen pekar på en positiv trend.

Den under hösten genomförda stadsmiljöenkäten visar inte på någon förändrad uppfattning om hur staden städas och snöröjs. Däremot kan avläsas att upplevelsen av trygghet har ökat något och att omfattningen av klotter och skadegörelse upplevs mindre.

En tryggare stad

Göteborgs Stad bedriver ett långsiktigt trygghetsska-

pande och brottsförebyggande arbete i samverkan med statliga myndigheter, privata och ideella aktörer. Arbetet omfattar bl a kunskapsuppbyggnad, baserad på forskning och metodutveckling, åtgärder mot organiserad brottslighet och insatser som hindrar att ungdomar värvas till kriminella gäng. Ett annat område är trygghetsarbete i den offentliga miljön. Göteborgs Stads arbete med trygghetsvandringar har uppmärksammats nationellt. Staden har tillsammans med Boverket och Brottsförebyggande rådet tagit fram en manual som är tänkt att användas av kommuner runt om i landet. På senare tid har även uppmärksammats hur staden kan bli bättre på att hjälpa brottsutsatta människor.

Att känna sig trygg i sin vardag är en mänsklig rättighet men för många är den upplevda otryggheten en stark begränsning för att kunna leva fullt ut. Otryggheten har många orsaker och det behövs samverkan mellan många för att komma till rätta med problemen. Man kan nu märka tydliga resultat av stadens arbete, både genom att göteborgarna känner sig tryggare och att staden på en rad platser förändrats genom exempelvis ökad belysning, öppnare gångytor, genomtänkta placeringar av entréer mm.

Så visar stadsmiljöenkäten, där man kan se hur invånarna uppfattar sin stadsdel, att i det mest otrygga området har invånarnas upplevelse av trygghet i området ökat markant, från tidigare indexmättet 37 till årets 45. Förutom genomförd upprustning av utemiljön på många platser kan satsningen på områdespoliser ha haft en positiv effekt för resultatet.

I begreppet ett tryggare Göteborg kan också ingå minskade risker för brand. Antalet bränder i och omkring utbildningslokaler fortsätter att minska och har halverats på fyra år. Tyvärr fortsätter dock bostadsbränderna att öka något.

En ytterligare aspekt på trygghet är olyckorna i trafiken. Visionen är att ingen förolyckas eller skadas i trafiken. Det mer realistiska målet är färre än 75 skadade och högst tre dödade i Göteborgstrafiken om tio år och detta trots att fler människor kommer att röra sig i staden. Under de senaste decennierna har 10–15 personer omkommit i Göteborgstrafiken varje år och cirka 300 har skadats. Under 2010 var det 190 personer som omkom eller blev svårt skadade, vilket är 30 personer färre än året innan.

Ökad säkerhet sker genom att skapa ett bra samspel mellan gatumiljön, trafikanten och fordonet. Utvecklingen mot säkrare fordon går snabbt och samtal förs med fordonsindustrin för att förbättra trafiksäkerheten ytterligare. Gatumiljöer utformas för att se till att hastigheterna är låga där fordon och oskyddade trafikanter möts, till exempel med hjälp av gupp eller förhöjda gångpassager.

Hållbara strukturer för tillväxt och social utveckling

Omfattande utvecklingsinsatser pågår med fokus på social hållbarhet i samhällsplaneringen och som syftar till att motverka segregation och bidra till ökad integration.

Staden är på god väg att införa ett systematiskt arbetssätt med dessa frågor i samhällsplaneringsprocessen. I det arbetet är "S2020-uppdraget" både ett stöd och en process för att sociala frågor tas på allvar i kommunal planering, på samma sätt som ekonomi och miljö. Under året har en utbildning för nyckelpersoner i stadens verksamheter genomförts. Den har resulterat i gemensam kunskapsuppbyggnad och utvecklat samarbete mellan stadens verksamheter. Ett fortsatt arbete har skett för att även utveckla barnperspektivet i samhällsplaneringsprocessen. Metoder har prövats för att ta tillvara barn och ungas synpunkter i planeringen, med syftet att stadsmiljön ska bli bättre för barn och unga.

Det lokala utvecklingsavtalet mellan Göteborgs Stad och staten som syftar till att bryta utanförskap, är ytterligare ett verktyg i stadens integrationsfrämjande arbete. Arbetet inriktas på ökad tillväxt i Göteborgs nordöstra stadsdelar samt västra Hisingen, och att öka sysselsättningen för utsatta grupper såsom ungdomar och utrikes födda. Även det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet har förstärkts under året.

Staden har ett brett internationellt samarbete och ett kunskaps- och erfarenhetsutbyte i frågor som rör hållbar stadsutveckling genom bl a Eurocities, ICLEI samt EU's strukturfonder och EU-programmet URBACT.

Utmaningar och möjligheter

För Göteborg är det en stor utmaning att nu bygga ut en långsiktigt hållbar stad. Den miljöprofil man vill ge nybyggandet kommer att innebära att nya hus är ekologiskt och energimässigt allt bättre. Planeringsmässigt ligger man långt framme för att hantera klimatutmaningarna. De lågt liggande centrala områdena, som samtidigt är de mest expansiva regiondelarna, behöver säkras mot framtida havshöjning. Trafiksystemet behöver omformas där kollektivtrafiken tar merparten av den framtida trafikökningen. Ska Göteborg vara ett växande nav i regionen är det av yttersta vikt att resurser för underhåll av både järnväg och tåg finns samt att spårkapaciteten utökas.

De initiativ kring samverkan som tagits, ett väl fungerande näringsliv och en framstående universitets- och högskolemiljö ger goda förutsättningar för en bra utveckling. Den största utmaningen ligger i att långsiktigt skapa förutsättningar för social hållbarhet, där integration och goda samhällsförhållanden råder i staden. Mistra Urban Futures skapar nya möjligheter och utmaningar för att gemensamt med forskning utveckla ny kunskap med internationell relevans och som stödjer en hållbar stadsutveckling i Göteborg.

Miljöarbete och klimatanpassning

Göteborg höjer ambitionerna i miljö- och klimatarbetet genom att tydliggöra miljönämndens uppdrag. Nämnden byter namn till miljö- och klimatnämnd och får i uppdrag att samordna stadens strategiska miljöarbete, utarbeta en klimatstrategi samt vara en inspiratör och ett stöd för övriga förvaltningar och bolag i staden.

De stora utmaningarna för Göteborg relaterat till ekologisk hållbar utveckling har under en längre tid varit att begränsa klimatpåverkan, ha en frisk luft, en god bebyggd miljö, ett hav i balans och kemikalieflöden som inte hotar människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Miljöförstörande vanor och beteenden hänger fortfarande ihop med konjunktur och vi ser under året att trafikmängderna ökar igen efter nedgången de senaste två åren. En försiktig optimism kan dock skönjas inom avfallsområdet.

Allt kött ska vara ekologiskt

2050 ska Göteborg ha en rättvis och hållbar utsläppsnivå för koldioxid. För att nå detta lokala miljökvalitetsmål krävs insatser på bred front, där även de utsläpp som vi orsakar genom vår konsumtion och livsstil ingår. I linje med detta har Göteborgs Stad beslutat att från och med 2011 ska allt kött som upphandlas och serveras av kommunen vara ekologiskt.

Göteborgs Stad blir allt bättre på att servera miljömåltider, trots hårda sparkrav. För år 2010 var andelen ekologiska livsmedel i stadsdelarna 16,0 procent. Det ska jämföras med 14,5 procent 2009 och 13,2 för 2008.

Ett sätt för skolköken att hushålla med pengarna är att minska matsvinnet. En tioöring per portion, det är vad som sparades när 37 skolor i Göteborgs stadsdelar deltog i ett projekt för att minska matsvinnet. Ett resultat som kan få stor betydelse i förhållande till de ca 19 miljoner måltider som serveras varje år.

Göteborg som Fairtrade City

Flera av stadens målsättningar inom miljöområdet är beroende av förändrade konsumtionsmönster. Två aktiviteter som fått mycket uppmärksamhet under året är stadens arbete mot att bli en Fairtrade City och projektet Leva Livet.

Fairtrade City är en diplomering från organisationen Fairtrade, som arbetar med rättvisemärkning av olika produkter, främst livsmedel. Diplomeringen innebär att stadens offentliga och privata sektorer tar gemensamt ansvar för etisk upphandling och utbud av Fairtradevaror. Det handlar också om informationsinsatser och kampanjer för att göra Fairtrade och etisk konsumtion mer känt.

Några helt vanliga familjer och ett par kända göteborgare har under året blivit coachade till en hållbar livsstil.

Glad ko. 2011 ska allt kött som serveras av kommunen vara ekologiskt.

Genom projektet Leva livet kommer de att uppmuntras att äta, resa och helt enkelt leva bättre. Leva livets avfallsutmaning har fått så goda resultat att Naturvårdsverket valt att rapportera om projektet till EU-kommissionen. I snitt minskade familjerna sitt avfall med en fjärdedel. De som lyckades allra bäst minskade avfallet med hela 60 procent.

Borgmästaravtal för klimat och energi

Göteborg har gentemot Europeiska Kommissionen åtagit sig att gå längre än EU:s mål på klimatområdet. Kommissionen har vänt sig direkt till den lokala nivån och Göteborg är en av 2 000 städer som skrivit på åtagandet. För att klara åtagandena krävs stora investeringar inom transporter och bostäder och att omvandlingen av kollektivtrafiken i projekt K 2020 genomförs. Nödvändigt för att nå så stora minskningar är också nya anläggningar för produktion av biogas och förnyelsebar el, vissa av dem är redan på gång.

Göteborgs Hamn har sedan början av år 2000 målmedvetet satsat på att utöka andelen gods på järnväg. Antalet tågpendlar har ökat från 2 till 25 stycken på sju år och volymerna på järnväg har tredubblats under dessa år, en ökning som ser ut att fortsätta. På årsbasis går ca 50 procent av containergodset på järnväg. Genom att godset transporteras med järnväg i stället för på lastbil beräknades koldioxidutsläppen under förra året vara 51 000 ton lägre, vilket motsvarar ca 21 miljoner liter diesel.

För att manifestera stadens miljö och klimatarbete deltog Göteborg för andra året i rad i Earth Hour. Under en timma en lördag i mars släcks Gustav Adolfs Torg och

Avenystråket ner. Samtliga nämnder och bolag uppmanas att delta utifrån sina förutsättningar. Syftet är att uppmärksamma klimatfrågan och mana till eftertanke.

Tio miljoner i klimatkompensation

Göteborgs Stads organisation arbetar systematiskt med klimat- och energifrågor genom de två prioriterade målen "El-effektiviteten ska öka" och "Förbrukningen av fossila bränslen ska minska". Den kommuninterna klimatkompenseringen beslutades av kommunfullmäktige 2010 och infördes retroaktivt för år 2009. Tanken är att klimatkostnaderna ska göra förvaltningar och bolag uppmärksamma på den miljöbelastning som tjänsteresorna för med sig och på så vis få en drivkraft att minska utsläppen. Tio miljoner kronor blev det när Göteborgs Stads förvaltningar och bolag betalade en klimatkompensation för sina tjänsteresor med flyg och bil under 2009. Meningen är att pengarna ska användas till utsläppsminskande åtgärder som cykelställ, utbildning i Ecodriving, bilpooler, cykelpooler, cykelservice för kommunanställda m m.

Småskaliga el-anläggningar – en trend

Riktlinjer tas kontinuerligt fram av planerande enheter inom staden för att underlätta vid nybyggnad. År 2009 kom Program för miljöanpassat byggande och i juni 2010 Råd och riktlinjer för småskalig sol- och vindenergi. Det är ett trendbrott under året att el börjar produceras av många aktörer genom småskaliga anläggningar i närheten av befintliga fastigheter.

Ett konkret exempel värt att nämna inom energi och klimatområdet är intelligenta styrsystem för gatubelysning som lyfts fram av Naturvårdsverket som ett lyckat och lönsamt miljöarbete. De smarta gatlyktorna sparar energi genom att gatubelysningens armaturer automatiskt anpassar sin ljusstyrka efter väder, vind och trafikflöden.

Stora Saluhallen vid Kungstorget ska efter ombyggnad minska sin miljöpåverkan med hjälp av fjärrkyla. Fastighetsägaren har tecknat ett avtal med Göteborg Energi AB om leverans av fjärrkyla.

Biogasen ökar

I Göteborgs kommunsfullmäktiges budget finns mycket tydliga ambitioner om att fasa ut fossila bränslen till förmån för lösningar baserade på sol, vind och biobränslen. Energiinnehållet i hushållsavfall ska tillvaratas som biogas.

Biogassatsningarna sker genom samverkan mellan avfalls-, avlopps- och energibolag samt Västra Götalandsregionen och många projekt pågår. All biogas som produceras idag och i närtid förädlas till fordonsgas.

Gothenburg Biomass Gasification Project, GoBiGas, är Göteborg Energi AB:s största satsning på produktion av biogas, för första gången genom förgasning av biobränsle. Anläggningen kommer att producera biogas från skogsavfall som grenar, rötter och toppar. I december 2010 godkände Europeiska kommissionen (på grundval av EU's regler om statligt stöd) ett stöd på 222 mkr som

Sverige avser att bevilja för FoU-projektet GoBiGas. Kommissionen konstaterar att projektet kan medföra positiva sidoeffekter för EU i form av kunskap, bättre miljöskydd och säkrare energiförsörjning.

Flytande naturgas som fartygsbränsle

Första publika tankstationen för flytande fordonsgas i Sverige invigdes i oktober 2010 av Fordons-Gas Sverige AB vid Stigs Center i Göteborg. För närvarande tankas flytande naturgas från Norge, men redan till våren planeras att tankstationen ska kunna förses med flytande biogas direkt från Göteborg Energi ABs anläggning i Lidköping.

Flytande gas innebär att gas kyls ned till en låg temperatur, gasen blir då flytande och enklare att transportera. LNG/GOT är ett samarbete mellan Göteborg Energi AB och Gasnor A/S avseende flytande naturgas till fartyg. De närmaste tio åren väntas betydligt hårdare miljökrav gälla för sjöfarten, utsläppen ska minska betydligt och det krävs nya alternativ av bränsle för sjöfarten. Satsningen genomförs i samarbete med Göteborgs Hamn AB. Tanken med LNG GOT är en terminal som kan ta emot flytande naturgas och leverera vidare till bl a bunkerfartyg.

Foto: Peter Svensson

Uppmärksammat i EU. Stadens initiativ för att minska avfallsmängden har gett bra resultat.

Minskande avfallsmängder – ett trendbrott?

Sedan lågkonjunkturen i början av 2000-talet har restavfallsmängderna ökat fram till den nya lågkonjunkturen 2008, då den ökande trenden bröts. Hushållens konsumtion minskade under 2008 och 2009 men ökade åter 2010, i enlighet med konjunkturuppgången. Det

Gynnad insekt. Miljöförvaltningens projekt har skapat intresse och engagemang för fjärilen.

Foto: Klas Eriksson

förväntade hade varit att avfallsmängderna skulle följa med hushållens konsumtion och därmed öka under 2010, vilket inte har varit fallet i Göteborg. Malmö har haft liknande trend som Göteborg, medan Stockholm har erfart en mängdökning under 2010 efter nedgång 2008 och 2009. Grannkommunerna i regionen ser till största delen samma trend som Göteborg. Även vad gäller annat avfall än hushållsavfall tycks de lägre nivåerna ha hållit i sig även 2010. En ytterligare intressant iakttagelse är att nedgången i avfallsmängder relativt hushållens konsumtion är större under den senaste lågkonjunkturen än den som var 2001. Det är för tidigt att dra några slutsatser om orsakerna till mängdnedgången, men utvecklingen under kommande år kommer att bli högtintressant.

Ett flertal initiativ för att minska avfallsmängderna har genomförts i Göteborg den senaste tiden, varav flera har uppmärksammats nationellt och inom EU.

Viktbaserad avfallstaxa inför i Göteborg

Under 2010 har viktbaserad taxa införts i Askim, där man har kunnat se att den totala mängden avfall minskade med cirka 14 procent jämfört med samma period 2009. Utsorteringen av matavfall ökade med 32 procent. Huvudbudskapet i informationen till kunderna om viktbaserad avfallstaxa och övergången till avfallshämtning varannan vecka är att minska den egna avfallsmängden, dels genom att noga sortera ut matavfallet, förpackningar och tidningar, dels genom att tänka över sin konsumtion. Konsekvenserna av det egna beteendet är tydligt i kom-

munikationen till kunderna. Viktbaserad taxa kommer att införas successivt i hela Göteborg till 2012.

Biologisk mångfald i det urbana landskapet

Året, 2010, var året för biologisk mångfald. Biologisk mångfald och ekosystemtjänster fanns på agendan vid FN:s toppmöten som följer upp arbetet med millenniemålen. En av uppgifterna är att ta fram nya mål för biologisk mångfald fram till år 2020 och anta en strategisk plan för hur dessa ska uppnås.

Den stora variationen i biotoper och miljöer ger förutsättningar för en stor mångfald av växter och djur i Göteborg. Göteborg har ett tämligen rikt växt- och djurliv jämfört med många andra kommuner men vi antar att det generella hot mot den biologiska mångfalden som ses på nationell nivå innefattar även Göteborgs kommun, även om det saknas tillgänglig data som visar att så är fallet. En viktig utgångspunkt för arbetet med biologisk mångfald i staden är den tydliga målsättning som miljö kvalitetsmålsstrukturen inneburit och som lett till fler aktiviteter för ökad kunskap.

Under 2010 har ett fjärilsprojekt pågått i Göteborg, då det i Göteborg finns en uttalad målsättning att gynna dagfjärilarnas livsmiljö. Miljöförvaltningen samt park- och naturförvaltningen har tillsammans arbetat för att skapa intresse och engagemang kring fjärilar. Projektet arbetar med att uppmuntra och inspirera skolor, förskolor och allmänhet att lära om fjärilar och miljöerna de lever i.

Hav i balans

Göteborgs kust och hav ska år 2021 ha goda förutsättningar för rik biologisk mångfald och god tillgänglighet för rekreation. Det övergripande målet för Göteborgs havsmiljö är nu fastlagt av kommunfullmäktige, som vill se ett hav i ekologisk balans och en levande kust och skärgård. Inom ramen för arbetet med vattendirektivet har de första stegen för ett vattenråd för Göteborgs kustvatten tagits genom att alla intressenter samlades för ett startmöte i december.

Göteborg förbereder sig för ett samlat havsmiljöarbete. En markering var Göteborgspriset för hållbar utveckling som år 2010 delades ut till Ken Sherman och Randall Arauz som arbetar för hållbar förvaltning och skydd av hotade arter.

Vatten

Göteborgarnas dricksvatten är av hög kvalitet, men hotas av utsläpp till råvattentäkten Göta älv. Göteborgs kommunfullmäktige beslutade i juni månad att tillstyrka ett nominerat investeringsärende från nämnden för Göteborg Vatten avseende att investera 700 mkr i åtgärder på Lackarebäckens vattenverk. Riskerna för omfattande leveransavbrott vid bland annat tunnelras och riskerna för vattenburen smitta reduceras, samtidigt som förutsättning ges för en minskad kloranvändning. Detta är det största investeringsprojektet för Göteborg Vattens förvaltning sedan slutet på 60-talet då Lackarebäckens vattenverk uppfördes och råvattentunneln till Delsjöarna färdigställdes.

Gryaab AB:s utbyggnadsprojekt för bättre kväve- och fosforrening färdigställdes i slutet av maj 2010. Filterbyggnaden, som är en del av utbyggnadsprojektet, erhöll i november 2010 Kasper Sahlin-priset. Priset utdelas årligen till ett byggnadsverk eller grupp av byggnader av hög arkitektonisk klass. Den nya anläggningen använder skivfilter för att rena avloppsvattnet. Det är den största anläggningen i sitt slag i världen. Gryaab AB har nu tek-

niska anläggningar som klarar de skärpta miljökraven som börjar gälla den 1 januari 2011. Anläggningen för bättre kväve- och fosforrening utgör en betydelsefull anläggning för att kunna uppfylla både nationella, regionala och lokala miljömål. Förutsättningar finns också för att rena avloppsvattnet för en befolkningsökning inom Göteborgsregionen. Skivfilteranläggningen har, förutom pris för sitt utseende, också fått Vattenpriset för sin vattenrening.

Den inledningsvis kalla vintern orsakade ett stort antal rörbrott på stadens dricksvattenrörnät. I slutet på sommaren inträffade extrema och lokala regn som genererade ett stort antal källaröversvämningar. Sammanfattningsvis påverkar det förändrade klimatet vatten- och avlopps försörjningen för Göteborg. Ökade miljökrav samt behov av kvalitets- och säkerhetshöjande åtgärder avseende stadens va-verksamhet kommer att medföra stora investeringar de kommande åren.

Den energieffektiva staden

Energieffektivitet och finansiering av klimatåtgärder fortsätter att vara i fokus i såväl EU:s som Sveriges strategiska långsiktiga satsningar.

Genom samarbete med industrin och universitet, har Göteborg kunnat utveckla ny teknik och nya metoder för minskad miljöpåverkan. Det har exempelvis lett till stora investeringar i fjärrvärmesystem och en rad biogasprojekt. Hela bostadssektorn har som målsättning att genomgå en energieffektivisering genom att gamla bostadshus renoveras till lågenergibyggnader och nya byggnader lever upp till stränga krav på energianvändning. Genom medveten stadsplanering, informationsinsatser och investeringar i kollektivtrafik har flera steg tagits mot ett hållbart transportsystem. Målet är en tät blandstad som ger förutsättningar för att resa hållbart.

Fortfarande återstår mycket arbete där det gäller att se helheten och få alla aktörer att gå åt samma håll och att finna effektiva lösningar ur både miljömässigt och ekonomiskt perspektiv.

Prisad. Gryaab AB:s filterbyggnad fick i november pris för sin högklassiga arkitektur.

Foto: Peter Svenson

Folkhälsa

I Göteborg bedrevs ett befolkningsinriktat folkhälsoarbete 2010. En god utveckling av folkhälsan är en angelägenhet för flera samhällsaktörer. Skillnader i utbildning, inkomst och sysselsättning påverkar människors möjligheter till ett hälsosamt och långt liv. En stor utmaning var att minska skillnaderna i hälsa.

Viktigt arbete. Bra hälsa är god form, både fysiskt och psykiskt.

I Göteborg angavs god folkhälsa som en strategisk del av den sociala dimensionen för att uppnå en hållbar samhällsutveckling. Såväl stadsdelar som fackförvaltningar och kommunala bolag gjorde insatser inom området. Stadsdelarna erbjöd långsiktiga hälsoinriktade satsningar som vände sig till barn, ungdomar och deras föräldrar. Att delta i föräldrastödsutbildning, livsstilsprogram i skolan eller hälsoäventyr är några exempel på erbjudande. Uppbyggnad av familjecentraler är ett annat. För den vuxna befolkningen fanns tillgång till hälsoinformation, hälsofrämjande aktiviteter genom hälsotek, hälsodiskar eller hälsolots. Folkhälsoråden samverkade med många olika samhällsaktörer i sina val av hälsoinsatser. Folkhälsoperspektivet blev ett strategiskt perspektiv i den lokala stads- och samhällsplaneringen under året.

Stora variationer i upplevd hälsa i staden

I 2010 års folkhälsoenkät angav drygt två tredjedelar i Älvsborg, Torslanda och Majorna att man hade en god hälsa medan knappt hälften av den vuxna befolkningen i Nordost och Frölunda upplevde sin hälsa som god. I de nordöstra stadsdelarna, Biskopsgården, och Frölunda angav man däremot i högre grad än boende i övriga stadsdelar nedsatt psykiskt välbefinnande. I dessa stadsdelar uppgav man också ytterligare hälsoproblem som högt blodtryck, diabetes och svår värk.

Faktorer som påverkar hälsan hos befolkningen

Arbetslöshet och långtidssjukdom påverkar människors levnadsförhållanden och möjligheter till en god hälsa. Andelen arbetslösa 16–64 år minskade åter hösten 2010 efter en kraftig ökning tidigare år. Högre utbildningsnivå ger större sannolikhet för förvärvsarbete och bättre ekonomi. Ohälsotalet fortsätter att minska 2010 men kvinnors ohälsa är fortfarande större än männens. Barnfattigdom i form av barn i hushåll med försörjningstöd kvarstår på en hög nivå.

Riskfaktorer för ohälsa

	2008	2009	2010
Ohälsotal	34,8 *	31,7 *	29,0
Arbetslösa 16–64 år (oktobermätning)	14 823	26 335	25 369
Utbildningsnivå kvinnor	47,5 **	48,5 **	
Utbildningsnivå** män	42,8 **	43,5 **	

*Ohälsotalet är en kvot där täljaren är antalet utbetalda dagar (med sjukpenning, rehabiliteringspenning samt sjuk- och aktivitetsersättning) per person mellan 16 och 64 år under en 12-månadersperiod. Nämnaren är antalet personer inom berörda åldersklasser.

**Eftergymnasial utbildning 20–64 år andel av befolkningen. Uppgifter för 2010 saknas

Långsiktig utmaning att utjämna skillnader i hälsa

De senaste årens inbromsning av samhällsekonomi innebar att det 2010 blev större skillnader mellan stadsdelar med mycket goda levnadsvillkor respektive dåliga sådana. Vilket innebär en större utmaning att uppnå en jämlik hälsa i staden. Goda och trygga uppväxtvillkor för alla barn och ungdomar är en viktig förutsättning för god hälsa. Tillgång till utbildning, arbete och försörjning är en annan. Det tredje är att det bedrivs ett strategiskt folkhälsoarbete i staden som en del av samhällsplaneringen med sikte på hållbar utveckling för den sociala dimensionen.

Skillnaderna mellan kvinnor och män när det gäller eftergymnasial utbildningsnivå har ökat under hela 2000-talet. 2001 var skillnaden 2,5 procentenheter och 2010 dubbelt så mycket, 5 procentenheter. En förklaring är att fler arbeten där kvinnor dominerar kräver högskoleutbildning t ex sjuksköterska och förskollärare medan män i större utsträckning finns i arbeten inom bygg- och industrisektor som ofta har lägre utbildningskrav.

Kultur och fritid

Stadsdelsnämnderna ansvarade för lokal fritids- och kulturverksamhet medan övriga nämnder och bolag inom sektorn hade staden som målgrupp. Verksamheterna hade en viktig roll för stadens invånare, inte minst när det gäller främjandet av integration och jämställdhet, men var också en betydelsefull del i stadens verksamheter för turism och evenemang.

Kunglig glans. Kronprinsessan på besök på El Sistema Hammarkullen.

Foto: Per-Anders Hurtigh

Satsningar på förenings- och kulturlivet

Av eleverna i grundskolan var 57 procent av pojkarna och 43 procent av flickorna föreningsaktiva. I gymnasieskolan var 55 procent föreningsaktiva och 6 procent ledare. Trots riktade insatser var variationen mycket stor mellan stadsdelarna.

Av de bidragsberättigade föreningarna var 90 procent idrottsföreningar. Det allra största stödet till föreningslivet var att tillhandahålla anläggningar och lokaler. Under 2010 beviljades drygt 77 mkr i föreningsbidrag, 48 mkr var generella bidrag och 29 mkr selektiva bidrag. En uppföljning gjordes av stadens satsningar för föreningslivet under 2000-talet. Cirka 700 mkr satsades på anläggningar för breddidrott. Satsningarna fördelades något mer till pojkar än flickor beroende på att resurser främst lades på hallar och konstgräs som används av lagidrotter dominerade av pojkar.

Under året 47 mkr fördelades i kulturstöd till ca 210 föreningar, organisationer och enskilda. Dessa organisationer hade en publik på sammanlagt 760 000 besökare. Nytt för året

var en satsning på 1 mkr för kultursommarjobb för ungdomar. 70 ungdomar genomförde 500 programpunkter och fick en publik på ca 30 000.

Ungdomarnas fritidssysselsättningar förändrades i snabb takt. Ökade gjorde t ex datorrelaterade aktiviteter, läsa böcker, musik och kultur men också rollspel och kampsporter. Medlemskap i idrottsförening dominerade men medlemskap i musikförening ökade. Aktiviteter som minskat i popularitet var läsa dagstidning och se på nyhetsprogram.

Nya e-tjänster underlättar och effektiviserar

Införande av e-tjänster har pågått sedan 2009 men ökat i omfattning. Cirka hälften av föreningarna administrerade bokningar av halltider och redovisade underlag för bidrag via e-tjänst. Särskilda informations- och utbildningstillfällen genomfördes i slutet av året för pensionärsföreningar. Anmälningar till kulturskolan har kunnat göras via e-tjänst fr o m 2010.

Skapande skola – bidrag från kulturrådet

Skapande skola är ett bidrag som ska medverka till att kulturella och konstnärliga uttryck långsiktigt integreras i årskurs 4–9 i grundskolan. Bidraget syftar dessutom till att öka den professionella kulturverksamheten för och med eleverna, så att tillgången till kulturens alla uttrycksformer och möjligheterna till eget skapande ökar. Bidraget som stadsdelsnämnderna erhållit uppgår till 2,2 mkr 2008, 2,7 mkr 2009 och 4,6 mkr 2010. Bidraget 2010 innebar en ökning med 68 procent gentemot föregående år. Från och med 2011 omfattas också de tidigare årskurserna i grundskolan, dock inte förskoleklassen.

Kungligt besök på El Sistema Hammarkullen

I samarbete med Göteborgs Symfoniker och deras chefsdirigent Gustavo Dudamel startade Angereds kulturskola under 2010 en ny orkesterskola med Venezuelas musikutbildning som förebild – El Sistema. Den hittills enda svenska orkesterskolan finns etablerad i Hammarkullen inom förskolan (4–5 år), för ca 80 barn, och för ca 100 barn i åldrarna 6–9. El Sistema Hammarkullen bygger på kontinuitet och erbjuder undervisning tre till fem gånger i veckan i orkesterspel och i körsång. Tanken är att barnen ska lära tillsammans och att deras familjer ska involveras från början. Därför arrangeras familjeträffar varje vecka med musik och mat. Det kan vara undervisning, små konserter, eller träffar med musiker ur Göteborgs Symfoniker. I oktober gavs El Sistema Hammarkullen kunglig glans. Kronprinsessan Viktoria och prins Daniel var på besök. Bland annat stod en konsert med 170 barn på scen, deras lärare och musiker ur Göteborgs Symfoniker på programmet.

Stor efterfrågan av plats i kulturskolan

Under höstterminen deltog totalt 6 803 elever i kulturskolan, en ökning med 7 procent jämfört med föregående läsår. Majoriteten av deltagarna var flickor. Könsfördelningen var 61 procent flickor och 40 procent pojkar, dvs nästan exakt som föregående år. Vid mätning av efterfrågan hösten 2010 kunde konstateras att 101 elevers efterfrågan inte kunnat tillgodoses.

Museerna och biblioteken är populära

Antalet besök på stadens museer 2010 uppgick till 605 500, vilket var en minskning med 7 procent jämfört med föregående år. Den långsiktiga trenden, sett över en 10-års period, är dock att antalet besök ökar. Besöksstalet har således ökat med i storleksordningen 150–200 tusen under perioden. Förändringar under perioden hänger i hög grad samman med Konstmuseet och huruvida större utställningar genomförts eller ej. Museerna är inrymda i vackra men, utifrån dagens krav, inte alltid ändamålsenliga lokaler. Periodvisa stängningar för nödvändiga ombyggnader är också en förklaring till variationer i besöksalen.

Stadens 24 folkbibliotek var med sina 4,1 miljoner besök, stadens mest besökta verksamhet. En besöksenkät genomfördes under hösten och nöjdheten hos brukarna var fortsatt hög, 78 på en 100-gradig skala. Bemötande och service/väglledning uppmättes till 88 respektive 85.

Nya processinriktade arbetsformer på teatern

Stadsteaterns scener på Götaplatsen och i Backa provade nya processinriktade arbetssätt för att nå nya målgrupper, skaffa sig ny kunskap om och fördjupa dialogen med publiken. Totalt deltog drygt 17 000 besökare. Barn- och ungdomsscenen i Backa genomförde ett skivprojekt med ungdomar 12–18 år som skrev texter till vårens produktioner. Resultatet blev över 700 texter och engagerade ungdomar.

Årliga evenemang betyder ökad turism

Göteborg har många och årligen återkommande kultur- och idrottsevenemang. Dessa har stor betydelse som mötesplats i staden och för den framtida turismen. Kulturkalaset 2010 med 925 00 besök, och Göteborgs Dansfestival vände sig i första hand till invånarna i Göteborg med omnejd medan HBTQ-festivalen hade en nationell prägel. Flera stora och internationella ungdomscuper i idrott genomfördes; Gothia Cup i fotboll, Partille Cup i handboll och Gothia Innebandy-cup bidrog till att Göteborgslagen fick möta ungdomar från andra länder.

Utveckling och anpassning av kulturinstitutioner

Kulturnämnden har noterat att vid stadens 300-årsjubileum skapades flera kulturella centrum runt Götaplatsen, men också andra identitetsskapande institutioner i staden. Inför stadens 400-årsjubileum 2021 föreslår nämnden en vitalisering av dessa institutioner och anpassning av dem till tjugoförsta århundradets krav och göteborgarnas behov. Det gäller framför allt en modernisering och förstärkning av museerna och den nu beslutade ombyggnaden av Stadsbiblioteket, men också att tillföra några nya inslag för att stärka kulturens och konstens plats i staden.

Gäster/besökare 1 000-tal

	2008	2009	2010
Uthyrning av idrottsanläggningar (planer och hallar, timmar)	297	289	279
- varav sporthallar	136	133	131
Gästnätter vid idrottscuper	218	220	219
Simhallar	877 *	1 076 **	913
Ullevi	617	503	200
Scandinavium	801	679	649
Liseberg, nöjesparken	2 820	3 100	2 881
- varav Jul på Liseberg	546	552	495
Statsteatern	122	125	110
- varav barn och ungdomar	33	18	19
Pusterviksteatern	91	80	94
Konsthallen	49	38	35
Stadsbiblioteket	1 149	1 217	1 201
Stadsdelsbiblioteket	2 775	2 979	2 888
Musiebesök	524	648	605
- varav barn	132	140	127
Uthyrda fritidsbåtplatser, antal	7 261	7 241	7 287

* Från och med 2008 centrala bad och stadsdelsbad.

** Centrala bad och stadsdelsbad.

Jämställdhet och mångfald

En stad för alla kräver ett medvetet och systematiskt arbete. Genom att ta fram könsbaserad statistik kan till exempel mäns och kvinnors ojämlika villkor bli synliga.

Det går framåt, mänskliga rättigheter i fokus!

Utifrån principen om människors lika värde ska jämställd och likvärdig service erbjudas stadens invånare. Medborgarnas delaktighet ska förstärkas och arbetet mot diskriminering ska ständigt utvecklas. Det beslutade kommunfullmäktige i januari 2010 då de nya stadsdelarnas reglemente fastställdes. Stadens arbete med jämställdhet, mångfald och mänskliga rättigheter fortsatte framåt under året. Flera av stadens förvaltningar, bolag och olika verksamhetsområden arbetar systematiskt med likabehandling och med att främja göteborgarnas lika rättigheter.

På väg mot Hållbar jämställdhet

Ett stort utvecklingsarbete med en jämställdhetsintegrerad budget- och uppföljningsprocess har inletts i Göteborgs Stad. Syftet är att säkerställa likvärdig service och bemötande för både män/kvinnor och pojkar/flickor.

Flera aktörer i stadens centrala organisation deltar. Som ett första steg har fokus lagts på utbildningsområdet. Genom att bland annat ta fram könsuppdelad statistik blir det möjligt att göra konsekvensbedömningar och planera insatser utifrån ett jämställdhetsperspektiv. För att synliggöra mäns och kvinnors ojämlika villkor har även rapporten "Kvinnor och män i Göteborg – en statistiksammanställning" tagits fram. Den behandlar bland annat makt och inflytande inom politik, offentlig sektor och företagande. Hur ser exempelvis (o)jämställdheten ut i Göteborg när det gäller förvärvsarbete, yrkesgrupper, inkomst, familjesituation, ohälsa och utbildning?

Utbildning leder till förändring

Medvetenheten om genusfrågor har ökat, vilket ger avtryck i den dagliga verksamheten. De senaste årens utbildningsinsatser har börjat omsättas i handling. Engagerade ledningsgrupper med en samlad strategi driver på arbetet.

Flera organisationer har påbörjat kartläggningar för att synliggöra könsskillnader i invånarservicen. I Torslanda har kartläggningarna i vissa fall lett till ändrade rutiner och främjande åtgärder, till exempel har en av högstadieskolorna infört nolltolerans mot skojbråk. I planerna för en ny förskola finns jämställdhetsfokus vid utformningen av förskolegården. I Majorna har alla verksamheter arbetat med handlingsplaner för jämställd service. Ett resultat

av arbetet är att invånarna har bjudits in till föreläsningar på temat jämställdhet och hälsa. På Stadsteatern har konkreta åtgärder för att underlätta förvärvsarbete och föräldraskap tagits fram. Utbildningsförvaltningen har en mycket hög ambition – att nå målet om att skapa "Världens mest jämställda gymnasieskola". För att nå det långsiktiga målet har man studerat en mängd olika områden som till exempel flickors och pojkars besök hos elevhälsan, spontanbesök och samtalslängd på Vägledningscentrum och betygsskillnader i Idrott och Hälsa.

Göteborg får uppmärksamhet

På inbjudan av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) deltog Göteborgs Stad på Mänskliga Rättighetsdagarna i Örebro för att på två olika seminarier berätta om arbetet med mänskliga rättigheter och integreringen av jämställdhetsfrågorna i stadens verksamheter.

Regnbågen lyser över Göteborg

För fjärde året i rad anordnades HBT-festivalen i Göteborg. Fler av stadens organisationer deltog i festivalens olika aktiviteter än tidigare år, bland annat i den avslutande paraderna. Satsningarna på att öka de anställdas kunskaper i HBT-frågor har fortsatt, och fler satsningar har planerats in.

Interreligiös dialog

Arbetet med att främja dialogen mellan olika religiösa samfund och staden har fortsatt. Bland annat deltog SFI-utbildningsanordnare i en utbildning och tog del av erfarenheterna från det Interreligiösa rådets arbete i Göteborg och den engelska staden Leicester. I september gästades Göteborg av interreligiösa råd från Berlin och Leicester som förutom ett erfarenhetsutbyte med göteborgarna även deltog i en fotbollsturnering mellan de olika städerna.

En stad för alla – Mänskliga rättigheter är grunden för vår verksamhet

Mycket har gjorts och än mer återstår att göra. Principen om människors lika värde, jämställd och likvärdig service, målet att göra Göteborg till en stad för alla, och ett föredöme i jämställdhet, mångfald och mänskliga rättigheter kräver ett samlat grepp. Lagar, konventioner och visioner får inte stanna vid ord utan måste omsättas i praktisk handling. Här kan alla göteborgare, tillsammans, göra skillnad!

Arbetsmarknadsinsatser

Resurser till arbetsmarknadsinsatser fokuserade på ungdomar och personer med funktionshinder var några av Göteborgs Stads prioriterade mål 2010. Resultatet blev att under året omfattades 4 500 personer av insatser och stöd i det fortsatt viktiga arbetet med att närma sig jobb eller studier.

En förbättring av arbetsmarknaden i Göteborg skedde under året och de lediga jobben blev fler. Utvecklingen var positiv och antalet varsel föll. Arbetslösheten var dock fortfarande hög, cirka 7,1 procent av befolkningen. Trots de insatser som gjordes för ungdomar och funktionshindrade hade de fortsatt en relativt högre arbetslöshet än genomsnittet.

Rekord för feriejobben

Under året kom antalet ferieplatser upp i hela 1 346 stycken. Det var rekord. Under fyra veckor arbetade gymnasieungdomar inom en mängd skiftande kommunala verksamheter. Därigenom fick de erfarenhet av stadens arbetsplatser. Utvärderingen av feriejobben visade att många ungdomar kunde söka sommarjobb av egen kraft året efter de haft ett feriejobb.

År 2010 fick även grundskolans niondeklassare feriejobb genom statliga extrapengar. Nästan 1 000 elever arbetade på olika arbetsplatser inom staden.

Denna insats för unga kan ses särskilt viktig under rådande konjunktur då de fick meningsfull sysselsättning under sommaren och erfarenhet från arbetslivet.

Unga gröna jobb blev nya unga anställningar

Hundra praktikplatser blev sextio anställningar under året vid Park- och naturförvaltningen. Strävan var att anställa lika många flickor som pojkar. Projektet fortgår fram till sommaren 2011.

Full fart för Upp!

Under hösten startade projektet Upp! för fullt. Fokus låg på att ungdomar på frivillig väg skulle komma vidare med sina liv, skaffa jobb, söka utbildning och må bra. De unga vuxna besökte Upp!s lokaler och använde flitigt webbarenan. I lokalerna kunde ungdomarna delta i workshops, seminarier och kurser. Vidare erbjöds guidning. Antalet unga som använde denna ökade stadigt i och med att verksamheten successivt blev mer och mer etablerad. Den förväntade utvidgningen av verksamheten fortsätter under 2011 och 2012.

Offentligt skyddat arbete en stabil verksamhet

En fortsatt viktig insats gjordes inom offentligt skyddat arbete som med sin stabila verksamhet gav 380 personer

Foto: Josefin Lantz

Redaktionsmöte. Martina Davitkova, Sofia Esfandi och Patrick Holst Roghell är journalister på magasinet Upp!. Hela redaktionen består av unga drivna göteborgare.

med funktionshinder ett meningsfullt arbete och sammanhang. Ungdomar och nyanlända/flyktingar kunde också ta del av resurser som inte använts fullt ut inom insatsen.

Trainéeverksamheten för personer med behov av särskilt stöd fortsatte och utvecklades under 2010. Flera av praktikplatserna ledde till arbete vilket gjorde verksamheten mycket meningsfull och framgångsrik.

Vidareutveckling av fas tre

Åtgärden inom jobb- och utvecklingsgarantin fas tre sysselsatte under året färre än det planerade antalet. För 2010 reviderades målet för verksamheten till 150 platser i samarbete med Arbetsförmedlingen. Åtgärden ska utvecklas vidare.

Kompetensutveckling och praktik – ett Lyft

620 Lyftplatser erbjöds. Dessa syftade till att minska riskerna för arbetslöshet. Dessutom skulle de som redan var utan arbete få möjligheter till nya kunskaper och erfarenheter. Insatser som skulle leda till arbete eller kontakt med arbetslivet. Åtgärden avslutas första halvåret 2011.

Organisationsutveckling och myndighetsutövning

De pågående organisationsförändringarna gör avtryck i rapportering. Verksamheterna framför höga förväntningar i form av effektivare verksamhet och likställighet mot brukare.

Många verksamheter har inlett översyner som motiveras med att effektivisera verksamheten, uppdragsanpassa den, alternativt att roller och ansvar ska förtydligas och samverkan förbättras.

SDN-översynen

I början av 2010 beslöt kommunfullmäktige att sammanföra de dåvarande 20 stadsdelsnämnderna till 10 från och med den 1 januari 2011. Under året har ett omfattande arbete utförts för att hantera det snabba genomförandet och det komplexa uppdraget.

Vatten- och avloppsorganisation

En översyn har pågått av den beställar- och utförarmodell som finns för stadens vatten- och avloppsorganisation. Syftet är att förbättra förutsättningarna för hanteringen av vatten- och avloppsfrågor inom Göteborgs Stad på kortare och längre sikt.

Översyn av lokalförsörjningsverksamheten

En översyn av lokalförsörjningsverksamheten ledde fram till ett beslut i KF att sammanföra nämnderna för medicus respektive för lokalförsörjningen. Den nya nämnden, lokalnämnden, tillförs byggnation och fastighetsutveckling. Lokalsekretariatet får ett mer strategiskt planeringsansvar för stadens lokalförsörjning och för uppföljning av lokaleffektiviteten.

Göteborgs Gatu AB

Kommunfullmäktige beslöt under våren 2010 om en omstrukturering av Göteborgs Gatu AB's verksamheter. Konsultverksamheten har avyttrats till extern part. I januari 2011 har en överlåtelse genomförts av entreprenad- och parkeringsverksamheten till Park- och naturnämnden. Kommunstyrelsen har beslutat att Teknisk service kvarstår inom Gatu AB.

Göteborgs Hamn AB

En ny bolagsstruktur har under 2010 etablerats i hamnkoncernen. Tre nybildade terminalbolag som ska överlätas till externa terminaloperatörer har bildats. Överlåtelseprocessen har påbörjats för Älvsborg Ro/Ro AB.

Överlåtelseprocessen avseende bil- och containerterminalen pågår enligt tidplan och planeras kunna genomföras under 2011.

Kollektivtrafiken

En ny kollektivtrafiklag träder i kraft den 1 januari 2012. Därav har förberedelser inletts som innebär att Västra Götalandsregionen (VGR) blir trafik huvudman för all kollektivtrafik och en skatteväxling planeras. Bolaget förbereder en eventuell överlåtelse av GS Spårvagn AB och GS Trafikantservice AB till VGR. Stadskansliet har presenterat ett underlag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för att belysa konsekvenserna av en huvudmannaskapsförändring inom kollektivtrafiken i Västra Götaland.

Samverkan byggnads- fastighets- och trafiknämnden

Ett arbete har genomförts för att förbättra samverkan mellan byggnadsnämnden, fastighetsnämnden och trafiknämnden. Fokus har legat på planprocessens effektivitet och kommunikationen till olika intressenter och medborgarna.

Myndighetsutövning är ett område i stadens budget

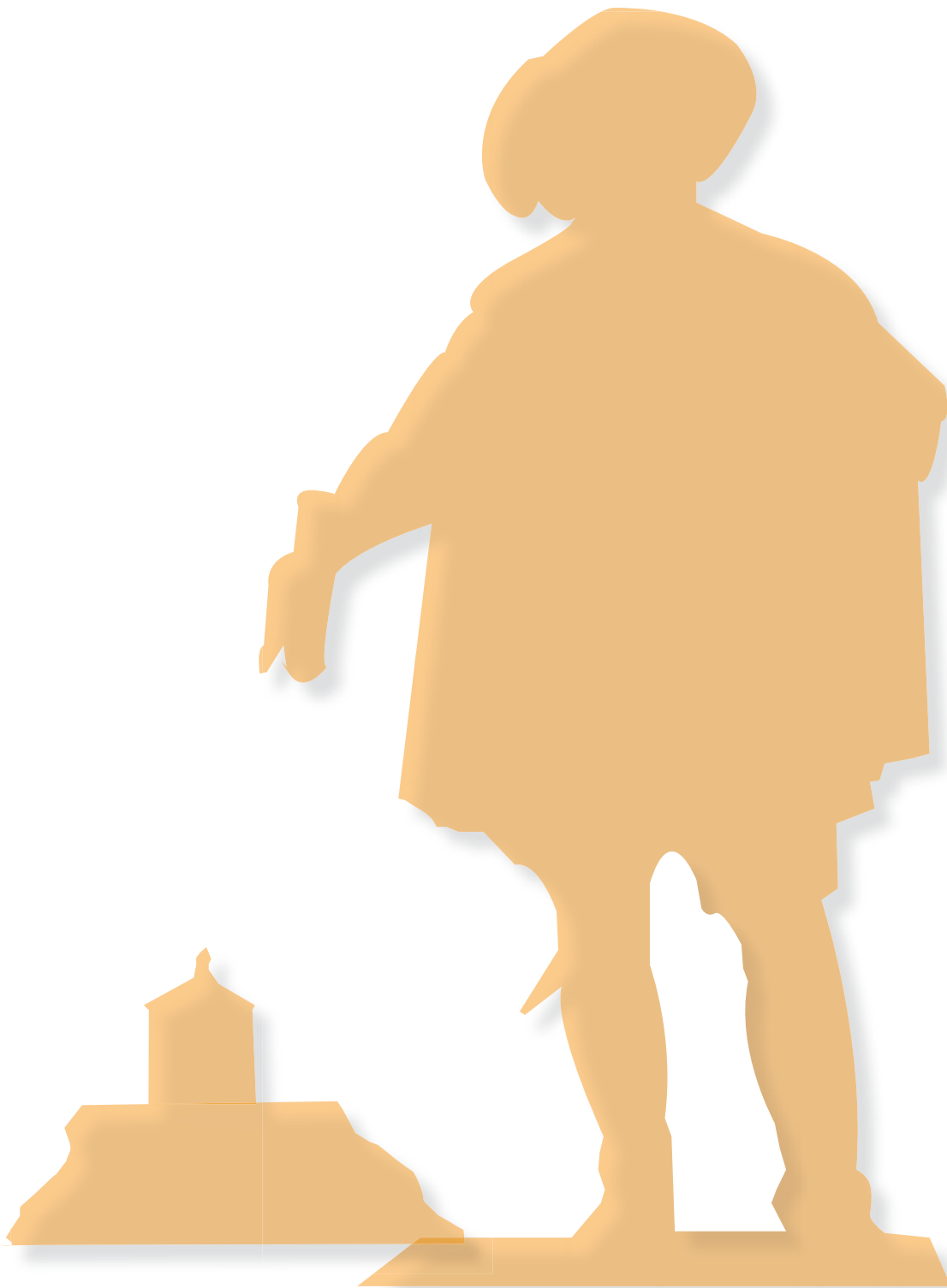
Myndighetsutövning kan innebära en rad olika saker för den enskilde. Beslut kan vara såväl betungande som gynnande. Även de av stadens verksamheter som inte fattar beslut i traditionell mening bedriver myndighetsutövning då de t ex fattar beslut om att lämna ut allmänna handlingar.

Likabehandling och professionellt bemötande

All myndighetsutövning ska bedrivas i enlighet med den s k likabehandlingsprincipen. Den enskilde ska behandlas rättvist och sakligt och bemötas professionellt, kompetent och objektivt inom stadens verksamheter. För att säkerställa detta har en mängd gemensamma rutiner införts. Utbildning både inom respektive ämnesområde och i service och bemötande blir allt viktigare.

SDN-reformen och framtiden

SDN-reformen med det minskade antalet stadsdelar kommer med stor sannolikhet att på sikt påverka myndighetsutövningen i staden. I förlängningen kommer reformen troligen att leda till större rättsäkerhet och likabehandling för den enskilde medborgaren.

3 GÖTEBORGS KOMMUN FINANSIELL ANALYS OCH RÄKENSKAPER >>

Med Göteborgs kommun avses nämnderna och finansförvaltningen, i huvudsak den skattefinansierade verksamheten. I detta block analyseras kommunens finansiella ställning och utveckling ur ett antal perspektiv. Här återfinns också de lagstadgade räkenskapsrapporterna med tilläggsupplysningar.

GÖTEBORGS KOMMUN

FINANSIELL ANALYS OCH RÄKENSKAPER

53 **Finansiell analys av Göteborgs kommun**

För att kunna analysera Göteborgs kommun används en speciell finansiell analysmodell. Viktiga inslag i den är trender och helhetsperspektiv. Analysen ska ge förutsättningar att bedöma organisationens kontroll över att kontanta in- och utflöden på kort och lång sikt hålls på en nivå som tillåter en kvalitativt god verksamhet.

58 **Finansiella nyckeltal – kommunen**

Ett antal finansiella nyckeltal redovisas över en femårsperiod. Här finns också kommunens skattesats.

59 **Finansiell profil för Göteborgs kommun**

På denna sida görs en kort analys med hjälp av en finansiell profil hur Göteborgs kommun de senaste åren har utvecklats finansiellt i förhållande till övriga kommuner i Västra Götalands län.

60 **Finansiella positioner**

Göteborgs kommun har stora finansiella åtaganden genom en betydande upplåning för kommunens eget behov men också för att täcka bolagens behov. Under dessa avsnitt redovisas bland annat olika risker kring stadens åtaganden.

62 **Kommunens resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys**

Kommunens finansiella rapporter redovisas på tre sidor.

65 **Noter – kommunen**

I avsnittet finns noterna till kommunens resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys.

70 **Tillämpade redovisningsprinciper**

En viktig del för att leva upp till redovisningens uppgift, att utgöra ett relevant bedömnings- och beslutsunderlag, är att olika redovisningsprinciper redovisas på ett öppet och informativt sätt.

72 **Stadsdelsnämnder – ekonomiskt utfall**

Stadsdelsnämndernas ekonomiska utfall för året analyseras.

73 **Facknämnder – ekonomiskt utfall**

Här redovisas en kort analys av större facknämnders ekonomiska utfall.

74 **Drifts- och investeringsredovisning**

Drifts- och investeringsredovisning skall enligt lagstiftningen finnas med i årsredovisningen. Dessa rapporter möjliggör en avstämning mellan den fastställda årsbudgeten och det verkliga utfallet.

Finansiell analys av Göteborgs kommun

Göteborgs kommun redovisade 2010 ett positivt resultat med 229 mkr. I resultatet ingick dock en engångskostnad för infrastruktursatsningar i det Västsvenska paketet på 1 250 mkr. Exkluderas den, uppgick resultatet exklusive engångsposter till 1 479 mkr. Samma resultatmått var under föregående år 279 mkr. Det innebär att det löpande driftsresultatet för kommunen förbättrades med 1 200 mkr mellan 2009 och 2010. De viktigaste förklaringarna till förbättringen var högre skatteintäkter och regeringens konjunkturstöd som till stora delar var tillfälligt under 2010.

Årets investeringar slutade på 1 360 mkr, vilket var en minskning med 80 mkr jämfört med 2009. Skattefinansieringsgraden av investeringarna uppgick till 73 procent. Detta innebär att de flesta investeringar under året kunde finansieras med skatteintäkter. De resterande 27 procenten finansierades till stor del av försäljningsinkomster från exploateringar.

I detta avsnitt görs en djuplodande finansiell analys av Göteborgs kommun. Med Göteborgs kommun avses nämnderna och kommuncentrala poster, d v s den skattefinansierade verksamheten.

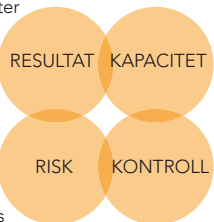
Modell för finansiell analys

För att kartlägga och analysera resultat, utveckling och ställning för Göteborgs kommun används en speciell finansiell analysmodell som utgår från fyra viktiga finansiella aspekter: Det finansiella resultatet, kapacitetsutvecklingen, riskförhållanden samt kontrollen över den finansiella utvecklingen.

Målsättningen är att utifrån dessa identifiera eventuella finansiella möjligheter och problem och därigenom försöka klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning som föreskrivs i kommunallagen.

RK-modellen: Fyra aspekter vid finansiell bedömning

Vilken balans har kommunen haft över sina intäkter och kostnader under året och över tiden?

Vilken kapacitet har kommunen att möta finansiella svårigheter på lång sikt?

Föreligger några risker som kan påverka kommunens resultat och kapacitet?

Vilken kontroll har kommunen över den ekonomiska utvecklingen?

RESULTAT OCH KAPACITET

Skatte och nettokostnadsutvecklingen

Förändring i procent	2008	2009	2010
Skatteintäktsutveckling	3,7	2,5	6,1
Nettokostnadsutveckling	7,8	3,2	0,6

Skatteintäkterna ökade under 2010 med 6,1 procent. Jämfört med 2009 var det en förbättring med 3,6 procentenheter. Förklaringen var en skattehöjning på 25 öre, regeringens konjunkturstöd och en successivt förbättrad utveckling för det reala underliggande skatteunderlaget.

Kommunens nettokostnader för verksamheten sjönk till historiskt låga 0,6 procentenheter under 2010, vilket var en minskning jämfört med 2009 med 2,6 procentenheter. Sedan 2008 har nettokostutvecklingstakten bromsats från 7,8 procent till 0,6 procent. Minskningen var hänförlig till det ekonomiska läget som innebär att kommunen bromsade kostnadsutvecklingen i verksamheten i form av bl a en minskad personalvolym.

Årets resultat och jämförelsestörande poster

	2008	2009	2010
Årets resultat (mkr)	281	552	229
Årets resultat i relation till skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning (%)	1,3	2,5	1,0
Årets resultat exkl. jämförelsestörande poster (mkr)	423	279	1 479
Årets resultat exkl. jämförelsestörande poster i relation till skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning (%)	2,0	1,3	6,4

Kommunens resultat uppgick år 2010 till 229 mkr, vilket jämfört med 2009 var en försvagning med 323 mkr. I resultatet ingick dock en jämförelsestörande engångskostnad på 1 250 mkr för medfinansiering av infrastrukturkostnader inom det Västsvenska paketet.

Exkluderas ovanstående jämförelsestörande kostnad uppgick resultatet till 1 479 mkr. Samma resultatmätt uppgick under 2009 till 279 mkr. Det innebär att det löpande driftresultatet för kommunen exklusive jämförelsestörande poster förbättrades med 1 200 mkr mellan 2009 och 2010. De viktigaste förklaringarna till detta var högre skatteintäkter och regeringens konjunkturstöd som till stora delar var tillfälligt under 2010.

Relateras årets resultat till skatteintäkterna redovisade kommunen under 2010 ett resultat på 1,0 procent. Exkluderas den jämförelsestörande engångskostnaden på 1 250 mkr uppgick samma nyckeltal till 6,4 procent.

Generellt brukar ett resultat mellan 2 och 3 procent betraktas som god ekonomisk hushållning, eftersom ett sådant resultat ger utrymme för att över en längre tid skattefinansiera större delen av normal investeringsvolym i en kommun. Göteborg uppvisade under den senaste femårsperioden ett snitt på 2,4 procent. Om jämförelsestörande poster exkluderas uppgick måttet till 4,4 procent. Detta innebär att kommunen kan anses ha uppfyllt det krav som kommunallagen ställer på god ekonomisk hushållning.

Kommunen uppfyller också 2010 det lagstadgade balanskravet med ett resultat exklusive realisationsvinster på 94 mkr. Kommunen har sedan starten 2000 uppfyllt balanskravet under samtliga år.

Årets resultat per sektor

mkr	2008	2009	2010
Stadsdelsnämnder	-164	-90	148
Facknämnder	-38	26	66
Kommuncentrala poster	483	616	15
- varav jämförelsestörande poster	-142	273	-1 250

Görs en mer detaljerad uppdelning av kommunens resultat, redovisade stadsdelsnämnderna 2010 ett resultat på 148 mkr och facknämnderna ett resultat på 66 mkr, totalt 214 mkr för nämnderna. En viktig förklaring till

det positiva resultatet var en anpassning till det kärvar ekonomiska läge som förväntades under 2010.

De kommuncentrala posterna (centralt budgeterade poster som skatteintäkter, räntekostnader, ränteintäkter m m) redovisade ett starkare resultat exklusive jämförelsestörande poster under 2010 jämfört med 2009. Under 2010 uppgick det till 1 265 mkr jämfört med 343 mkr under 2009. Förklaringen till förbättring var framför allt att skatteintäkterna inklusive konjunkturstöd ökade med 1 325 mkr mellan åren.

Driftskostnadsandel

procent	2008	2009	2010
Verks intäkter och kostnader (netto)	94,7	95,6	90,3
Avskrivningar	3,0	3,3	3,3
Driftskostnadsandel före jämförelsestörande poster och finansnetto	97,7	98,9	93,6
Finansnetto	0,3	-0,2*	0,0
Driftskostnadsandel efter finansnetto	98,0	98,7	93,6
Jämförelsestörande poster (netto)	0,7	-1,3*	5,4
Driftskostnadsandel	98,7	97,4	99,0

*Minustecken betyder att kommunen tillförs finansiering genom jämförelsestörande intäkter.

En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är att balansen mellan löpande intäkter och kostnader är god. Ett djuplodande mått på denna balans är driftskostnadsandel, som innebär att samtliga löpande kostnader inklusive finansnetto relateras till skatteintäkter inklusive kommunalekonomisk utjämning. Redovisas en driftskostnadsandel under 100 procent har kommunen en positiv balans mellan löpande kostnader och intäkter. Generellt brukar en driftskostnadsandel på 97–98 procent betraktas som god ekonomisk hushållning eftersom då klarar de flesta kommuner av att över en längre tidsperiod finansiera sina reinvesteringar och nödvändiga nyinvesteringar.

När Göteborgs kommuns driftskostnadsandel analyseras, framgår det att nettot av verksamhetens intäkter och kostnader under 2010 tog i anspråk 90,3 procent av skatteintäkterna, en minskning med hela 5,3 procentenheter jämfört med 2009. En förklaring till den kraftiga minskningen var kommunens verksamhet under 2010 påbörjade en anpassning till en förväntad svagare konjunktur under 2010 och 2011.

Vidare tog avskrivningarna i anspråk 3,3 procent, vilket var samma som föregående år. Avskrivningarna är kommunens periodiserade kostnader för investeringar.

Finansnettot hamnade på 0,0 procent, vilket innebär att finansiella intäkter var lika stora som finansiella kostnader under 2010. Detta innebär i sin tur att inga skatteintäkter behövde finansiera finansnettot under året.

Totalt innebär detta att kommunens nettokostnader och finansnetto exklusive jämförelsestörande engångsposter tog i anspråk 93,6 procent av skatteintäkterna. Jämfört med 2009 var det en förbättring med 5,1 procentenheter,

vilket förklarades av både en kraftigt minskad kostnadsutveckling och en stärkt skatteintäktsutveckling.

De jämförelsestörande engångsposternas andel av skatteintäkterna uppgick till 5,4 procent under 2010 jämfört med -1,3 procent under 2009. Förklaringen till att andelen har förändrats från -1,3 procent till 5,4 procent var att under 2009 hade kommunen jämförelsestörande intäkter på 273 mkr, medan under 2010 hade kommunen jämförelsestörande kostnader på 1 250 mkr. Det innebar att 2009 hade kommunen jämförelsestörande intäkter som gav ett tillskott till kommunens finansiering med 1,3 procent, medan under 2010 fick kommunen använda 5,4 procent av skatteintäkterna för att finansiera jämförelsestörande kostnader.

Totalt tog kommunens kostnader i anspråk 99,0 procent av skatteintäkterna under 2010. Detta var en försvagning med 1,6 procentenheter jämfört med 2009, vilket förklaras enbart av de jämförelsestörande kostnaderna på 1 250 mkr. Utan dessa hade driftskostnadsandelen förbättrats kraftigt mellan 2009 och 2010.

Årets investeringar

	2008	2009	2010
Investeringsvolym (mkr)	1 827	1 444	1 360
Investeringsvolym/bruttokostnader (%)	7	5	5
Investeringar/avskrivningar (%)	286	202	177

Göteborgs kommuns samlade investeringsvolym uppgick under 2010 till 1 360 mkr, vilket var en något lägre volym jämfört med 2009. I förhållande till kommunens bruttokostnader investerade kommunen för 5 procent under 2010, vilket är en genomsnittlig volym i förhållandet till riket.

Skattefinansieringsgraden av investeringar

procent	2008	2009	2010
Skattefinansieringsgraden av investeringar	50	88	73

Skattefinansieringsgraden av investeringarna mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med de skatteintäkter som återstår när den löpande driften är finansierad. 100 procent innebär att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar som är genomförda under året, vilket i sin tur innebär att kommunen inte behöver låna till investeringarna och att kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme stärks.

Skattefinansieringsgraden försvagades under 2010 till 73 procent. Detta innebar att av en investeringsvolym på 1 360 mkr kunde cirka 1 000 mkr finansieras med skatteintäkter. De resterande 360 mkr finansierades stor del med försäljningsinkomster från främst exploateringar. Detta innebar i förlängningen att kommunens långsiktiga handlingsberedskap kunde hållas oförändrad under 2010.

RISK – KONTROLL

Likviditet ur ett riskperspektiv

procent	2008	2009	2010
Kassalikviditet	72	93	109

Kommunens kassalikviditet har under 2000-talet legat runt 70–80 procent. Vid årsslutet 2010 uppgick den dock till starka 109 procent, vilket dock inte var ett rättvisande värde för den löpande genomsnittskassalikviditeten under året. Den låg något lägre i genomsnitt under året.

Kommunens likviditet påverkas liksom soliditeten av vidareutlåningen till de kommunala bolagen. I princip kan dock konstateras att kommunen de senaste åren ur ett riskperspektiv har haft en sådan nivå på kassalikviditeten att kommunen i kort och medellångt finansiellt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella betalningstoppar.

Soliditet enligt balansräkningen

procent	2008	2009	2010
Soliditet	19	19	19
– Tillgångsförändring	8	9	2
– Förändring av eget kapital	4	9	3
Soliditet exklusive upplåning som sker för bolagens behov	38	40	41

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med skatteintäkter. Ju högre soliditet, desto starkare långsiktig finansiell handlingsberedskap har kommunen.

Kommunens officiella soliditet förblev oförändrad mellan 2009 och 2010. Den låg på 19 procent för båda åren. Det var tredje året i följd som kommunens soliditet inte förbättrades.

Göteborgs kommuns soliditet påverkas dock till viss del av kommunens vidareutlåning för att täcka bolagens lånebehov. Exkluderas vidareutlåningen i balansräkningen uppgick soliditeten till 41 procent under 2010, en förbättring med en procentenhet jämfört med 2009. Det är denna soliditet som bör användas när man jämför med de flesta andra kommunerna i Sverige. Här ligger genomsnittet i Sverige på ca 50–55 procent.

Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser

procent	2008	2009	2010
Soliditet inkl samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt	-12	-10	-8

Ett annat soliditetsmått som har blivit allt vanligare när

kommuner jämförs är att inkludera kommunens pensionsförpliktelser som är äldre än 1998 och ligger utanför balansräkningen. Görs detta för Göteborgs kommun, uppgick soliditeten till –8 procent jämfört med –10 procent under 2009. Förbättringen på 2 procentenheter var enbart hänförlig till att pensionsförpliktelser som är äldre än 1998 minskade mellan 2009 och 2010. Genomsnittet för ovanstående soliditetsmått ligger bland svenska kommuner på ca 2 procent.

Skuldsättningsgrad

procent	2008	2009	2010
Total skuldsättningsgrad	81	81	81
– varav avsättningsgrad	5	5	8
– varav kortfristig skuldsättningsgrad	27	30	27
– varav långfristig skuldsättningsgrad	49	47	46

Av kommunens totala tillgångar har 81 procent finansierats med främmande kapital. Detta brukar benämnas skuldsättningsgrad och är soliditetens motsats. Av de 81 procenten utgör 46 procent långfristiga räntebärande skulder. Dessa har dock under de senaste åren tagit en allt mindre del av den totala skuldsättningen, vilket är positivt för kommunens finansnetto.

Finansiella nettotillgångar och nettolåneskuld

mkr	2008	2009	2010
Nettolåneskuld	–3 358	–2 112	–1 549
Likvida medel, kortfristiga fordringar och skulder (netto)	–2 587	–3 688	–3 140
Övriga långfristiga fordringar och skulder (netto)	1 290	1 142	1 156
Finansiella nettotillgångar	–4 655	–4 658	–3 533

I måttet finansiella nettotillgångar ingår alla finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på 10–20 års sikt, nämligen finansiella anläggningstillgångar, omsättningstillgångar, samt kort- och långfristiga skulder. Måttet är viktigt, eftersom det speglar den finansiella handlingsberedskap som ligger någonstans mellan de kortsiktiga likviditetsmåttet och det långsiktiga soliditetsmåttet.

De finansiella nettotillgångarna förbättrades under 2010 med 1 125 mkr. De uppgick till –3 533 mkr vid årets slut, vilket innebar att kommunens skulder översteg kommunens likvida medel och fordringar. De finansiella nettotillgångarna kan delas upp i tre större delar:

Den första är ”nettolåneskuden” med vilken avses de räntebärande skulder som kommunen har tagit upp för att finansiera anläggningstillgångar. Den förbättrades mellan 2009 och 2010 med 563 mkr till –1 549 mkr. En viktig förklaring till minskningen var att kommunen under 2010

gjorde en avsättning för Västsvenska paketet på 1 250 mkr. Denna avsättning finns i redovisningen för 2010 som en kostnad, men utbetalningen sker inte förrän 2011, vilket innebär att den först 2011 påverkar kommunens nettolåneskuld i negativ riktning. Konsekvensen är att kommunens nettolåneskuld kommer att öka under 2011.

Den andra delen är kommunens övriga kortfristiga fordringar och skulder, som till största delen ej är räntebärande. Här skedde en förbättring under året med 548 mkr till –3 140 mkr.

Den tredje delen är övriga långfristiga fordringar och skulder, vilka marginellt förändrades mellan 2009 och 2010. De uppgick under 2010 till 1 156 mkr.

Resultatet av ovanstående förändringar var att kommunens totala skulder under 2010 minskade jämfört med 2009. Detta innebär att kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme blivit starkare under 2009 och 2010. Större delen av förbättringen är dock av tillfällig karaktär, då kommunens utbetalningar till Västsvenska paketet under 2011 kommer att försvaga de finansiella nettotillgångarna.

Simuleras kostnaden för Västsvenska paketet på 1 250 mkr som utbetalda, allt annat konstant, skulle de finansiella nettotillgångarna uppgå till 4 783 mkr under 2010, en ökning jämfört med 125 mkr jämfört med 2009.

Pensionsåtagande

mkr	2008	2009	2010
Avgiftsdel, placeras av anställda	402	428	452
Långfristig pensionsavsättning	1 084	1 146	1 169
Ansvarsförbind. tidigare pensions system (före 1998)	8 564	8 812	8 474
Pensionsåtagande	10 050	10 386	10 095
Särskild löneskatt	2 439	2 520	2 449
Pensionsåtagande och löneskatt	12 489	12 906	12 544

Kommunens totala pensionsåtagande inkl löneskatt 2010 uppgick till 12 544 mkr varav 10 529 mkr avser åtaganden som är äldre än 1998, de så kallade pensionsförpliktelserna i ansvarsförbindelsen. Denna del av pensionsåtagandet redovisas inte i balansräkning enligt kommunal redovisningslag.

Pensionskostnaderna inklusive löneskatt uppgick till 1 067 mkr under 2010. Jämfört med 2009 minskade dessa med 33 mkr. I kostnaderna för 2010 ingick bl a utbetalning av pension från pensionsförpliktelserna i ansvarsförbindelsen med 321 mkr, avgiftsbestämt pensionssparande med 453 mkr samt avsättning till förmånsbestämd ålderspension (FÅP) med 51 mkr. Till detta kommer löneskatt med 208 mkr.

Inlösen av pensionsförpliktelse inom ansvarsförbindelsen har gjorts med totalt 680 mkr (420 mkr 2001 och 260 mkr 2002).

Kommunalskatt

År 2010 var den totala kommunalskatten exklusive kyrkoavgift och begravningsavgift i Göteborg 32,00 procent av den kommunalt beskattningsbara förvärvsinkomsten. Den primärkommunala skatten var 21,55 procent medan landstingsskatten till Västra Götalandsregionen var 10,45 procent. Kommunen höjde under 2010 sin primärkommunala skattesats med 25 öre.

I de tretton kommunerna i Göteborgsregionen (GR) varierade den primärkommunala skattesatsen under 2010 mellan 20,49 procent i Partille till 22,80 procent i Lilla Edet. Göteborg hade med sina 21,55 procent den sjunde lägsta skatten bland GR-kommunerna. Sedan 2008 har den kommunala skattesatsen bland GR-kommunerna ökat med cirka 4 öre. I Göteborg har kommunalskatten under motsvarande period ökat med 25 öre.

Budgetutfall

Jämfört med budget redovisade kommunen ett överskott på 229 mkr, då kommunen för 2010 budgeterade ett nollresultat. 135 mkr av överskottet beror på reavinster i samband med försäljningar medan resterande del av överskottet, 94 mkr, är hänförligt till den löpande verksamheten.

Avvikelsen var i sig liten, men om hänsyn också tas till att resultatet belastats med en jämförelsestörande post på 1 250 mkr hänförlig till kommunens medfinansiering av infrastruktursatsningar är budgetavvikelsen i den löpande verksamheten i realiteten betydligt större. Förklaringarna till avvikelsen i verksamheten består visserligen av såväl negativa som positiva avvikelser i förhållande till vad som hade budgeterats, men den absolut största förklaringen till den kraftigt positiva avvikelsen mot budget under 2010 var skatteintäkternas utveckling under året inklusive regeringens tillfälliga konjunkturstöd till kommunsektorn.

Bedömningarna av kommunens finansieringsförutsättningar i budgeten gjordes i en tid som präglades av en djup och allvarlig lågkonjunktur som sedan i snabb takt vändes till ett betydligt mer positivt allmänekonomiskt läge under 2010 med ökade skatteintäkter som följd. Tillsammans med konjunkturstödet innebar det betydligt bättre finansieringsförutsättningarna under 2010 än vad som budgeterats.

Prognossäkerhet och budgetföljsamhet

En god prognossäkerhet innebär att kommunen har goda förutsättningar till att anpassa sig efter förändrade förutsättningar under året. En prognosavvikelse under 1 procent av kostnadsomslutningen innebär en god prognossäkerhet. Budgetföljsamhet är ett annat mått på kommunens finansiella kontroll. Budgetavvikelsen bör teoretiskt ligga så nära noll som möjligt.

Med anledning av de kraftiga svängningarna i de ekonomiska omvärldsförutsättningarna har bedömning-

arna kring den ekonomiska utvecklingen under 2010 varit svåra. Trots detta uppgår prognosavvikelsen inte till mer än ca 0,2 procent, vilket innebär att prognossäkerheten för kommunen totalt får betraktas som mycket god.

Nämndernas sammantagna slutliga resultat i bokslutet översteg budget, men överensstämde väl med den prognosen som lämnades i oktober. Dock förekom relativt stora prognosavvikelser för enskilda nämnder.

Sammanfattande kommentar

Göteborgs kommun redovisade exklusive jämförelsestörande engångsposter under 2010 ett starkt resultat. En viktig förklaring till detta var det snabbt förändrade omvärldsförutsättningar som gav upphov både till kraftigare finansieringsutveckling är beräknat, men också bidrog till att ökningstakten av stadens verksamhet blev lägre än på många år.

Det starka resultatet före engångsposter gav dock kommunen möjlighet att rymma en stor del av finansieringen av Västsvenska paketet under 2010. Detta frigör utrymme under de kommande åren, då kommunen årligen slipper finansiera paketet.

Det är också viktigt att påpeka att det starka resultatet 2010 ger kommunen bättre förutsättningar att möta det i dagsläget något kärvare finansiella antaganden som finns för 2011 och 2012, då bland annat regeringens tillfälliga konjunkturstöd minskas.

Avslutningsvis kan det konstateras att med tanke på de mörka moln som målades upp för kommunsektorn under 2008, har kommunen finansiellt både under 2009 och 2010 kommit förvånansvärt helskinnade ur krisen. Kommunen har ett stabilt finansiellt läge inför framtiden.

Finansiella nyckeltal – kommunen

	Bokslut 2006	Bokslut 2007	Bokslut 2008	Bokslut 2009	Bokslut 2010
RESULTAT – KAPACITET					
Skatteintäktsutveckling	5,8 %	6,3 %	3,7 %	2,5 %	6,1 %
Nettokostnadsutveckling exkl. jämförelsestörande poster	3,9 %	7,1 %	7,8 %	3,2 %	0,6 %
Driftskostnadsandel	97,8 %	95,3 %	98,7 %	97,4 %	99,0 %
varav verksamhetens intäkter och kostnader (netto)	89,9 %	91,0 %	94,7 %	95,6 %	90,3 %
varav planenliga avskrivningar	3,3 %	3,0 %	3,0 %	3,3 %	3,3 %
varav finansnetto	0,5 %	0,3 %	0,3 %	-0,2 %	0,0 %
varav jämförelsestörande engångsposter	4,1 %	1,0 %	0,7 %	-1,3 %	5,4 %
Årets resultat / skatteintäkter och kommunal. ekon. utjämning	2,3 %	4,8 %	1,3 %	2,5 %	1,0 %
Årets resultat exkl. jämför. poster / skatteint. och kom. ek. utjäm.	6,4 %	5,8 %	2,0 %	1,3 %	6,4 %
Skattefinansieringsgrad av årets investeringar	87 %	110 %	50 %	88 %	73 %
Investeringar / bruttokostnader	5 %	6 %	7 %	5 %	5 %
Investeringar / avskrivningar	198 %	236 %	286 %	202 %	177 %
Soliditet enligt balansräkningen	17 %	19 %	19 %	19 %	19 %
Soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser	-12 %	-13 %	-12 %	-10 %	-8 %
Total skuld- och avsättningsgrad	84 %	81 %	81 %	81 %	81 %
varav avsättningsgrad	5 %	5 %	5 %	5 %	8 %
varav kortfristig skuldsättningsgrad	23 %	24 %	27 %	30 %	27 %
varav långfristig skuldsättningsgrad	56 %	52 %	49 %	46 %	46 %
Primärkommunal skattesats	21,55	21,55	21,30	21,30	21,55
RISK OCH KONTROLL					
Kassalikviditet	75%	76%	72%	93%	109 %
Rörelsekapital (mkr)	-1 816	-1 844	-2 653	-762	947
Finansiella nettotillgångar (mkr)	-4 631	-4 178	-4 655	-4 658	-3 533
Nettolåneskuld (mkr)	-3 068	-2 954	-3 358	-2 112	-1 549

DEFINITIONER

DRIFTSKOSTNADSANDEL = löpande kostnader i % av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning

SKATTEFINANSIERINGSGRADEN AV INVESTERINGARNA = (resultat före EO+avskrivningar) / nettoinvesteringar

KASSALIKVIDITET = (kortfristiga fordringar + kortfristiga placeringar + kassa och bank) / kortfristiga skulder

FINANSIELLA NETTOTILLGÅNGAR = (finansiella anläggningstillgångar + omsättningstillgångar) – (kortfristiga + långfristiga skulder)

SOLIDITET = eget kapital / totala tillgångar

RÖRELSEKAPITAL = omsättningstillgångar – kortfristiga skulder

NETTOLÅNESKULD = kommunens upplåning med avdrag för vidareutlåning till bolagen och placerad likviditet

Finansiell profil

En viktig dimension när det gäller att styra en kommun är att jämföra med andra kommuner. Ett verktyg för finansiell jämförelse är den finansiella profilen som är framtagen av Kommunforskning i Västsverige. I detta avsnitt används profilen för att jämföra Göteborg med övriga kommuner i Västra Götalands län. Den analyserade perioden avser 2007–2009 på grund av att 2010 års profil ännu inte finns tillgänglig, utan den görs först efter sommaren.

Vad är den finansiella profilen?

Den finansiella profilen är konstruerad som ett polärtdiagram. Till skillnad från den traditionella finansiella analysen i årsredovisningen, som huvudsakligen beskriver utvecklingen över tiden, fokuserar den finansiella profilen på att analysera var en kommun eller ett landsting befinner sig finansiellt och hur utvecklingen gestaltat sig i förhållande till andra kommuner/landsting i ett avgränsat urval. I Göteborgs kommuns fall görs jämförelsen i förhållande till övriga kommuner i Västra Götalands län.

Profilen innehåller åtta nyckeltal redovisade på åtta axlar. De tas fram för samtliga enskilda kommuner som ingår i den studerade kommungruppen. Nyckeltalen poängsätts sedan enligt normalfördelningskurvan med skalan 1 till 5, där en 5:a är högsta värde och en 1:a lägsta värde. Detta innebär att en koncentration av värdena finns runt 3 poäng.

Profilen innehåller också fyra axlar som ska ge en samlad bedömning av fyra viktiga finansiella perspektiv för en kommun eller ett landsting. Varje perspektiv/axel är summan av de fyra nyckeltal som ligger närmast intill axeln. Detta innebär att varje nyckeltal i den finansiella profilen ingår i två perspektiv. Samtliga fyra nyckeltal väger lika tungt i bedömningen.

Göteborgs starka resultatutveckling relativt genomsnittet i länet bröts under perioden.

Göteborgs finansiella resultatutveckling försvagades mellan 2007 och 2009 både om en jämförelse görs över tiden och mot genomsnittet i länet.

Relateras kommunens resultat till verksamhetens kostnader försvagades det från 3,9 procent till 2,0 procent mellan 2007 och 2009. Motsvarande genomsnittliga utveckling för länet var en liten förbättring från 1,7 procent till 1,8 procent. Det innebär dock att Göteborg under 2009 fortfarande redovisade ett något starkare resultat än genomsnittet i länet. Kommunen försvagade dock sitt värde för resultat före extraordinära poster i profilen under perioden från en 5:a till en 3:a.

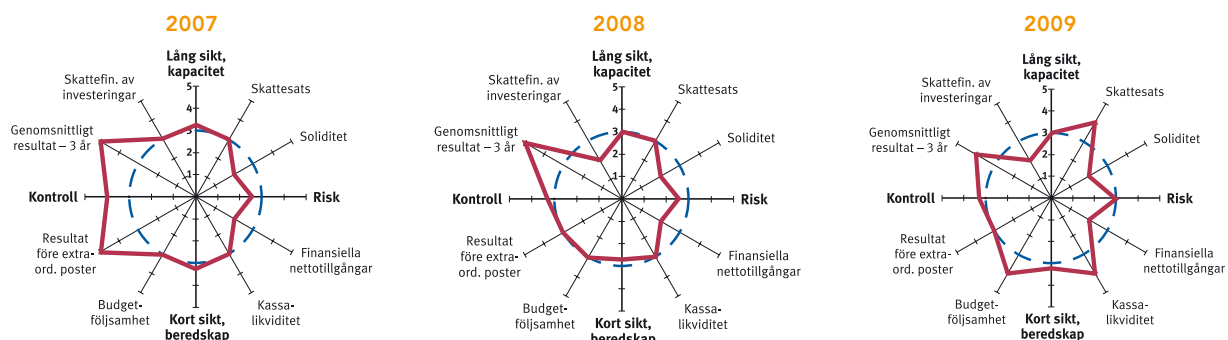
Den försvagade resultatnivån i kombination med en relativ hög investeringsvolym bidrog också att skattefinansieringsgraden av investeringarna föll från en 3:a till en 2:a mellan 2007 och 2008. Även under 2009 låg Göteborg kvar på en 2:a.

Kommunens långsiktiga resultat, mätt över de tre senaste åren, försvagades under perioden från en 5:a till en 4:a. Detta innebär dock att kommunens långsiktiga resultatnivå fortfarande under 2009 var starkare än genomsnittet i länet.

Risikförhållandet förbättrades

Poängen för perspektivet riskförhållande förbättrades dock under den granskade perioden, från 2,5 till 3,0 poäng. Det innebär att kommunen relativt genomsnittet i länet minskade sin risk något. Förklaringen till förbättringen var att poängen för skattesats och likviditet stärktes i profilen från en 3:a till en 4:a. Även soliditeten stärktes i jämförelse med genomsnittet i länet. Detta gav dock inte utslag poängmässigt i profilen, då Göteborg måste förbättra soliditeten ytterligare i förhållande till genomsnittet för att nå en genomsnittlig 3:a i profilen.

... i förhållande till Västra Götalands län

Finansiella positioner

Kommunens och bolagens externa upplåning uppgick vid årsskiftet 2010 till 37 miljarder, en minskning med 0,4 miljarder i jämförelse med 2009. Den genomsnittliga återstående löptiden på den samlade låneskulden uppgick vid årsskiftet till 2,90 år och räntebindningen till i genomsnitt 2,64 år.

Kommunens nettolåneskuld har minskat med 0,6 miljarder. Den uppgick per 31 december till 1,5 miljarder.

Kreditbetygen har bibehållits på en fortsatt mycket hög nivå. Kreditbetyget från Moody's är sedan 2006 det högsta möjliga, Aaa, och från Standard & Poor's sedan 2007 det näst högsta, AA+. Båda betygen har stabila utsikter.

Upplåning

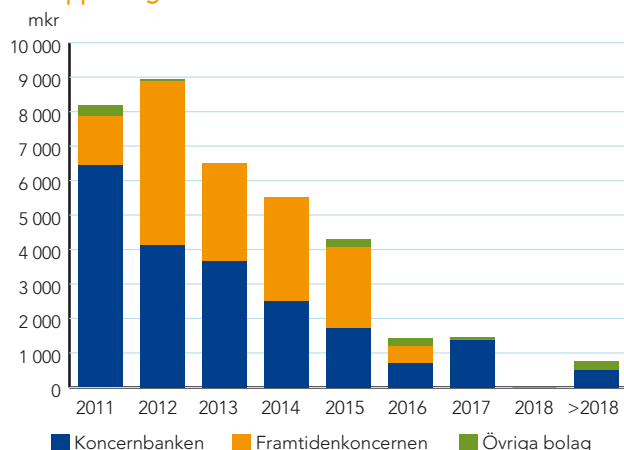
Internbankens uppdrag är att säkerställa likviditetsförsörjningen för såväl kommunen som bolagen med undantag för Framtidenkoncernen. Kostnaden för nytt kapital på långa löptider har etablerat sig på en avsevärt högre nivå än före finanskrisen. Räntekostnaderna har minskat på grund av lägre nettolåneskuld trots stigande räntor.

Kommunens och bolagens externa upplåning uppgick vid årsskiftet till 37,0 miljarder, en minskning med 0,4 miljarder i jämförelse med 2009.

Den genomsnittliga återstående löptiden på den samlade låneskulden uppgick vid årsskiftet till 2,90 år och räntebindningen till i genomsnitt 2,64 år.

Den totala låneskulden fördelas på kommunens internbank (21,1 miljarder), Framtidenkoncernen (14,8 miljarder) och lån upptagna av bolagen utanför internbanken (1,1 miljarder). Den skattefinansierade verksamhetens del av skulden, nettolåneskulden, uppgick till 1,5 miljarder, cirka 4,1 procent av den totala upplåningen.

Upplåningens förfallostruktur

Hög kreditvärdighet

Kreditvärderingsinstituten Moody's och Standard & Poor's har under året bekräftat kommunens starka kreditvärdighet. Kommunens kreditbetyg är från Moody's sedan 2006 det högsta möjliga, Aaa, och från Standard & Poor's sedan 2007 det näst högsta, AA+. Båda betygen har stabila utsikter. Faktorer som lyfts fram som positiva i analyserna är en stark och diversifierad ekonomisk bas, sunda finanser, låg nettolåneskuld och en strikt budgetkontroll. Risker som poängteras är begränsningen att öka intäkterna och fortsatt kostnadsökning på grund av demografiska trender. Ratingbetygen underlättar för staden att få tillgång till den svenska och internationella kapitalmarknaden.

Nettolåneskulden

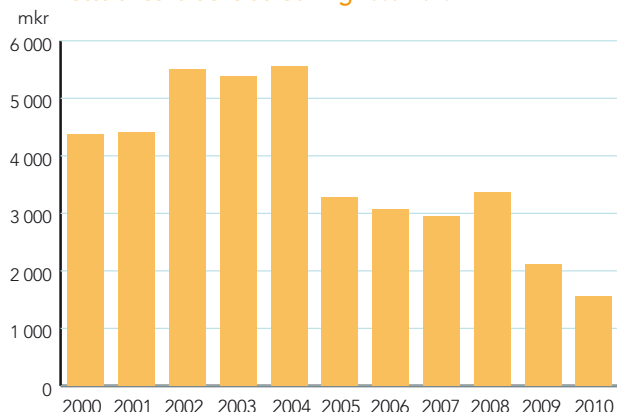
Kommunens nettolåneskuld definieras som internbankens upplåning minskad med vidareutlåning till bolagen och den likviditet som tillfälligt placerats i marknaden. Vid utgången av 2010 uppgick nettolåneskulden till 1,5 miljarder, en minskning från 2009 med ca 0,6 miljarder.

En viktig förklaring till minskningen var att kommunen under 2010 gjorde en avsättning för Västsvenska paketet på 1 250 mkr. Denna avsättning finns i redovisningen för 2010 som en kostnad, men utbetalningen sker inte förrän 2011, vilket innebär att den först 2011 påverkar kommunens nettolåneskuld i negativ riktning. Konsekvensen är att kommunens nettolåneskuld kommer att öka under 2011.

Räntekostnaden för nettolåneskulden uppgick till 32,9 mkr och belastar skattekollektivet. Den genomsnittliga upplåningsräntan under året var 1,85 procent inklusive kostnader för räntetak.

Nettolåneskuldens utveckling 2000-2010

Nettolåneskulden är skyddad mot ränteuppgångar med räntetak och ränteswappar. Strikenivåerna för räntetaken varierar mellan 2,50 procent till 4,00 procent. För fastränteswapparna är nivåerna mellan 2,16 procent till 2,90 procent. Högst 25 procent av nettolåneskulden får ha ränteomsättning inom den närmaste tolv månadersperioden. Den genomsnittliga räntebindningen ska ligga i intervallet 2–4 år. Vid årsskiftet var den genomsnittliga räntebindningen 3,40 år.

Motpartsrisk

Kommunen är genom derivatavtal utsatt för en risk att en motpart inte kan fullgöra sina förpliktelser. Beräknat på affärsvolym fanns 60 procent av motpartsrisken hos lägst AA ratade motparter och 100 procent av risken hos lägst A2 ratade motparter. Motparterna är både svenska och internationella banker.

Kommunens borgensåtagande

Kommunen tecknar i vissa fall borgen för lån till de kommunägda bolagen, men även för andra externa verksamheter.

Kommunens samlade borgensåtagande för lån uppgick 2010-12-31 till 1 876 mkr, vilket är en minskning med 67 mkr i förhållande till 2009 med. Minskningen kan i huvudsak härledas till de egna kommunala bolagen. Borgen för föreningar ökade med 16 mkr under året. Idrott- och föreningsnämndens ram utökades från 200 mkr till 250 mkr.

Kommunens samlade borgensåtagande för lån

Ändamål (mkr)	2008	2009	2010
Övriga egna bolag	1 324	1 204	1 134
Småhus, bostadsrätter	15	12	10
Stiftelser	583	586	576
Föreningar	131	138	154
Övrigt	3	3	2
Totalt	2 056	1 943	1 876

Utöver borgen för lån tecknar kommunen även borgen för pensionsåtagande hos vissa kommunala bolag, kommunalförbund och stiftelser, som inte säkerställs genom andra pensionslösningar. Det totala borgensåtagandet för pensionsåtagande uppgick vid årsskiftet till 736 mkr en minskning med 15 mkr i förhållande till 2009.

Göteborgs kommun har infriat borgensåtaganden för 1 mkr under 2010.

Resultaträkning – kommunen

Belopp i mkr	2008	2009	2010
Verksamhetens intäkter not 1	6 714	6 664	6 940
Verksamhetens kostnader not 2	-26 871	-27 510	-27 828
Jämförelsestörande verksamhetsposter not 3	-142	—	-1 250
Avskrivningar och nedskrivningar not 4	-638	-714	-770
Verksamhetens nettokostnader	-20 937	-21 560	-22 908
Skatteintäkter not 5	19 005	19 437	19 888
Kommunalekonomisk utjämning mm not 5	2 268	2 366	3 239
Finansiella intäkter not 6	1 576	980	833
Finansiella kostnader not 6	-1 631	-944	-823
Jämförelsestörande finansiella poster not 7	—	273	—
Resultat före extraordinära poster	281	552	229
Extraordinära intäkter	—	—	—
Extraordinära kostnader	—	—	—
ÅRETS RESULTAT	281	552	229

Balanskravsutredning*	2008	2009	2010
Redovisat Årets resultat från resultaträkningen	281	552	229
Resultat från försäljningar av anläggningstillgångar	-116	-341	-135
Justeringsposter synnerliga skäl enligt kommunallagen	—	—	—
Justerat balanskravsresultat	165	211	94

* Enligt kommunallagens krav på ekonomisk balans (kommunallagen 8 kap) ska kommunernas intäkter vara större än kostnaderna. Om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna ska det negativa resultatet regleras under de närmast följande tre åren. Realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar ska ej ingå i resultatet vid avstämning mot balanskravet.

Balansräkning – kommunen

Belopp i mkr	2008	2009	2010
TILLGÅNGAR			
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar	6	5	5
Materiella anläggningstillgångar not 4	12 914	13 515	13 851
Finansiella anläggningstillgångar not 9	15 377	14 112	13 475
Summa anläggningstillgångar	28 297	27 632	27 331
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
Förråd och lager	16	16	17
Kortfristiga fordringar not 10	6 237	9 527	11 154
Kassa och bank	675	1 175	482
Summa omsättningstillgångar	6 928	10 718	11 653
SUMMA TILLGÅNGAR	35 225	38 350	38 984
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
EGET KAPITAL not 11	6 562	7 114	7 343
varav årets resultat	281	552	229
AVSÄTTNINGAR			
Avsättningar för pension och liknande förpliktelser not 12	1 357	1 435	1 462
Övriga avsättningar not 13	346	313	1 518
Summa avsättningar	1 703	1 748	2 980
SKULDER			
Långfristiga skulder not 14	17 379	18 008	17 955
Kortfristiga skulder not 15	9 581	11 480	10 706
Summa skulder	26 960	29 488	28 661
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	35 225	38 350	38 984
SUMMA SÄKERHETER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER			
Borgensförbindelser not 16	2 780	2 694	2 612
Pensionsförpliktelser inom linjen not 17	8 617	8 880	8 522
Särskild löneskatt not 18	2 089	2 153	2 067
Framtida leasingkostnader not 19	—	1 311	1 350
Kapitaltäckningsgaranti not 20	400	400	400

Kassaflödesanalys – kommunen

Belopp i mkr	2008	2009	2010
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Resultat före extraordinära poster	281	552	229
Återföring av- och nedskrivningar	638	714	770
Justeringsposter löpande verksamheten not 8	188	45	1 233
Summa likvida medel från verksamheten	1 107	1 311	2 232
NETTOINVESTERINGAR inkl försäljningar			
Immateriella anläggningstillgångar	2	1	0
Materiella anläggningstillgångar	-1 586	-1 315	-1 107
Summa nettoinvesteringar	-1 584	-1 314	-1 107
FINANSIERING			
Ökning (-) / minskning (+) långfristiga fordringar	-591	1 265	637
Ökning (+) / minskning (-) långfristiga skulder	259	629	-53
Summa finansiering	-332	1 894	584
FÖRÄNDRING AV KAPITALBINDNING			
Ökning (-) / minskning (+) förråd och lager	0	0	-1
Ökning (-) / minskning (+) kortfristiga fordringar och placeringar	-579	-3 290	-1 627
Ökning (+) / minskning (-) kortfristiga skulder	1 774	1 899	-774
Summa förändring av kapitalbindning	1 195	-1 391	-2 402
FÖRÄNDRING KASSA OCH BANK (LIKVIDA MEDEL)	386	500	-693

Noter – kommunen

Vad är noter?

Noterna är tilläggsupplysningar som redovisar detaljerad information för de olika raderna i de finansiella rapporterna: resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys.

Göteborgs kommuns noter har utformats för att i största möjliga mån uppfylla de upplysningskrav som lämnas i Rådet för kommunal redovisningsrekommendationer.

Noterna på sidorna 65–69 skall användas tillsammans med avsnittet "tillämpade redovisningsprinciper" på sidorna 70–71. I detta avsnitt redovisas vilka redovisningsprinciper Göteborgs kommun tillämpar.

Not 4, som återfinns nedan på denna sida, är en samlingsnot där anskaffningsvärdet, avskrivningar, nedskrivningar och utrangeringar anges för kommunens materiella anläggningstillgångar i balansräkningen. Detta innebär att denna not även gäller för raden "avskrivningar och nedskrivningar" i resultaträkningen.

1. Verksamhetens intäkter

mkr	2009	2010
Avgifter	1 932	1 959
Hyror och arrenden	1 082	1 103
Statsbidrag	1 344	1 440
EU-bidrag	28	38
Övriga bidrag	246	237
Fsg verksamhet o entreprenader	1 698	1 749
Övriga intäkter	334	414
Summa verksamhetens intäkter	6 664	6 940

2. Verksamhetens kostnader

mkr	2009	2010
Personalkostnader	-14 232	-14 328
Försörjningsstöd	-1 131	-1 218
Lokal- och markhyra, fastighetservice	-866	-866
Entreprenad o köp av verksamhet	-6 398	-6 389
Bränsle energi va kostnader	-430	-443
Förbrukningsmaterial o reparationer	-730	-796
Leasingkostnader	-342	-421
Övriga verksamhetskostnader	-3 381	-3 367
Summa verksamhetens kostnader	-27 510	-27 828

3. Jämförelsestörande verksamhetsposter

mkr	2009	2010
Kostnader		
Västsvenska paketet (se även not 13)	—	-1 250
Summa jämförelsestörande kostnader	—	-1 250
Summa jämförelsestörande verksamhetsposter	—	-1 250

4. Materiella anläggningstillgångar, avskrivningar, nedskrivningar och utrangeringar

mkr	Byggnader, mark, markanl, markreserv	Verksamhetsfastigheter	Fastigheter för affärsverksamhet	Publika fastigheter	Övriga fastigheter	Pågnyanläggningar	Mask, inv tekn anl, fordon, konst	Summa
Anskaffningsvärde	275	11 321	2 646	4 630	1 772	733	1 825	23 202
Ack ned-/avskrivningar	-3	-3 899	-1 549	-2 539	-306	-8	-1 382	-9 687
Ingående bokfört värde	272	7 422	1 096	2 091	1 465	724	443	13 515
Årets nettoanskaffningar	8	95	70	99	110	893	83	1 358
Årets avskrivningar	-3	-389	-60	-145	-38	0	-88	-724
Årets nedskrivningar	0	-1	0	0	0	-42	0	-43
Årets utrangeringar	-5	-9	0	-12	-82	0	-15	-124
Omklass.* / överföringar	95	547	-1	56	-98	-696	-35	-131
Utgående bokfört värde	367	7 664	1 105	2 090	1 357	880	387	13 851

* Omklassificeringar avser tillgångar som flyttats mellan tillgångsslagen. Differens kan uppstå i redovisningen ovan då inte alla tillgångsslag ingår i uppställningen.

5. Skatteintäkter, kommunalekonomisk utjämning m m

mkr	2009	2010
Kommunala skatteintäkter		
Preliminära skatteintäkter	19 974	19 644
Slutavräkning (justering föregående år)*	69	13
Preliminär slutavräkning*	-606	231
Summa kommunala skatteintäkter	19 437	19 888
Kommunalekonomisk utjämning mm**		
Inkomstutjämning	2 037	2 097
Kostnadsutjämning	-72	-172
Regleringsbidrag/avgift	-244	130
LSS-utjämning***	-38	-4
Kommunal fastighetsavgift	683	694
Generella bidrag från staten	—	494
Summa kom.ekonomisk utjämning mm	2 366	3 239
Summa skatt och kom.ekonomisk utjämning	21 803	23 127

* Slutavräkningen för 2009 uppgick till 26 kr per invånare och den preliminära avräkningen för 2010 prognostiserades till 456 kr per invånare.

** I inkomstutjämningen sker en utjämning av skatteinkomster mellan kommuner. Inkomstutjämningen beräknas utifrån skillnaden mellan den egna skattekraften och ett skatteutjämningsunderlag som motsvarar 115 procent av den genomsnittliga skattekraften i landet. Stadens egen skattekraft beskattningsåret 2009 var 102 procent av medelskattekraften i riket. I kostnadsutjämningen utjämnas för kostnader som kommunen själv inte kan påverka. Dessa faktorer är åldersstruktur, etnicitet, socioekonomi samt geografi. Med strukturbidraget sker en kostnadsutjämning av regionalpolitisk karaktär. Slutligen i regleringsavgiften sker en reglering mellan kommunerna och staten av de medel staten tillskjuter och de som betalas ut i inkomstutjämningen.

*** Lag om utjämning av kostnader för stöd och service till vissa funktionshindrade.

6. Finansiella intäkter och kostnader

mkr	2009	2010
Finansiella intäkter		
Utdelningar	35	16
Ränteintäkter från dotterbolag	661	530
Ränteintäkter externt	252	272
Övriga finansiella intäkter	32	15
Summa finansiella intäkter	980	833
Finansiella kostnader		
Räntekostnader till dotterbolag	-94	-72
Räntekostnader externt	-842	-742
Övriga finansiella kostnader	-8	-9
Summa finansiella kostnader	-944	-823
Finansnetto	36	10

7. Jämförelsestörande finansiella poster

mkr	2009	2010
Resultat fsg av Göteborgs Spårvägar AB	273	—
Summa jämför.stör finansiella poster	273	—

8. Kassaflödesanalys

mkr	2009	2010
Justering av löpande verksamheten		
Förändring pensionsavsättningar	77	28
Förändring övriga avsättningar	-32	1 205
Summa just. poster löp. verksamheten	45	1 233

9. Finansiella anläggningstillgångar

mkr	2009	2010
Helägda dotterbolag (100%)		
Göteborgs Kommunala Förvaltnings AB	500	500
Förvaltnings AB Framtiden	1	1
Älvstranden Utveckling AB	500	500
Göteborg & Co Kommunintressent AB*	0	0
Summa helägda dotterbolag	1 001	1 001
Delägda bolag		
Renova AB (83%)	96	96
Göteborgsregion. Fritidshamnar AB (80%)	1	1
Gryaab AB (71%)	6	6
Johanneberg Science Park AB (50%)	1	1
Lindholmen Science Park AB (14,9%)	0	0
Göteborgs Tekniska College AB (49%)	0	0
Cityflygplatsen i Göteborg AB (20%)	0	0
Boplatz Göteborg AB (40%)**	0	0
Summa delägda bolag	104	104
Kommunalförbund		
Fastigheten Stretered (57%)	11	2
Räddningstjänsten StorGöteborg (70%)	0	0
Summa kommunalförbund	11	2
Långfristiga fordringar koncernföretag		
Långfristiga fordringar koncernföretag**	12 946	12 319
Summa långfristiga fordringar koncernföretag	12 946	12 319
Övriga andelar		
Grundfondskapital och bostadsrätter	19	18
Summa övriga andelar	19	18
Övriga bolag		
Kommentus	0	0
Västrafik AB (15%)	31	31
Summa övriga bolag	31	31
Summa finansiella anläggningstillgångar	14 112	13 475

* Göteborgs kommun innehar 55% och Göteborgs Kommunala Förvaltnings AB (GKF AB) innehar 45%.

** Göteborgs kommun innehar 40% och Förvaltnings AB Framtiden innehar 30%.

Dotterföretag i underkoncerner:

Nedan redovisas "första nivån" i kommunens bolagskoncerner. Inom GKF och Älvstranden Utveckling AB finns i sin tur ytterligare underkoncerner. Dessa redovisas dock inte här.

Göteborgs Kommunala Förvaltnings AB

- Hantverks- och Industrihus i Göteborg AB
- Liseberg AB
- Got Event AB
- Göteborgs Stads Upphandlings AB
- Göteborg Energi AB
- Kommunleasing i Göteborg AB
- Försäkrings AB Göta Lejon
- Göteborgs Gatu AB
- Göteborgs Stadsteater AB
- BRG, Business Region Göteborg AB
- Utveckling Nordost AB
- Fastighets AB Göta Lejon
- Förvaltnings AB Bältespännaren
- Göteborgs Stads Data AB
- Göteborg Port Holding AB
- Miljöfordon i Göteborg AB
- Göteborgs Spårvägar AB

Förvaltnings AB Framtiden

- Bostads AB Poseidon
- Göteborgs stads bostadsaktiebolag
- Familjebostäder i Göteborg AB
- Gårdstensbostäder AB
- AB HjällboBostaden
- Göteborgs Egnahems AB
- Bygga Hem i Göteborg AB
- Göteborgs Stads Parkerings AB
- Förvaltnings AB GöteborgsLokaler
- Idrotts- och Kulturcentrum Scandinavium i Göteborg AB
- AB Göteborgs Tomträttskassa
- Störningsjouren i Göteborg AB
- AB Göteborgshem
- Framtiden Public Housing Finance No 5 AB (publ)
- Framtiden Housing Finance No 6 AB (publ)
- Rysåsen Fastighets AB

Älvstranden Utveckling AB

- Norra Älvstranden Utveckling AB
- Södra Älvstranden Utveckling AB

Renova AB

- Kungälv's Transporttjänst AB
- Fastighets AB Rödningen

Göteborg & Co Kommunintressent AB

- Göteborg & Co Träffpunkt AB (50%)

10. Kortfristiga fordringar externt

mkr	2009	2010
Kortfristiga fordringar koncernföretag	7 276	8 904
Kundfordringar	329	426
Förutbetalda kostnader/upploopna intäkter	1 125	1 136
Fordringar hos staten	318	313
Övriga fordringar	479	375
Summa kortfristiga fordringar	9 527	11 154

11. Eget kapital

mkr	2009	2010
Ingående eget kapital	6 562	7 114
Årets resultat	552	229
Utgående eget kapital	7 114	7 343

12. Avsättningar för pension och likn förpliktelser

mkr	2009	2010
Avsättning till pensioner		
Ingående avsättning	1 357	1 435
Nya förpliktelser under året	130	94
varav nyintjänad pension	68	71
varav ränte och basbeloppsuppräknig	66	22
varav ändring av försäkringstekn. grunder	-3	-1
varav pension till efterlevande	6	6
varav övrigt	-7	-4
Årets utbetalningar	-67	-72
Summa pensionsavsättningar	1 420	1 457
Årets förändring särskild löneskatt	15	5
Summa pen.avsättningar och särsk löneskatt	1 435	1 462

Kommunens pensionsskuld redovisas enligt den lagstadgade "blandmodellen", vilket innebär att all pension som intjänats före år 1998 i tidigare pensionsavtal inte tas upp som avsättning, utan redovisas som ansvarsförbindelse inom linjen. Inom linjen tas också upp framtida förväntad särskild löneskatt. Utbetalningar avseende pensionsförmåner som intjänats före år 1998 redovisas som kostnad i resultaträkningen.

Pensionsförmåner intjänade i pensionsavtal från och med år 1998 redovisas som en kostnad i resultaträkningen och en avsättning i balansräkningen.

Under avsättningar reserveras också särskild löneskatt motsvarande 24,26 procent av upptagen pensionsavsättning.

Från och med 2007 har personer med FÅP rätt att tillgodoräkna sig anställningstid före 1998. Kommunen gjorde 2006 en avsättning med 540 mkr för åren 2007-2011 för att möta denna specifika skuldökning. Denna avsättning bedöms 2008 vara låg och kommunen avsätter därför ytterligare 40 mkr för perioden 2009-2011. I årsbokslutet för 2010 återstår 81 mkr av den totalt avsatta summan på 580 mkr.

13. Övriga avsättningar

mkr	2009	2010
Avsatt för återställande av deponi*		
Redovisat värde vid årets början	25	25
Periodens avsättningar	—	10
lanspråktaga avsättningar	0	-1
Outnyttjade belopp som återförts	—	—
Utgående avsättning	25	34
Avsatt för Västsvenska paketet**		
Redovisat värde vid årets början	—	—
Periodens avsättningar	—	1 250
lanspråktaga avsättningar	—	—
Outnyttjade belopp som återförts	—	—
Utgående avsättning	—	1 250
Avsatt för Övriga infrastrukturåtgärder***		
Redovisat värde vid årets början	253	238
Periodens avsättningar	—	1
lanspråktaga avsättningar	-15	-42
Outnyttjade belopp som återförts	—	—
Utgående avsättning	238	197
Övriga avsättningar****		
Redovisat värde vid årets början	68	50
Periodens avsättningar	—	6
lanspråktaga avsättningar	-18	-19
Outnyttjade belopp som återförts	—	—
Utgående avsättning	50	37
Summa Ingående balans	346	313
Summa Periodens avsättningar	—	1 267
Summa lanspråktaget	-33	-62
Summa Outnyttjade belopp som återförts	—	—
Summa Utgående balans	313	1 518

* Kretsloppsnämnden ansvarar för miljöskyddsåtgärder på nedlagda deponier inom Göteborgs Stad. Totalt avser avsättningen 17 st nedlagda deponier varav avsättningen för Brudaremsen står för ca 50 procent. Brudaremsen ligger inom Delsjöarnas vattenskyddsområde och även andra av de nedlagda deponierna ligger inom områden med höga naturvärden. Vid vissa av deponierna finns risk för påverkan på enskilda dricksvattentäkter. Under år 2010 har totalt åtgärder vidtagits på Brudaremsen för 1 233 (714) tkr och på övriga deponier för 1 046 (572) tkr. Ny beräkning av avsättningarnas storlek har gjorts i november 2010. Osäkerheten för avsättningens storlek är betydande.

** Kommunen har under 2010 slutit avtal kring medfinansiering av infrastrukturåtgärder inom ramen för Västsvenska paketet. Totalt handlar det om 1 650 mkr, varav 1 250 mkr har tagits upp som en kostnad i resultaträkningen och bokats som avsättning i balansräkningen. Utbetalningen för dessa beräknas börja under våren 2011. Övriga 400 mkr avser marknyttor och en diskussion pågår kring hur dessa ska redovisas i kommunens resultat- och balansräkning. En avstämning ska göras med övriga intressenter i Västsvenska paketet.

*** Avser kvarvarande kostnader för Götatunneln samt tidigare läggande av vissa investeringar för att förbättra kollektivtrafiken inom delar av Göteborgs Stad.

**** Övriga avsättningar avser förväntade skadestånd, ej reglerade investeringsbidrag till föreningar och stiftelser, kvarvarande mindre avsättning för omstrukturerings- och omställningsarbetet inom IT-området inom Göteborgs kommun mm.

14. Långfristiga skulder

mkr	2009	2010
Skulder till banker, kreditinstitut m fl	17 919	17 869
Övriga långfristiga skulder	89	86
Summa långfristiga skulder	18 008	17 955

15. Kortfristiga skulder

mkr	2009	2010
Skulder till banker, kreditinstitut m fl	3 841	3 190
Leverantörsskulder	1 416	1 518
Upplupna kostnader/ förutbetalda intäkter	3 273	2 535
Personalens skatter	201	210
Skulder till staten	259	278
Övriga kortfristiga skulder	949	1 027
Övriga kortfristiga skulder koncernföretag	1 541	1 948
Summa kortfristiga skulder	11 480	10 706

16. Borgensförbindelser

mkr	2009	2010
<i>(Avser lån och pensionsåtaganden)</i>		
Göteborgs Hamn AB	1 409	1 404
Göteborg Energi AB	167	101
Övriga bolag	351	333
Summa borgensförbindelser koncernföretag	1 927	1 838
Övriga borgensförbindelser		
Småhus - statliga bostadslån	12	10
Stiftelser	587	576
Föreningar	138	154
Övrigt	30	34
Summa borgensförbindelser externt	767	774
Summa borgensförbindelser	2 694	2 612

17. Pensionsförpliktelser

mkr	2009	2010
Pensionsförpliktelser PA-KL aktiva	5 875	4 837
Pensionsförpliktelser PA-KL pensionärer	2 506	3 218
Pensionsförpliktelser livränta	431	419
Summa pensionsförpliktelser PA-KL	8 812	8 474
Pensionsförpliktelser chefsavtal*	47	42
Garantiåtaganden FPG/PRI	6	—
Pensionsförpliktelser övrigt**	15	6
Summa totala pensionsförpliktelser	8 880	8 522

* Pensionsförpliktelser chefsavtal avser tjänstemän.

** Pensionsförpliktelser övrigt avser huvudsakligen förtroendevalda politiker.

Inlösen av pensionsförpliktelser inom ansvarsförbindelsen gjordes år 2001 med 420 mkr samt år 2002 med 260 mkr, sammantaget 680 mkr. Göteborgs kommuns överskottsmedel i försäkringen uppgår 2010-12-31 till 2 (3) mkr.

Aktualiseringsgraden för Göteborgs kommun uppgår 2010-12-31 till 97 (93) procent.

18. Särskild löneskatt

mkr	2009	2010
Särskild löneskatt	2 153	2 067
Summa pensionsförpliktelser och särskild löneskatt	11 033	10 589

19. Framtida leasingkostnader

mkr	2009	2010
Operationella leasingavtal		
Framtida minimileaseavgifter (betalningar till leasegivaren)		
- inom ett år	233	257
- senare än ett år men inom fem år	544	645
- senare än fem år	534	448
Summa leasingkostnader	1 311	1 350

20. Kapitaltäckningsgaranti

mkr	2009	2010
Kapitaltäckningsgaranti*	400	400
Summa kapitaltäckningsgaranti	400	400

* Kapitaltäckningsgaranti på högst 400 mkr avseende Göteborgs Kommunala Förvaltnings AB.

Tillämpade redovisningsprinciper

En viktig del för att leva upp till redovisningens uppgift, att utgöra ett relevant bedömnings- och beslutsunderlag, är att olika redovisningsprinciper redovisas på ett öppet och informativt sätt. I detta avsnitt beskrivs de principer som används av Göteborgs kommun.

Den kommunala redovisningen regleras av Kommunal-lagens kapitel åtta samt Lag om kommunal redovisning. Därutöver lämnar Rådet för kommunal redovisning rekommendationer för kommunsektorns redovisning.

Göteborgs Stad följer Rådet för kommunal redovisnings utgivna rekommendationer, förutom nr 13.1 "Redovisning av hyres-/leasingavtal" och till viss del nr 10:1 "Avsättningar och ansvarsförbindelser". Ett arbete pågår också hur Göteborgs kommun ska tillämpa nr 18 "Intäkter från avgifter, bidrag och försäljningar". Eventuella förändringar kommer troligtvis att genomföras i 2012 års budget.

Jämförelsestörande poster

I Göteborgs kommuns årsbokslut återfinns ett antal jämförelsestörande poster. För att en post ska betraktas som jämförelsestörande, ska posten uppgå till ett väsentligt belopp samt vara av sådant slag att den inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet.

Kommunen har under 2010 slutit avtal kring medfinansiering av infrastrukturåtgärder inom ramen för Västsvenska paketet. Totalt handlar det 1 650 mkr, varav 1 250 mkr har tagits upp som en jämförelsestörande kostnad i resultaträkningen och bokats som avsättning i balansräkningen. Utbetalningen för dessa beräknas börja under våren 2011. Övriga 400 mkr avser marknyttor och en utredning pågår kring hur dessa ska redovisas i kommunens resultat- och balansräkning. En avstämning ska göras med övriga intressenter i Västsvenska paketet.

Redovisning av skatteintäkter

Göteborgs kommun följer under 2009 och 2010 Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 4.2 "Redovisning av skatteintäkter" och redovisar enligt Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) decemberprognos. Kommunen valde under 2008 att redovisa 2008 års avräkning utifrån SKL:s februariprognos.

Pensioner

Kommunens pensionsskuld redovisas enligt den lagstadgade "blandmodellen", vilket innebär att all pension som intjänats före år 1998 i tidigare pensionsavtal inte tas upp som avsättning, utan redovisas som ansvarsförbindelse inom linjen. Inom linjen tas också upp framtida förväntad

särskild löneskatt. Utbetalningar avseende pensionsförmåner som intjänats före år 1998 redovisas som kostnad i resultaträkningen.

Pensionsförmåner intjänade i pensionsavtal från och med år 1998 redovisas som en kostnad i resultaträkningen och en avsättning i balansräkningen.

Under avsättningar reserveras också särskild löneskatt motsvarande 24,26 procent av upptagen pensionsavsättning.

Aktualiseringsgraden var 97% för pensionerna under 2010.

Från och med 2007 har personer med FÅP rätt att tillgodoräkna sig anställningstid före 1998. Kommunen gjorde 2006 en avsättning med 540 mkr för åren 2007-2011 för att möta denna specifika skuldökning. Denna avsättning bedömdes 2008 vara för låg och kommunen avsätter därför ytterligare 40 mkr för perioden 2009-2011. I årsbokslutet för 2010 återstår 81 mkr av den totalt avsatta summan på 580 mkr.

Inlösen av pensionsförpliktelse inom ansvarsförbindelsen har gjorts med totalt 680 mkr (420 mkr 2001 och 260 mkr 2002).

Lånekostnader i samband med investering

Lånekostnader i samband med investeringar kan enligt rekommendation nr 15 från RKR redovisas både enligt huvudmetoden och alternativregeln. Huvudmetoden innebär att lånekostnaderna belastar resultatet och alternativregeln innebär att lånekostnaderna under vissa förutsättningar får belasta anskaffningsvärdet. Kommunen har i takt med utveckling av praxis i Sverige under de senaste åren successivt övergått till att redovisa lånekostnader för investeringar enligt alternativregeln. Detta innebär att värdena senaste åren ej är jämförbara, då två olika metoder har tillämpats. Under 2010 har kommunens nämnder aktiverat lånekostnader för ca 17 (17) mkr.

Leasing

Enligt beslut i Kommunfullmäktige ska kommunens investeringar i lös egendom från och med 2007 finansieras genom leasing, med det kommunala bolaget Kommunleasing i Göteborg AB som leasegivare.

Fortfarande är det dock så att nuvärdet av finansiella leasingavtal i relation till redovisat värde av maskiner och inventarier i balansräkningen utgör en mindre del.

Göteborgs kommun har därför valt att redovisa samtliga leasingavtal som hyresavtal, och följer inte Rådet för Kommunal Redovisnings rekommendation 13.1 Redovisning av hyres-/leasingavtal vad gäller redovisning av finansiella leasingobjekt (anläggningstillgång samt skuld i balansräkningen).

Leasingavtal tecknade före 2003 samt leasingavtal med en löptid om tre år eller kortare betraktas i enlighet med RKR 13.1 som operationella avtal och redovisas som hyresavtal.

Servis- och anslutningsavgifter

Servis- och anslutningsavgifter intäktsförs i samband med påbörjad leverans av anslutningen. Avgifterna för år 2010 uppgår till 26 (17) mkr.

Värdering av immateriella och materiella anläggningstillgångar

En tillgång betraktas i Göteborgs kommun som anläggningstillgång då livslängden överstiger tre år samt anskaffningsvärdet överstiger ett halvt basbelopp exklusive moms. Anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde med tillägg för värdehöjande investeringar och med avdrag för planmässiga avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Erhållna investeringsbidrag reducerar anskaffningsvärdet.

Exploateringsfastigheter

Exploateringsfastigheter redovisas som materiell anläggningstillgång. Ett arbete har startats upp med att se över hur kommunen ska redovisa och klassificera sina exploateringsfastigheter. Arbetet beräknas vara klart under 2011.

Lämnade investeringsbidrag

Ingångna avtal om lämnade bidrag av staten eller annan juridisk person, för investeringar i anläggningstillgång som kommunen inte kommer att äga eller förfoga över, redovisas som kostnad i resultaträkningen och avsättning i balansräkningen när avtal tecknas. Sannolikheten för avtalets fullföljande ligger till grund för avsättningen.

Finansiella tillgångar och skulder

Finansiella tillgångar och skulder redovisas generellt som långfristiga poster. Omklassificering till kortfristig post sker då kommunen eller bolaget påkallar amortering/ej förlängning av den finansiella posten.

Avskrivningar

Avskrivning av immateriella och materiella tillgångar bestäms av tillgångarnas anskaffningsvärde minskat med deras eventuella restvärde, vilket utgör avskrivningsbart belopp. Avskrivningen fördelas över tillgångens beräknade nyttjandeperiod, vilket i allt väsentligt överensstämmer med de i tabellen angivna avskrivningstiderna. Avskrivning görs från den tidpunkt investeringen tas i bruk.

Avskrivningstider	År
Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten och liknande arbeten	5
Markanläggningar	20–50
Byggnader	20–50
Kiosker, paviljonger, baracker	10
Maskiner, tekniska anläggningar och inventarier	5–10
Persondatorer och IT-inventarier	3

Avsättningar

Förpliktelser som Göteborgs kommun har per balansdagen samt där någon motprestation inte beräknas erhållas, redovisas som skuld eller avsättning beroende på betalningstidpunkten och /eller beloppets storlek. Se not 13 på sidan 68. Redovisningen sker till anskaffningsvärde och inte enligt RKR 10.1 dvs enligt nuvärde.

Ansvarsförbindelser

Möjliga åtaganden där osäkerhet råder om beloppets storlek och/eller infriandegraden, redovisas som ansvarsförbindelser.

Stadsdelsnämnder – ekonomiskt utfall

Återhämtningen efter finanskrisen och politiska beslut om förbättrad finansiering ledde till att stadsdelsnämnderna redovisade ett resultat på nästan 150 miljoner kronor trots att förutsättningarna inför året var mycket kärva.

Göteborg var 2010 indelat i 20 stadsdelsnämnder. Nämndernas verksamhet finansieras till allra största delen med kommunbidrag. Kommunbidraget till stadsdelsnämnderna, som grundas på befolkningens storlek och sammansättning i respektive stadsdel, ska finansiera stadsdelens nettokostnader för förskola, grundskola, äldreomsorg, insatser för personer med funktionsnedsättning, försörjningsstöd med mera.

Utöver det utgår även särskilt kommunbidrag för ett antal resursnämndsuppgifter där nämnden ofta har ansvaret för att tillgodose behoven för flera stadsdelar eller för hela staden.

Ekonomiskt utfall

Skillnaden mellan kommunbidraget och nettokostnaden är nämndernas resultat. Genom att använda tidigare års överskott kan nämnden finansiera ett negativt resultat. Från och med 2009 infördes en begränsning för nämnderna att använda eget kapital utan godkännande av kommunstyrelsen.

För 2010 var det endast en nämnd, SDN Tuve-Säve, som redovisade en negativ avvikelse av någon omfattning mot det budgeterade resultatet.

Årets resultat 2010

Nämnd (mkr)	Netto kostnad	Kommunbidrag	Årets resultat
Stadsdelsnämndernas befolkningsram	-16 300	16 443	143
Resursnämndsuppgifter	-175	180	5
Totalt SDN	-16 475	16 623	148

Historiskt låg kostnadsökning

Nettokostnadsökningen på befolkningsramen var 2010 den lägsta under 2000-talet, trots en fortsatt ökning av kostnaderna för försörjningsstödet. De viktigaste förklaringarna till det är att personalvolymen minskade under våren och att löneökningen under 2010 var förhållandevis låg.

Kostnads- och personalvolymutveckling för befolkningsramen

Förändring i procent	2008	2009	2010
Nettokostnad	7,3	3,8	2,1
Lönekostnad	8,5	3,2	1,9
Personalvolym, antal arbetade timmar	1,6	-0,8	-0,4

Fortsatt ökning av antal barn i förskolan

Den verksamhet, förutom försörjningsstödet, som hade en något högre kostnadsökning var förskoleverksamheten. Förklaringen till det är att antal barn i förskolor och i familjedaghem ökade med ca 1 000 barn, vilket motsvarar en ökning med ca fyra procent.

Nettokostnadsförändring per verksamhet

Förändring i procent	2008	2009	2010
Förskola	10,0	4,6	6,0
Grund-, sarskola och skolbarnomsorg	3,1	2,0	-0,6
Äldreomsorg	6,2	-0,1	0,8
Individ och familjeomsorg, exkl försörjningsstöd	5,6	1,3	2,3
Funktionshinder	12,1	4,3	2,2

För andra året i rad var kostnadsökningen inom funktionshinderområdet avsevärt lägre än tidigare år. Detta kan vara ett tecken på att området har "normaliserats" och att den kraftiga volym- och kostnadsutveckling som LSS-reformen ledde till nu har planat ut.

Inom skolan minskade kostnaderna trots att antal elever var ungefär densamma som under 2009. Den viktigaste orsaken var att nämnderna inför hösten 2009 anpassade verksamheten till den elevminskning som varit åren innan, något som fick helårseffekt under 2010. En annan orsak var att nämnderna under 2009 hade engångskostnader för retroaktiva ersättningar till friskolorna för tidigare år.

Framtidsbedömning

Från 2011 går stadsdelsnämnderna en spännande tid till mötes med en ny organisation där antal nämnder har minskat till tio. Den nya organisationen skapar bättre förutsättningar för en effektivare verksamhet och för att samordna frågor där detta ger en högre måluppfyllnad. På kort sikt kan omorganisationen också medföra risker då många går in i nya roller och olika förvaltningskulturer ska smälta samman.

Fackförvaltningar – ekonomiskt utfall

Göteborgs Stad har ca 20 större facknämnder. Dessa redovisade 2010 kostnader på 12,6 miljarder kronor. Kostnaderna finansierades till övervägande del med kommuninterna respektive externa intäkter på 8,1 miljarder. Resterande del på 4,5 miljarder finansierades direkt via kommunbidrag.

Facknämnderna redovisade 2010 ett resultat på 66 mkr, vilket var en förbättring jämfört med 2009 med 45 mkr. Budgetavvikelsen för 2010 uppgick till 74 mkr. Den var något större än föregående år. Facknämndernas egna kapital uppgick vid årsskiftet till 514 mkr.

Kretsloppsnämnden är huvudman och beställare av kommunal vatten- och avloppsförsörjning samt avfallshantering. Verksamheten har inget kommunbidrag utan finansieras via taxor. Nämnden redovisade år 2010 ett resultat på 16 mkr (13), vilket var drygt 22 mkr högre än budget. Förbättringen är hänförlig till lägre kostnader för avfallsentreprenader samt ökade va-anslutningsintäkter. I årets resultat ingår en avsättning om 10 mkr avseende återställande av deponi Brudaremsen.

Kretsloppsnämnden resultat och eget kapital

mkr	2008	2009	2010
Resultat			
Vattenförsörjning	5	-4	5
Avfallshantering	-11	17	10
Återbruket	0	0	1
Totalt Kretsloppsnämnden	-6	13	16
Eget kapital, utgående balans			
Vattenförsörjning	13	9	15
Avfallshantering	40	58	67
Återbruket	1	1	2
Totalt Kretsloppsnämnden	54	68	84

Göteborgs Stad eget kapital va-verksamheten *

mkr	2008	2009	2010
Eget kapital	98	109	113

*Det samlade egna kapitalet för Göteborgs va-taxekollektiv beskrivs i tabellen ovan. Den visar summan av det egna kapitalet för nämnden för Göteborg Vatten samt för Kretsloppsnämndens va-verksamhet. I beloppet ingår även cirka 74 procent av eget kapitalandelen av Gryaab ABs obeskattade reserver. Göteborgs Stads ägarandel av Gryaab AB utgör cirka 71 procent.

Fastighetsnämnden är kommunens mark- och bostadspolitiska organ. Nämnden redovisade ett resultat på 12 mkr (6), vilket var 12 mkr bättre än budget. Förbättringen för innevarande år beror bland annat på stor återhållsamhet och försiktighet i verksamheten, överskott på värme- och vattenkostnaderna samt obudgeterade ersättningar. Realisationsvinster på sålda anläggningstillgångar uppgick till 135 mkr (68).

Trafiknämnden har till huvuduppgift att tillgodose medborgarnas och näringslivets transportbehov. Nämnden redovisade ett resultat på -10 mkr (-4). I resultatet ingår en reservation på ca 8,5 mkr som nämnden gjort avseende Skatteverkets tolkning av moms på parkeringsintäkter. Intäkterna för parkeringsövervakning har ökat med 9 mkr jämfört med 2009. Trots denna ökning blev intäkterna något lägre än budgeterat, vilket har balanserats med lägre kostnader för underhåll. Nämnden rapporterar att man satsat 112 mkr på planerat underhåll.

Utbildningsnämnden ansvarar för kommunens gymnasieskola, gymnasiesärskola och vuxenutbildning i kommunal regi. Nämnden redovisar ett resultat på 12,6 mkr. Nämnden prognostiserade i oktober 35 mkr i resultat för helåret. Efter att prognosen lämnats har åtgärder vidtagits för att på ett bättre sätt möta de behov som förvaltningen har inför den nya gymnasieskolan Gy2011. Verksamhetsvolymen inom vuxenutbildningen blev större än budgeterat. Nämndens omställningskostnader på grund av färre elever i de egna gymnasieskolorna har fortsatt varit höga.

Lokalförsörjningsnämnden ansvarar för drift och underhåll av kommunala fastigheter. Nämnden redovisade ett resultat på -19 mkr (18). Avvikelsen beror på högre kostnader för media, nedskrivningar av Grevegårdsskolan samt att kostnaderna för vintern blivit dyrare än budgeterat.

Planerat underhåll är en viktig kostnadspost i facknämndernas redovisning. Planerat underhåll är satsningar som nämnderna gör för att långsiktigt värdesäkra de anläggningar som de ansvarar för. Totalt sett genomfördes planerat underhåll för 383 mkr av facknämnderna under 2010, samtidigt som kostnaden för reparationer uppgick till 254 mkr. Inför 2011 planeras för en lägre storlek på det planerade underhållet.

Driftsredovisning – kommunen

mkr	Intäkter	Kostnader	Netto- kostnader	Kommun- bidrag	Årets resultat	Utgående eget kapital
STADSDELSNÄMNDER						
Askim	113,4	-847,4	-734,0	729,8	-4,2	39,9
Backa	198,9	-1 003,5	-804,6	816,9	12,3	20,4
Bergsjön	118,9	-924,1	-805,2	833,8	28,7	66,7
Biskopsgården	245,0	-1 270,2	-1 025,2	1 028,9	3,8	39,4
Centrum	371,4	-1 547,6	-1 176,2	1 191,6	15,4	95,5
Frölunda/Högsbo	456,6	-1 626,9	-1 170,2	1 162,5	-7,7	23,2
Gunnared	203,1	-1 220,7	-1 017,6	1 024,2	6,7	25,4
Härlanda	219,9	-858,9	-639,0	639,3	0,2	53,9
Kortedala	170,9	-1 143,5	-972,6	974,1	1,5	48,2
Kärra-Rödbo	118,9	-487,0	-368,1	368,4	0,3	27,1
Linnéstaden	263,1	-1 012,3	-749,2	757,5	8,3	6,3
Lundby	332,0	-1 419,7	-1 087,6	1 107,2	19,5	60,1
Lärbjedalen	141,0	-1 337,9	-1 197,0	1 217,1	20,1	99,1
Majorna	273,5	-1 096,2	-822,7	825,3	2,6	59,2
Södra Skärgården	25,4	-187,9	-162,5	162,6	0,1	16,6
Torslanda	100,6	-843,4	-742,8	739,1	-3,8	10,3
Tuve-Säve	137,6	-521,2	-383,6	381,1	-2,5	2,2
Tynnered	309,5	-1 318,2	-1 008,7	1 022,3	13,6	56,1
Älvsborg	101,9	-638,4	-536,5	542,6	6,1	32,1
Örgryte	205,6	-1 103,1	-897,5	918,7	21,2	35,9
Resursnämndsuppgifter	49,2	-223,6	-174,4	180,5	6,1	28,7
SUMMA STADSDELSNÄMNDER	4 156,4	-20 631,6	-16 475,2	16 623,5	148,3	846,3
FACKNÄMNDER MED SÄRSKILD INRIKTNING						
Byggnadsnämnden	123,6	-196,4	-72,9	86,8	13,9	41,0
Fastighetsnämnden	369,4	-397,4	-28,0	40,0	12,0	62,0
Färdtjänstnämnden	115,6	-304,2	-188,6	187,1	-1,5	29,7
Idrotts- och föreningsnämnden	107,4	-385,8	-278,4	279,0	0,6	17,6
Kommunledningen	317,5	-704,3	-386,8	411,6	24,8	36,8
Konsumentnämnden	3,0	-14,3	-11,3	11,9	0,5	1,6
Kulturnämnden	103,2	-337,4	-234,2	236,3	2,1	5,5
Lokalförsörjningsnämnden	1 455,2	-1 420,5	34,8	-53,6	-18,9	13,8
Miljönämnden	55,6	-93,3	-37,7	40,2	2,5	8,6
Nämnden för Intraservice	346,0	-346,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nämnden för Medichus	752,5	-685,1	67,3	-75,4	-8,1	16,4
Park- och naturnämnden	243,2	-386,5	-143,4	140,4	-3,0	8,2
Sociala resursnämnden	383,4	-741,8	-358,4	379,2	20,8	49,8
Trafiknämnden	1 252,6	-1 727,3	-474,6	464,8	-9,8	8,8
Utbildningsnämnden	731,3	-2 156,9	-1 425,6	1 438,2	12,6	57,5
Valnämnden	5,9	-13,7	-7,9	8,4	0,5	1,5
Vuxenutbildningsnämnden	101,5	-472,4	-371,0	392,0	21,1	53,9
Överförmyndarnämnden	0,9	-14,8	-13,8	14,0	0,2	4,2

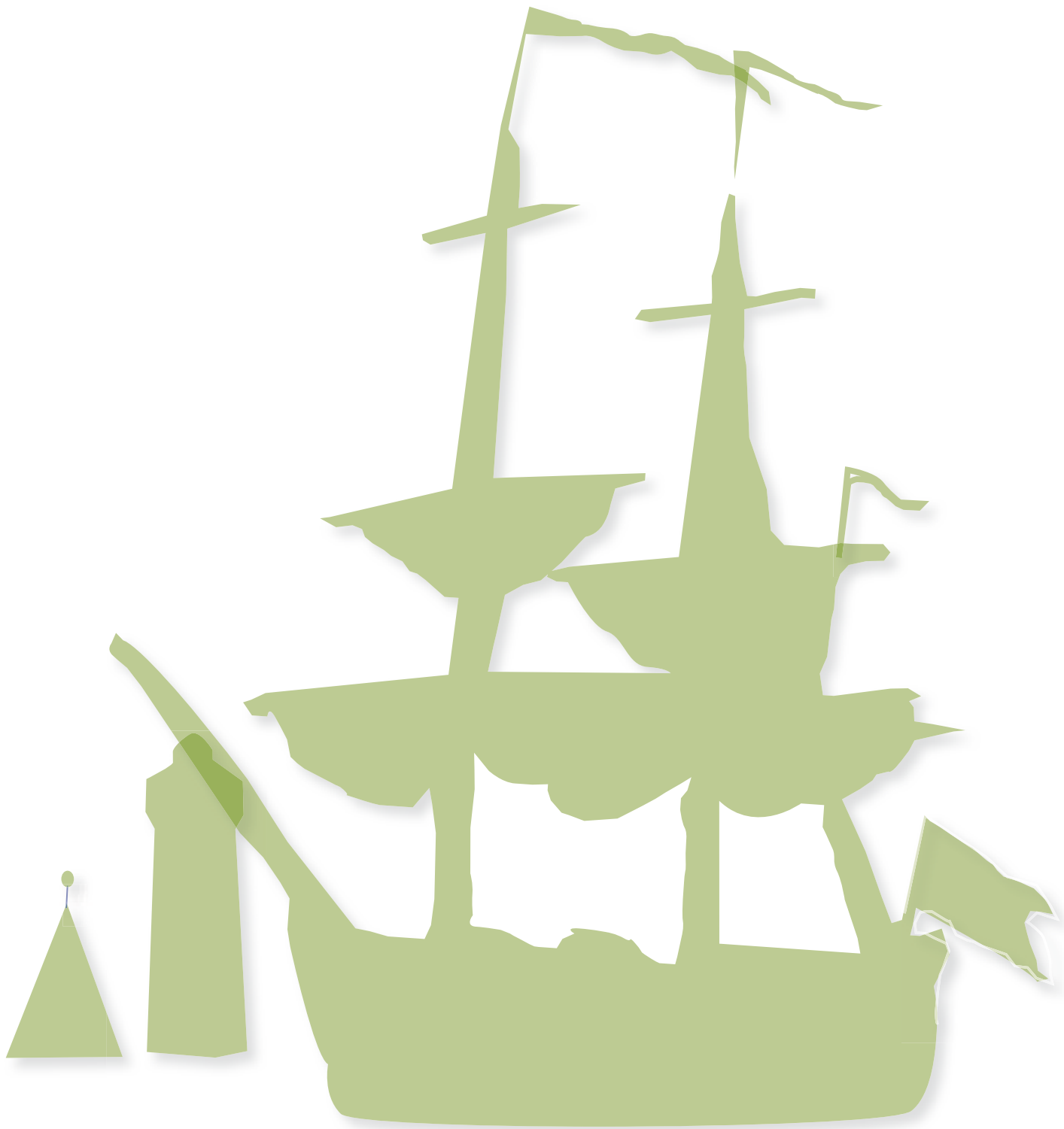

mkr	Intäkter	Kostnader	Netto- kostnader	Kommun- bidrag	Årets resultat	Utgående eget kapital
Facknämnder forts						
Nämnden för Göteborg Vatten	493,1	-492,4	0,7	0,0	0,7	33,3
Kretsloppsnämnden	1 005,4	-989,4	16,0	0,0	16,0	84,0
ÖVRIGA FACKNÄMNDER OCH ANSLAG						
Arkivnämnden	38,8	-53,9	-15,1	15,0	0,0	0,7
Business Region Göteborg AB	0,0	-9,5	-9,5	9,5	0,0	0,0
Fastighetsnämnden transfereringar	0,0	-51,2	-51,2	52,5	1,3	1,3
Framtidens kollektivtrafik	17,8	-27,8	-10,0	10,0	0,0	0,0
GBG & Co Träffpunkt AB	0,0	-80,9	-80,9	80,9	0,0	0,0
Idrotts- och föreningsnämnden: Studieförbunden	0,0	-31,2	-31,2	31,2	0,0	0,0
Keillers Park	0,0	-0,5	-0,5	0,5	0,0	0,2
Lokalsekretariatet	48,0	-92,3	-44,3	24,2	-20,1	-20,1
Revisorskollegiet	4,6	-28,9	-24,3	24,2	-0,1	1,5
Räddningsförbundet Storgöteborg	0,0	-282,3	-282,3	282,3	0,0	0,0
Trygg vacker stad	1,7	-50,3	-48,5	48,5	0,0	0,0
Överförmyndarnämnden Arvoden	0,0	-11,1	-11,1	9,2	-1,9	-3,5
SUMMA FACKNÄMNDER	8 077,2	-12 599,7	-4 522,5	4 589,0	66,5	514,4
SUMMA NÄMNDER	12 233,7	-33 231,4	-20 997,7	21 212,6	214,9	1 360,8
Kommuncentrala poster	1 861,8	-1 992,9	21 081,5	0,0	-131,1	5 841,3
Fastighetsförsäljningar Reavinst/förlust	135,5	0,0	135,5	0,0	135,5	0,0
Konsolideringar	0,0	9,8	9,8	0,0	9,8	141,0
RESULTAT KOMMUNEN	14 231,0	-35 214,5	229,1	21 212,6	229,1	7 343,1
KOMMUNALFÖRBUND						
Fastigheten Stretered	12,0	-14,9	-2,9	—	-2,8	3,9
Räddningstjänsten Storgöteborg	557,8	-545,8	12,0	—	7,5	92,5
Förvärvsbolag Göteborgs kommunalförbund	—	—	—	—	-2,0	—
Minoritetsintresse	—	—	—	—	-1,1	-26,2
SUMMA KOMMUNALFÖRBUND	569,8	-560,7	9,1	—	1,6	70,2

Investeringsredovisning – kommunen

mkr	Lokal- sekreta- riatet	Fastig- hets- nämnden	Nämnden för Medichus och Lokal- försörjnings- nämnden	Park- och natur- nämnden	Idrotts- och förenings- nämnden	Trafik- nämnden	Nämn- den för Göteborg vatten	Summa
INVESTERINGAR								
Invest utg/inköp	710,8	147,7	183,4	23,0	64,9	175,2	136,7	1 441,6
Summa investeringsutgifter	710,8	147,7	183,4	23,0	64,9	175,2	136,7	1 441,6
Investeringsbidrag, statliga	0	0	0	0	0	-4,6	0	-4,6
Investeringsbidrag, övriga	-62,8	-0,1	-1,5	-0,8	-2,2	-9,9	0	-77,3
Summa investeringsinkomster	-62,8	-0,1	-1,5	-0,8	-2,2	-14,5	0	-81,9
Summa investeringar netto	648,1	147,6	181,9	22,1	62,7	160,7	136,7	1 359,8
EXPLOATERINGS- VERKSAMHET								
Invest utg/inköp	0	172,5	0	0,6	0	139,0	17,1	329,3
Summa exploateringsutgifter	0	172,5	0	0,6	0	139,0	17,1	329,3
Investeringsbidrag, statliga	0	0	0	0	0	0	0	0
Investeringsbidrag, övriga	0	-258,6	0	0	0	-136,1	0	-394,7
Summa exploateringsinkomster	0	-258,6	0	0	0	-136,1	0	-394,7
Summa exploateringar netto	0	-86,1	0	0,6	0	2,9	17,1	-65,5
Summa nettoinvesteringar inkl exploateringsverksamhet	648,1	61,5	181,9	22,7	62,7	163,7	153,8	1 294,3

4 SAMMANSTÄLLD REDOVISNING FINANSIELL ANALYS OCH RÄKENSKAPER >>

Koncernredovisningen kallas i kommunsektorn för sammanställd redovisning. I detta block analyseras den sammanställda redovisningens finansiella ställning och utveckling ur ett antal perspektiv. Här återfinns också de lagstadgade räkenskapsrapporterna med tilläggsupplysningar.

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING FINANSIELL ANALYS OCH RÄKENSKAPER

79 Finansiell analys av sammanställd redovisning

I avsnittet görs en finansiell analys av den sammanställda redovisningen. Viktiga inslag i den är trender och helhetsperspektiv. Analysen ska ge förutsättningar att bedöma organisationens kontroll över att kontanta in- och utflöden på kort och lång sikt hålls på en nivå som tillåter en kvalitativt god verksamhet.

84 Resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys

Den sammanställda redovisningens räkenskapsrapporter återfinns på tre sidor.

87 Noter – sammanställd redovisning

Här återfinns noter till de finansiella räkenskapsrapporterna.

90 Tillämpade redovisningsprinciper sammanställd redovisning

En viktig del för att leva upp till redovisningens uppgift, att utgöra ett relevant bedömnings- och beslutsunderlag, är att olika redovisningsprinciper redovisas på ett öppet och informativt sätt.

92 Interna mellanhavanden

I den sammanställda redovisningen finns ett antal interna transaktioner mellan de olika redovisningsenheterna. I detta avsnitt sker en övergripande redovisning av dessa.

93 Analys av Göteborgs Kommunala Förvaltnings AB

Göteborgs Kommunala Förvaltnings AB (GKF AB) är sedan 1996 moderbolag i en av Göteborgs kommun helägd koncern, GKF-koncernen. Antalet direktägda dotterbolag är 18 varav 5 är vilande.

95 Resultat- och investeringsanalys av några stora koncerner och bolag

På dessa tre sidor redovisas en kortfattad resultat- och investeringsanalys av ett antal stora koncerner och bolag. Dessa är bland annat Göteborg Energi AB, Göteborgs Hamn AB, Liseberg AB, Förvaltnings AB Framtiden och Göteborgs Spårvägar AB.

98 Koncerner och bolag i siffror

Ett antal finansiella nyckeltal redovisas i tabellform för varje koncern eller bolag. Det handlar om verksamhetens intäkter, resultat efter finansiella poster, årets resultat, investeringar, balansomslutning, eget kapital och soliditet.

Finansiell analys av sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningen redovisade ett årets resultat på 638 mkr, vilket var en försvagning jämfört med 2009 med 167 mkr.

I resultatet ingick en jämförelsestörande kostnad på 1,2 miljarder kronor för infrastruktursatsningar. Exkluderas denna post i resultatet, uppgick det till 1,9 miljarder, vilket var en förbättring jämfört med föregående år med 1,1 miljarder mkr. Merparten av förstärkningen var hänförlig till kommunsektorn.

Investeringsvolymen under 2010 minskade i den sammanställda redovisningen med drygt två procent, från 5,8 miljarder kronor under 2009 till 5,6 miljarder kronor under 2010.

Den långsiktiga finansiella handlingsberedskapen i form av soliditeten, stärktes under året och uppgick vid 2010 års slut till 26 procent.

Beskrivning av finansiell modell

För att kartlägga och analysera resultat, utveckling och ställning för den sammanställda redovisningen, eller som den benämns i privat sektor koncernredovisning, används en speciell finansiell analysmodell som utgår från fyra viktiga finansiella aspekter: det finansiella resultatet, kapacitets utvecklingen, riskförhållanden samt kontrollen över den finansiella utvecklingen. Dessa fyra aspekter som benämns, resultat – kapacitet och risk – kontroll, utgör hörnstenar i den modellen.

Målsättningen är att utifrån dessa identifiera eventuella finansiella möjligheter och problem och därigenom försöka klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning som föreskrivs i kommunallagen.

Omsättningen ökade med 1,6 miljarder

Koncernen Göteborgs Stad redovisade under 2010 intäkter på nästan 48 miljarder kronor, varav skatteintäkterna uppgick till drygt 23 miljarder kronor. Jämfört med 2009 ökade intäkterna med 1,6 miljarder kronor.

I kommunen förklaras de ökade intäkterna av en skattehöjning på 25 öre, regeringens konjunkturstöd och en successivt förbättrad utveckling för det reala underliggande skatteunderlaget.

I bolagssektorn ökade verksamhetens intäkter med 4% jämfört med föregående år, varav Göteborg Energi stod för den största ökningen till följd av bl a kallt väder.

Årets resultat försvagades med drygt 100 mkr

Årets resultat efter elimineringar inom koncernen uppgick till 638 mkr, varav kommunen bidrog med 229 mkr och de kommunala bolagen med 442 mkr. Jämfört med föregående år försvagades resultatet med 167 mkr, vilket främst var hänförligt till kommunsektorn.

I resultatet ingick dock en jämförelsestörande engångskostnad på 1 250 mkr för medfinansiering av infrastrukturkostnader inom det Västsvenska paketet. Exkluderas den jämförelsestörande kostnaden uppgick resultat till 1 888 mkr. Samma resultatmätt uppgick under 2009 till 532 mkr. Detta innebar att årets resultat exklusive jämförelsestörande poster förbättrades med nästan 1,4 miljarder kronor mellan 2009 och 2010. De viktigaste förklaringarna till detta var som tidigare nämnts högre skatteintäkter och regeringens konjunkturstöd som till stora delar var tillfälligt under 2010.

Analyseras koncernens resultat, exklusive jämförelsestörande post, på nästan 1,9 miljarder, stod kommunen för nästan 80% av det totala resultatet, medan detta mer än halveras om resultatet inkluderar jämförelsestörande poster.

Bolagens resultat uppgick till 442 mkr, en minskning med 174 mkr jämfört med 2009. Föregående års resultat påverkades emellertid av en reavinst på 234 mkr. Även 2010 års resultat påverkades av engångsposter, i form av nedskrivningar av anläggningstillgångar i flera bolag.

Bland bolagen var det främst Göteborg Energi AB som bidrog till bolagens positiva resultat på 442 mkr. Detta gällde även föregående år. Förvaltnings AB Framtiden, Göteborg Port Holding AB samt Liseberg AB kan nämnas som andra bidragsgivare till det positiva resultatet. Förvaltnings AB Framtidens resultat minskade emellertid under 2010 till stor del som en följd av ökade värmekostnader. Göteborg Port Holding ABs resultat ökade som en följd av ökade volymer.

Nettoomsättning och resultat per kommun och bolag

mkr	2008	2009	2010
Nettoomsättning	42 480	46 139	47 757
varav kommun	29 527	29 720	30 900
varav bolag	17 167	19 113	19 822

Resultat per kommun och bolag

mkr	2008	2009	2010
Resultat efter finansiella poster	667	1 069	929
varav kommun	281	552	229
varav bolag	405	808	733
Årets resultat	682	805	638
varav kommunen	281	552	229
varav bolagen	420	597	442
Årets resultat exkl jämförelsestörande poster	824	532	1 888

Investeringar per kommun respektive bolag

	2008	2009	2010
Investeringsvolym (mkr)	6 592	5 757	5 623
varav bolagen	4 958	4 709	4 291
varav kommunen	1 827	1 444	1360
Investeringsvolym / bruttokostnader	18%	14%	13%
varav kommun	7%	5%	5%
varav bolag	38%	31%	28%
Investeringar / avskrivningar	220%	189%	158%
varav kommun	286%	202%	174%
varav bolag	228%	207%	176%

Marginell minskning av investeringarna

Investeringsvolymen i den sammanställda redovisningen minskade marginellt under året med drygt två procent, från nästan 5,8 miljarder kronor under 2009 till drygt 5,6 miljarder kronor under 2010. Minskningen var hänförlig till både kommunen och bolagen. Störst minskning skedde dock inom bolagssektorn.

Av bolagssektorns investeringsvolym på 4,3 miljarder uppgick den största delen, dvs 86% av nyinvesteringar av olika slag. Förvaltnings AB Framtiden samt Göteborg Energi AB stod för 60% av den totala investeringsvolymen, som uppgick till drygt 2,6 miljarder, som bestod bl a av nyproduktion och ombyggnader av bostäder samt investeringar i vindkraftverk. Övriga bolag som hade en stor investeringsvolym var Älvstranden Utveckling AB, Kommunleasing i Göteborg AB samt Renova AB som tillsammans investerade för drygt 1 miljard kronor.

I förhållande till koncernens bruttokostnader investerade koncernen för 13% under 2010, varav kommunens andel uppgick till 5%.

Finansieringsgraden av investeringarna

mkr	2008	2009	2010
Finansieringsgraden av investeringar	56%	71%	80%
varav kommun	50%	88%	74%
varav bolag	52%	65%	74%

Investeringarnas finansiering med egna medel uppgick 2010 till 80%. De har ökat de senaste tre åren, vilket innebär att allt fler investeringar finansieras med egna medel och koncernen behöver därmed inte låna lika mycket för att finansiera sina investeringar. Detta stärker det långsiktiga finansiella handlingsutrymmet för kommun och bolag.

Resultaträkningen uppdelad kommun, kommunalförbund och bolag

	Verksamhetens intäkter	Verksamhetens kostnader inkl avskrivningar	Verksamhetens netto	Finansnetto inkl skatteintäkter	Resultat efter finansnetto	Skatter	Årets resultat
Kommunen	6 940	-29 848	-22 908	23 137	229	—	229
Kommunalförbund	570	-561	9	-6	3	-1	2
Bolag	19 743	-18 023	1 720	-987	733	-291	442
varav							
Göteborg Energi AB	8 059	-7 156	903	-84	819	-253	566
Förvaltnings AB Framtiden	5 096	-4 498	598	-480	118	-33	85
Göteborg Port Holding AB (Göteborgs Hamn AB)	1 662	-1 505	157	-39	118	-31	87
Renova AB	1 196	-1 143	53	-22	31	-8	23
Liseberg AB	904	-833	71	-6	65	-18	47
Hantverks- och Industrihus i Gbg AB	621	-599	22	-97	-75	19	-56
Älvstranden Utveckling AB	423	-258	165	-94	71	-50	21
Övriga bolag	3 461	-3 749	-288	662	374	-238	136
Elimineringar bolag	-1 679	1 718	39	-827	-788	321	-467
Koncernelimineringar	-2 956	2 910	-46	10	-36	1	-35
Summa koncernen 2010	24 297	-45 522	-21 225	22 154	929	-291	638
Summa koncernen 2009	23 950	-43 712	-19 762	20 831	1 069	-264	805

Balansräkning uppdelad kommun, kommunalförbund och bolag

mkr	Anläggnings- tillgångar	Omsättnings- tillgångar	Summa tillgångar	Eget kapital	Avsätt- ningar	Lång- fristiga skulder	Kortfristi- ga skulder	Summa EK och skulder
Kommunen	27 331	11 653	38 984	7 343	2 980	17 955	10 706	38 984
Kommunalförbund	201	335	536	100	316	0	120	536
Bolag	54 135	6 655	60 790	13 697	5 085	24 281	17 727	60 790
Förvaltnings AB Framtiden	25 465	686	26 151	8 126	1 673	9 368	6 984	26 151
Göteborg Energi AB	11 100	2 583	13 683	4 606	1 702	4 231	3 144	13 683
Hantverks- och Industrihus i Göteborg AB	4 231	240	4 471	535	111	1 625	2 200	4 471
Älvstranden Utveckling AB	4 637	271	4 908	325	501	3 847	235	4 908
Göteborg Port Holding AB (Göteborgs Hamn AB)	2 589	1 250	3 839	272	560	1 734	1 273	3 839
Renova AB	1 865	314	2 179	360	219	333	1 267	2 179
Liseberg AB	830	198	1 028	606	44	181	197	1 028
Övriga bolag	4 062	2 492	6 554	-505	490	2 962	3 607	6 554
Elimineringar bolag	-644	-1 379	-2 023	-628	-215	—	-1 180	-2 023
Koncernelimineringar	-15 031	-11 827	-26 858	-2 348	-154	-14 247	-10 109	-26 858
Summa koncernen 2010	66 636	6 816	73 452	18 792	8 227	27 989	18 444	73 452
Summa koncernen 2009	64 920	7 304	72 224	18 160	6 526	32 330	15 208	72 224

Balansomslutning på 73,5 miljarder

Balansomslutningen uppgår till 73,5 miljarder kronor, varav kommunen står för 39 miljarder och bolagen för 61 miljarder. I bolagssektorn står fastighetskoncernerna Förvaltnings AB Framtiden, Higab samt Göteborg Energi AB för större delen av tillgångarna. Koncernerna inom fastighetsbranschen står för nästan 42 procent av bolagssektorns balansomslutning.

Avkastning på eget kapital samt totalt kapital är exempel på lönsamhetsmått, som beskriver resultatet i förhållande till kapitalinsats. Storleken beror på bransch samt risktagande. Jämförelser kan göras över tiden samt inom respektive bransch. Både avkastning på eget kapital samt totalt kapital för koncernen ligger mellan 3–4 procent den senaste treårsperioden. Avkastning på totalt kapital har minskat de tre senaste åren, främst inom kommunen. Det är i detta sammanhang viktigt att poängtera att dessa mått bara ska ses som en indikator över tiden, då dessa nyckeltal inte används i styrningen av sammanställd redovisning.

Några nyckeltal från balansräkningen

mkr	2008	2009	2010
Balansomslutning	69 507	72 224	73 452
varav kommun	35 225	38 350	38 984
varav bolagen	57 392	59 649	60 790
Avkastning på eget kapital	3,9%	4,4%	3,4%
varav kommun	4,3%	7,8%	3,1%
varav bolag	3,1%	4,3%	3,2%
Avkastning på totalt kapital	3,9%	3,4%	3,0%
varav kommun	5,3%	3,9%	2,7%
varav bolag	3,3%	3,2%	3,0%

Soliditeten stärktes

Soliditeten är ett mått på långsiktigt finansiellt handlingsutrymme. Den har i den sammanställda redovisningen under de senaste åren utvecklats i positiv riktning. Under 2010 stärktes soliditeten med en procentenhet till nästan 26 procent. De senaste tre åren har både soliditeten enligt blandmodellen samt fullfonderingsmodellen ökat, vilket är en positiv trend. Ökningen beror dels på det positiva resultatet samtidigt som tillgångarna har ökat.

Det finns ingen generell nivå för hur hög soliditeten bör vara för en koncern av Göteborgs Stads storlek. En hög soliditet innebär att handlingsfriheten ökar, likaså förmågan att hantera svängningar i resultatutvecklingen. Därför är det positivt att soliditeten i den sammanställda redovisningen stärks.

Det är dock ännu viktigare att de olika koncernerna och bolagen som ingår i sammanställd redovisning har en god soliditet. Annars riskerar att kommunen såsom ägare få tillskjuta medel om bolagen får finansiella svårigheter. De flesta av Göteborgs Stads bolag redovisar goda soliditetsnivåer och i många av bolagen har soliditeten ökat under de senaste åren.

Soliditet

procent	2008	2009	2010
Soliditet (blandmodellen)	25	25	26
Soliditet (fullfondering)	9	10	11
Tillgångsförändring	7	4	2
Förändring av eget kapital	4	5	3

Minskad skuldsättning

Den totala skuldsättningsgraden uppgår till 74 procent, vilket är en minskning med en procent jämfört med föregående år. Detta är positivt för koncernens finansnetto, samtidigt som den minskade skuldsättningen innebär en minskad finansiell risk för koncernen.

Den minskade skuldsättningsgraden inom koncernen beror främst på minskade långfristiga skulder. Inom bolagssektorn har de långfristiga skulderna minskat i motsvarande grad som de kortfristiga skulderna ökat, till följd av bl a certifikatlån inom Framtidenkoncernen.

Den ökade avsättningsgraden beror främst på ökade avsättningar inom kommunen. Under år 2010 ökade avsättningar med 1,2 miljarder, vilket kan härledas till avsättningen till medfinansiering av infrastrukturkostnader inom det Västsvenska paketet.

Skuldsättningsgrad

procent	2008	2009	2010
Total skuldsättningsgrad	75%	75%	74%
varav avsättningsgrad	9%	9%	11%
varav kortfristig skuldsättningsgrad	21%	21%	25%
varav långfristig skuldsättningsgrad	45%	45%	38%
varav kommun	81%	81%	81%
varav bolagen	77%	77%	78%

Likviditeten försvagades

Årets kortsiktiga handlingsberedskap i form av kassalikviditet minskade med 11 procent jämfört med föregående år och ligger nu på 35 procent. Minskningen beror främst på att den kortfristiga upplåningen inom bolagssektorn har ökat kraftigt under året.

Kommunen fungerar som internbank för flertalet av kommunens bolag. Kommunen har under de senaste åren haft en nivå på kassalikviditeten att kommunen i kort och medellångt finansiellt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella betalningar.

Finansiella nettotillgångar stärktes

I måttet finansiella nettotillgångar ingår alla finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på 10–20 års sikt, nämligen finansiella anläggningstillgångar, omsättningstillgångar, samt kort- och långfristiga skulder. Måttet är viktigt, eftersom det speglar den finansiella handlingsberedskap som ligger någonstans mellan de kortsiktiga likviditetsmåten och det långsiktiga soliditetsmålet.

De finansiella nettotillgångarna stärktes mellan 2009 och 2010 med 0,7 miljarder från –39,7 miljarder till –39,0 miljarder. Den största förklaringen till detta var att en viss del av tillgångsökningen finansierades med eget kapital, samtidigt som skuldsättningen försvagades.

En komponent i de finansiella nettotillgångarna är net-

tolåneskulden. Det är den del som kommunen har använt för att lånefinansiera sina anläggningstillgångar. För kommunens del har denna försvagats. En viktig förklaring till detta var att kommunen 2010 gjorde en avsättning för Västsvenska paketet på 1 250 mkr. Denna avsättning finns i redovisningen som en kostnad, men utbetalningen sker inte förrän 2011, då den kommer att påverka nettolåneskulden negativt.

Finansiella nettotillgångar

mkr	2008	2009	2010
Övriga kortfristiga fordringar och skulder (netto)	–7 382	–7 903	–11 629
Övriga långfristiga fordringar och skulder (netto)	–30 886	–31 771	–27 356
Finansiella nettotillgångar	–38 268	–39 674	–38 985
varav kommun	–4 655	–4 658	–3 533
varav bolag	–30 901	–32 246	–33 305

Pensionsåtagande uppgick till 13 miljarder

Koncernen Göteborgs Stads totala pensionsåtagande uppgår till 13 192 mkr, en minskning med cirka 500 mkr jämfört med föregående år. Det är främst inom kommunen som pensionsåtagandet har minskat. Av det totala pensionsåtagandet avser 10 529 mkr åtaganden för pensioner och särskild löneskatt som är äldre än 1998. Dessa åtaganden redovisas inte som en avsättning i balansräkningen utan som ansvarsförbindelse enligt kommunal redovisningslag.

Sammanfattande kommentar

Med tanke på de mörka moln som målades upp för kommun- och bolagssektorn under 2008, har kommunen och de allra flesta koncerner och bolag finansiellt både under 2009 och 2010 kommit förvånansvärt helskinnade ur krisen. Kommunen såväl som de flesta större koncerner har ett stabilt finansiellt läge inför framtiden.

Det väntar dock en rad utmaningar runt hörnet för både kommunen och de enskilda bolagen. För de bolag som arbetar på en konkurrensutsatt marknad är den egna konkurrensförmågan avgörande för bolagets framtid. Hit kan räknas Förvaltnings AB Framtiden, Göteborg Port Holding AB, Liseberg AB samt i viss utsträckning även Göteborg Energi AB och Got Event AB. Dessa kommer att påverkas i olika omfattning av förändrad lagstiftning inom flera områden. En finansiell beredskap finns dock i de flesta koncerner och bolag att möta dessa förändringar.

Följande enheter ingår i sammanställd redovisning 2010

GÖTEBORGS KOMMUN

Rörelseintäkter 30 067 mkr
Tillgångar 38 984 mkr
Resultat 229 mkr
47 nämnder

FÖRVALTNINGS AB FRAMTIDEN

Rörelseintäkter 5 096 mkr
Tillgångar 26 151 mkr
Resultat 85 mkr
15 dotterbolag

GÖTEBORG ENERGI AB

Rörelseintäkter 8 059 mkr
Tillgångar 13 683 mkr
Resultat 566 mkr
13 dotterbolag

KOMMUNALFÖRBUNDET RÄDDNINGSTJÄNSTEN STORGÖTEBORG

Rörelseintäkter 558 mkr
Tillgångar 527 mkr
Resultat 8 mkr

GÖTEBORG PORT HOLDING AB

Rörelseintäkter 1 662 mkr
Tillgångar 3 839 mkr
Resultat 87 mkr
2 dotterbolag

LISEBERG AB

Rörelseintäkter 904 mkr
Tillgångar 1 028 mkr
Resultat 47 mkr
3 dotterbolag

HIGAB

Rörelseintäkter 622 mkr
Tillgångar 4 471 mkr
Resultat -56 mkr
5 dotterbolag

ÄLVSTRANDEN UTVECKLING AB

Rörelseintäkter 423 mkr
Tillgångar 4 907 mkr
Resultat 21 mkr
2 dotterbolag

GÖTEBORGS SPÅRVÄGAR AB

Rörelseintäkter 1 629 mkr
Tillgångar 784 mkr
Resultat -56 mkr
3 dotterbolag

RENOVA AB

Rörelseintäkter 1 196 mkr
Tillgångar 2 180 mkr
Resultat 23 mkr
2 dotterbolag

KOMMUNLEASING I GÖTEBORG AB

Rörelseintäkter 374 mkr
Tillgångar 2 270 mkr
Resultat -93 mkr

GÖTEBORGS GATU AB

Rörelseintäkter 470 mkr
Tillgångar 416 mkr
Resultat 16 mkr

GRYAAB AB

Rörelseintäkter 269 mkr
Tillgångar 1 492 mkr
Resultat 0 mkr

GÖTEBORG & CO KOMMUNINTRESSENT AB

Rörelseintäkter 217 mkr
Tillgångar 72 mkr
Resultat 1 mkr
1 dotterbolag

FÖRSÄKRINGS AB GÖTA LEJON

Rörelseintäkter 115 mkr
Tillgångar 241 mkr
Resultat 2 mkr
1 dotterbolag

GOT EVENT AB

Rörelseintäkter 133 mkr
Tillgångar 116 mkr
Resultat -75 mkr

BUSINESS REGION GÖTEBORG AB

Rörelseintäkter 104 mkr
Tillgångar 160 mkr
Resultat -35 mkr

GÖTEBORGS STADS UPPHANDLINGS AB

Rörelseintäkter 35 mkr
Tillgångar 29 mkr
Resultat 4 mkr

GÖTEBORGSREGIONENS FRITIDSHAMNAR AB

Rörelseintäkter 45 mkr
Tillgångar 99 mkr
Resultat 1 mkr

GÖTEBORGS STADSTEATER AB

Rörelseintäkter 59 mkr
Tillgångar 60 mkr
Resultat -67 mkr

BOPLATS GÖTEBORG AB

Rörelseintäkter 9 mkr
Tillgångar 8 mkr
Resultat 0 mkr

Resultaträkning – sammanställd redovisning

Belopp i mkr	2008	2009	2010
Verksamhetens intäkter not 21	20 544	23 950	24 297
Verksamhetens kostnader not 22, 33	-36 644	-40 671	-40 721
Jämförelsestörande poster not 23	-142	0	-1 250
Avskrivningar och nedskrivningar not 24	-3 000	-3 041	-3 550
Verksamhetens nettokostnader	-19 242	-19 762	-21 224
Skatteintäkter not 5	19 005	19 437	19 888
Kommunalekonomisk utjämning mm not 5	2 268	2 366	3 239
Finansiella intäkter not 25	663	386	333
Finansiella kostnader not 25	-2 027	-1 358	-1 307
Resultat efter finansiella poster	667	1 069	929
Aktuell och uppskjuten skatt	21	-231	-273
Minoritetsandel	-6	-33	-18
Årets resultat	682	805	638

Balansräkning – sammanställd redovisning

Belopp i mkr	2008	2009	2010
TILLGÅNGAR			
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar not 24	403	639	645
Materiella anläggningstillgångar not 24	61 501	63 722	65 358
Finansiella anläggningstillgångar not 26	662	560	633
Summa anläggningstillgångar	62 566	64 921	66 636
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
Förråd och lager	399	346	381
Kortfristiga fordringar not 27	4 535	4 875	5 195
Kortfristiga placeringar	202	205	198
Kassa och bank	1 805	1 877	1 042
Summa omsättningstillgångar	6 941	7 303	6 816
SUMMA TILLGÅNGAR	69 507	72 224	73 452
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
EGET KAPITAL not 28	17 064	17 879	18 517
varav årets resultat	682	805	638
MINORITETSINTRESSE	271	282	275
AVSÄTTNINGAR			
Avsättningar för pension och liknande förpliktelser not 29	2 475	2 613	2 649
Uppskjuten skatteskuld	2 976	3 160	3 295
Övriga avsättningar not 30	850	753	2 282
Summa avsättningar	6 301	6 526	8 226
SKULDER			
Långfristiga skulder not 31	31 548	32 330	27 989
Kortfristiga skulder not 32	14 323	15 207	18 445
Summa skulder	45 871	47 537	46 434
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	69 507	72 224	73 452
Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser not 34	14 407	14 489	13 740

Kassaflödesanalys – sammanställd redovisning

Belopp i mkr	2008	2009	2010
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Resultat efter finansiella poster	667	1 069	929
Återföring av- och nedskrivningar	3 000	3 041	3 550
Betald aktuell skatt	-59	-53	-162
Justeringsposter löpande verksamheten se not nedan	86	35	1 565
Summa likvida medel från verksamheten	3 694	4 092	5 882
NETTOINVESTERINGAR inkl försäljningar			
Immateriella anläggningstillgångar	-138	-300	-158
Materiella anläggningstillgångar	-6 128	-5 198	-5 035
Aktier och andelar	6	-182	10
Summa nettoinvesteringar	-6 260	-5 680	-5 183
FINANSIERING			
Ökning (-) / minskning (+) långfristiga fordringar	113	285	-83
Ökning (+) / minskning (-) långfristiga skulder	1 796	782	-4 341 *
Summa finansiering	1 909	1 067	-4 424
FÖRÄNDRING AV KAPITALBINDNING			
Ökning (-) / minskning (+) förråd och lager	4	53	-35
Ökning (-) / minskning (+) kortfristiga fordringar och placeringar	94	-342	-313
Ökning (+) / minskning (-) kortfristiga skulder	1 764	884	3 238 *
Summa förändring av kapitalbindning	1 862	595	2 890
FÖRÄNDRING KASSA OCH BANK (LIKVIDA MEDEL)	1 205	74	-835

* Framtidenkoncernen: omklassning av långfristiga skulder till kortfristiga skulder 4 mkr (minskning långfristiga skulder: 3,9 mkr ökning kortfristiga skulder: 4,4 mkr)

Ej likvidpåverkande poster, mkr	2008	2009	2010
Förändring pensionsavsättningar mm	159	138	36
Förändring övriga avsättningar	-57	-97	1 529
Övriga justeringar	-16	-6	1
Summa ej likvidpåverkande poster	86	35	1 565

Noter – sammanställd redovisning

Noterna 1–20 finns på sidorna 65–69.

21. Verksamhetens intäkter

mkr	2009	2010
Avgifter	2 668	2 430
Hyror och arrenden	5 778	5 831
Bidrag	2 061	2 187
Övriga intäkter	13 443	13 849
Summa verksamhetens intäkter	23 950	24 297

22. Verksamhetens kostnader

mkr	2009	2010
Försörjningsstöd	–1 146	–1 218
Personalkostnader	–19 087	–19 068
Lokalkostnader	–863	–1 049
Övriga verksamhetskostnader	–19 575	–19 386
Summa verksamhetens kostnader	–40 671	–40 721

23. Jämförelsestörande poster

mkr	2009	2010
Västsvenska paketet	—	–1 250
Summa jämförelsestörande kostnader	—	–1 250
Summa jämförelsestörande poster	—	–1 250

25. Finansiella intäkter och kostnader

mkr	2009	2010
Finansiella intäkter		
Ränteintäkter	283	279
Resultat från aktier o andelar	—	26
Övriga finansiella intäkter	103	28
Summa finansiella intäkter	386	333
Finansiella kostnader		
Räntekostnader	–1 326	–1 294
Resultat från aktier och andelar	–18	—
Övriga finansiella kostnader	–14	–13
Summa finansiella kostnader	–1 358	–1 307
Finansnetto	–972	–974

24. Immateriella, materiella anläggningstillgångar, avskrivningar, nedskrivningar och utrangeringar

mkr	Goodwill	Övr immateriella tillgångar	Byggnader o mark	Pågående nyanlägg- ningar	Maskiner o tekniska anlägg- ningar	Övriga inventarier	Summa
Ack anskaffningsvärde	529	705	64 216	3 546	21 796	7 657	98 449
Ack uppskrivningar		–1	3 998		9		4 006
Ack avskrivningar	–273	–316	–19 238	–9	–10 111	–4 176	–34 123
Ack nedskrivningar	–5		–3 660	–8	–229	–69	–3 971
Ingående bokfört värde	251	388	45 316	3 529	11 465	3 412	64 361
Årets nettoanskaffningar	9	155	707	3 158	282	1 544	5 855
Årets avskrivningar	–35	–64	–1 789	–2	–757	–662	–3 309
Årets återförda nedskrivningar			169				169
Årets nedskrivningar	–49	–4	–174	–33	–52	–99	–411
Årets utrangeringar	0	–9	–385	–22	–31	–164	–611
Omklassificeringar/överföringar*		3	3 514	–3 892	124	200	–51
Utgående bokfört värde	176	469	47 358	2 738	11 031	4 231	66 003

* Omklassificeringar avser tillgångar som flyttats mellan olika tillgångsslag.

26. Finansiella anläggningstillgångar

mkr	2009	2010
Aktier och andelar	167	177
Uppskjuten skattefordran	5	5
Övriga långfristiga fordringar	388	451
Summa finansiella anläggningstillgångar	560	633
Aktier och andelar		
Intressebolag	Bokfört värde	Bokfört värde
Lerum Fjärrvärme AB	44	44
FordonsGas Sverige AB	36	40
Övriga bolag	25	36
Summa intressebolag	105	120
Övriga bolag		
Västtrafik AB	31	31
Lerum Energi AB	23	23
Övriga bolag	8	3
Summa övriga bolag	62	57
Summa aktier och andelar	167	177

27. Kortfristiga fordringar

mkr	2009	2010
Kundfordringar	1 442	1 591
Förutbetalda kostnader/uppplupna intäkter	2 171	2 595
Fordringar hos staten	449	455
Övriga fordringar	812	554
Summa kortfristiga fordringar	4 875	5 195

28. Eget kapital

mkr	2009	2010
Ingående eget kapital	17 064	17 879
Övriga justeringar *	10	0
Årets resultat	805	638
Utgående eget kapital	17 879	18 517

* Förändring av eget kapital år 2009 beror förutom årets resultat främst på en justering av skattesats inom GKF-koncernen på 9 mkr som avser år 2008.

29. Pensioner

mkr	2009	2010
a) Koncernen		
Förmånsbestämd ålderspension	2 542	2 571
Avtalspension, visstidspension	71	78
Summa pensioner	2 613	2 649
b) Pensionernas förändring över året		
Vid årets början	2 413	2 613
Tillkommande avsättningar	297	145
Inspråktaga belopp	-96	-96
Återförda ej utnyttjade belopp	-1	-2
Omklassificering	0	-11
Summa pensioner	2 613	2 649

30. Övriga avsättningar

mkr	2009	2010
a) Koncernen		
Västsvenska paketet	—	1 250
Vägverket kollektivtrafik	146	104
Götaleden	92	93
Återställande av deponier (Kretslopp)	25	34
Avsättning framtida åtaganden (Älvstranden utveckling AB)	—	157
Försäljning Västra Eriksberg	106	93
Nedskrivning av projekt (Higab)	—	100
Återställande av deponier (Renova)	66	59
Åtagande i koncessionsavtal (GHAB*)	—	60
Ny hamnfart till ytterhamnar (GHAB*)	60	56
Försäkr teknisk avsättning (GHAB*)	28	28
Omstrukturering av stadsgasnät i Gbg	52	25
Förlustkontrakt (Göteborgs Spårvägar AB)	31	37
Avsättning för omstrukturering (Göteborgs Spårvägar AB)	35	24
Avsättning för omstrukturering (Göteborgs Gatubus AB)	—	16
Garantiåtaganden	5	60
Framtida miljöåtgärder	22	17
Konstgräsplaner (Kommunleasing)	3	5
Övrigt	82	64
Summa övriga avsättningar	753	2 282

* Göteborgs Hamn AB

b) Övriga avsättningsförändring över året

Vid årets början	850	753
Tillkommande avsättningar	46	1 696
Inspråktaga belopp	-150	-124
Återförda ej utnyttjade belopp	7	-4
Övrigt	—	-39
Summa övriga avsättningar	753	2 282

31. Långfristiga skulder

mkr	2009	2010
Skulder till banker, kreditinstitut m fl	31 816	27 874
Checkräkning	434	113
Övriga långfristiga skulder	80	2
Summa långfristiga skulder	32 330	27 989

32. Kortfristiga skulder

mkr	2009	2010
Skulder till banker, kreditinstitut m fl	4 805	8 717
Leverantörsskulder	2 590	2 674
Personalens skatter	219	246
Skulder till staten	1 441	380
Övriga kortfristiga skulder	1 302	1 337
Uppplupna kostnader/förutbetalda intäkter	4 850	5 091
Summa kortfristiga skulder	15 207	18 445

33. Leasing – operationella leasingavtal

mkr	2009	2010
Årets betalda leasingavgifter	86	201
Avtalade framtida leasingavgifter - operationella leasingavtal	—	—
Förfallotid inom ett år	70	148
Förfallotid två till fem år	160	252
Förfallotid senare än fem år	58	72

34. Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser

mkr	2009	2010
Borgensförbindelser		
Småhus - statliga bostadslån	12	10
Stiftelser	587	576
Föreningar	138	154
Övrigt	30	34
Summa borgensförbindelser	767	774
Pensionsförpliktelser		
Pensionsförpliktelser PA-KL aktiva	5 875	4 837
Pensionsförpliktelser PA-KL pensionärer	2 506	3 218
Pensionsförpliktelser livränta	431	419
Summa pensionsförpliktelser PA-KL	8 812	8 474
Pensionsförpliktelser chefsavtal	47	42
Pensionsförpliktelser övrigt	200	31
Garantiåtaganden FPG/PRI	5	6
Summa totala pensionsförpliktelser	9 064	8 553
Särskild löneskatt	2 155	2 069
Summa pensionsförplikt.o särsk. löneskatt	11 219	10 622
Övriga ansvarsförbindelser	33	55
Ställda säkerheter	14 489	13 740

Renova AB har ansvarsförbindelser uppgående till betydande belopp avseende kostnader för återställande av deponier utöver skuldfört belopp per 2010-12-31.

Redovisningsprinciper – sammanställd redovisning

En viktig del för att leva upp till redovisningens uppgift, att utgöra ett relevant bedömnings- och beslutsunderlag, är att olika redovisningsprinciper redovisas på ett öppet och informativt sätt. I detta avsnitt beskrivs de principer som används för sammanställd redovisning.

Den sammanställda redovisningen är upprättad enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 8.2 Sammanställd redovisning. Den omfattar kommunen Göteborgs Stad, kommunalförbunden samt de hel- och delägda bolagen i vilka kommunen direkt eller indirekt har mer än hälften av rösterna eller på annat sätt har ett betydande inflytande.

Göteborgs Stad bedriver omfattande verksamhet genom i första hand hel- eller delägda aktiebolag, men också genom kommunalförbund.

För bolagens redovisning lämnar Redovisningsrådet samt Bokföringsnämnden rekommendationer, anvisningar samt uttalanden. För kommunalförbund gäller Lagen om kommunal redovisning med vidhängande rekommendationer. Det innebär att olika regelverk gäller för kommun och bolag. I den sammanställda redovisningen har bolagens redovisningsprinciper till vissa delar justerats enligt kommunens redovisningsprinciper.

Den sammanställda redovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden vilket innebär att moderbolaget indirekt förvärvar dotterbolagets tillgångar och skulder, värderade till verkligt värde. I den sammanställda balansräkningen elimineras moderbolagets bokförda värde av andel i dotterbolag mot förvärvad andel av dotterbolagets egna kapital. I koncernens eget kapital ingår därför enbart den del av dotterföretagens egna kapital som tillkommit efter förvärvet tillsammans med moderföretagets eget kapital. I den sammanställda resultaträkningen redovisas minoritetens andel i årets resultat. Minoritetens andel i dotterföretags kapital redovisas i separat post i balansräkningen. Avyttrade dotterföretag inkluderas i koncernresultatet till och med avyttringstidpunkten. Vid förvärv av dotterföretag inkluderas resultat från och med förvärvstidpunkten i koncernresultatet.

Intressebolag

Intressebolag redovisas enligt kapitalandelsmetoden. Som intressebolag redovisas bolag som inte är dotterbolag, med ett långsiktigt direkt eller indirekt innehav om minst 20 procent och högst 50 procent (vanligen andel av röstvärdet). I moderbolag redovisas andel i intressebolag till anskaffningsvärde. I den sammanställda redovisningen

redovisas andel i intressebolag till anskaffningsvärde justerat med koncernens andel av intressebolagets egna kapital samt 73,7 procent av obeskattade reserver. I den sammanställda resultaträkningen ingår som intäkt andel i intressebolagets resultat före skatt. Andel av intressebolagets skatt redovisas som skattekostnad i den sammanställda resultaträkningen.

Immateriella anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar enligt plan och eventuella nedskrivningar. Avskrivningar enligt plan beräknas med hänsyn till anläggningstillgångens beräknade nyttjandeperiod. Linjär avskrivningsmetod används för samtliga typer av immateriella anläggningstillgångar.

Goodwill utgörs av det belopp varmed anskaffningsvärdet överstiger det verkliga värdet på koncernens andel av förvärvade nettotillgångar alternativinkrämet vid förvärvstillfället. Avskrivning av goodwill görs med 5–20 procent. Goodwill hänförlig till Kungälv Transporttjänst AB skrivs av med 20 procent per år. Goodwill hänförlig till Falbygdens Energi AB, Ale Energi AB, Göteborg Din El AB och Lerum Fjärrvärme AB skrivs av med 10 procent per år. Goodwill hänförlig till FordonsGas Sverige AB skrivs av med 5 procent per år. I samtliga fall betraktas investeringarna som strategiska.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar enligt plan och eventuella nedskrivningar. Utgifter för förbättringar av materiella anläggningstillgångars prestanda, utöver ursprunglig nivå, ökar tillgångens redovisade värde och aktiveras med nedlagda utgifter. Utgifter för reparation och underhåll redovisas som kostnader. Avskrivningar enligt plan beräknas med hänsyn till anläggningstillgångens bedömda nyttjandeperiod. Linjär avskrivningsmetod används för samtliga typer av materiella anläggningstillgångar.

Nedskrivningar

Vid varje bokslutstillfälle bedöms om det föreligger någon indikation på för nedskrivning av de redovisade värdena för koncernens tillgångar. Om det finns indikationer fastställs en tillgångs återvinningsvärde. Återvinningsvärdet är det högsta av nyttjandevärdet och nettoförsäljningsvärdet. I de fall en tillgångs redovisade värde bedöms överstiga beräknat återvinningsvärde, skrivs tillgången ned till sitt återvinningsvärde.

Obeskattade reserver

Obeskattade reserver i enskilda bolag uppdelas i en egetkapitaldel, vilken redovisas som bundet eget kapital, samt en del som uppskjuten skatteskuld. I ej helägda kommunalförbund samt dotterbolag redovisas utomstående andels-/aktieägars andel av eget kapital samt obeskattade reserver som minoritetsintresse. I resultaträkningen redovisas minoritetens andel av resultat efter skatt.

Fordringar och skulder i utländsk valuta

Fordringar och skulder i utländsk valuta har omräknats till balansdagens kurs. Fordringar och skulder i utländsk valuta som valutasäkras värderas till säkrad kurs. Orealiserade vinster och förluster till följd av skillnader mellan anskaffningsvärde och balansdagens värde nettoredovisas i rörelseresultatet. Transaktioner i utländsk valuta omräknas enligt transaktionsdagens avistakurs.

Varulager

Varulagret är värderat och upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet enligt den s k först-in först-ut principen respektive nettoförsäljningsvärdet på balansdagen. Inkuransrisker har därvid beaktats. Förråd och lager utgörs huvudsakligen av material avsett dels för egen verksamhet, dels för uppförande av egna anläggningar samt för reparationer och underhåll.

Intäkter

Intäktsredovisning sker i takt med att väsentliga risker och förmåner som är förknippade med koncernens produkter överförs till köparen. Försäljning av varor redovisas vid leverans av produkter till kunden, i enlighet med försäljningsvillkoren. Inkomster hänförliga till tjänste- och entreprenaduppdrag redovisas som intäkt respektive kostnad i den period som tjänsten levereras samt i förhållande till uppdragets färdigställandegrad. Mindre pågående fastprisuppdrag resultatredovisas först då uppdraget slutförts.

Övriga intäkter redovisas enligt följande:

- Hyresintäkter intäktsförs i den period uthyrningen avser
- Realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar intäktsförs när risker och förmåner som förknippas med äganderätten har övergått till köparen normalt på kontraktsdagen
- Ränteintäkter intäktsredovisas i den period de intjänats.

Intäkter redovisas netto efter moms och rabatter. I den sammanställda redovisningen elimineras koncernintern försäljning.

Servis- och anslutningsavgifter

Servis- och anslutningsavgifter intäktsförs i samband med påbörjad leverans av anslutningen. Avgifterna för år 2010 uppgår till 87 mkr (103).

Lånekostnader i samband med investering

Lånekostnader i samband med investeringar belastar antingen resultatet eller anskaffningsvärdet. Under 2010 har kommunens nämnder och bolag aktiverat lånekostnader för nästan 40 mkr (54). Se vidare på sidan 70.

Inkomstskatter

Redovisade inkomstskatter innefattar skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, justeringar avseende tidigare års aktuella skatt, förändringar i uppskjuten skatt samt andel i intresseföretags skatt. Värdering av samtliga skatteskulder/skattefordringar sker normalt till nominellt belopp och görs enligt de skatteregler och skattesatser som är beslutade eller som är aviserade och med stor säkerhet kommer att fastställas.

För poster redovisade i resultaträkningen, redovisas även den sammanhängande skatteeffekten i resultaträkningen. Skatteeffekter av poster som redovisas direkt mot eget kapital, redovisas mot eget kapital. Uppskjuten skatt redovisas enligt balansräkningsmetoden på alla temporära skillnader som uppkommer mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. De temporära skillnaderna har huvudsakligen uppkommit genom skillnader mellan bokföringsmässiga och skattemässiga avskrivningar på anläggningstillgångar och avsättningar.

Avdragsbegränsning räntekostnader

Skatteverket hemställde i juni 2008 hos Finansdepartementet om vissa lagändringar avseende avdragsbegränsning för räntor inom en så kallad intressegemenskap. De nya reglerna har införts fr o m 090101. Det finns en risk för att de nya reglerna kan komma att tillämpas GKF- samt Älvstrandenkoncernen. Risken för 2010 uppgår till ca 40 mkr, baserat på nuvarande räntekostnader. I anslutning till bolagens deklarationer för år 2010 kommer detta att framgå genom ett öppet yrkande.

Interna mellanhavanden

I koncernen Göteborgs Stad ingår kommunen, de kommunala bolagen samt kommunalförbunden. Ett stort antal transaktioner sker mellan de olika enheterna inom koncernen Göteborgs Stad, nedanstående tabell ger en bild av dessa transaktioner.

Inom koncernen Göteborgs Stad sker omfattande internförsäljning. Bland annat sker omfattande försäljning från Göteborg Energikoncernen till övriga enheter inom Göteborgs Stad avseende fjärrvärme och el. Även Kretsloppskontoret har en omfattande internförsäljning till andra enheter. Enligt beslut i Kommunfullmäktige ska kommunens investeringar i lös egendom finansieras genom leasing, med det kommunala bolaget Kommunleasing i Göteborg AB som leasegivare. Detta innebär ett

stort antal transaktioner med övriga bolag, nämnder och kommunalförbund.

Den största delen av lånen utgörs av mellanhavanden gentemot Finansförvaltningen, som utgör internbanksfunktionen inom Göteborgs kommun.

Finansförvaltningen har borgensåtaganden mot stadens bolag. Borgen tecknas av kommunen dels för lån och dels för pensionsförpliktelser som inte säkerställts genom andra pensionslösningar.

Försäljning

tkr	Bolag	Kommun	Kommunalförbund	Summa
Säljare				
Bolag	—	2 368 087	18 474	2 386 561
Kommun	523 572	—	13 693	537 265
Kommunalförbund	340	5 524	—	5 864
Summa	523 912	2 373 611	32 167	2 929 690

Utlåning

tkr	Bolag	Kommun	Kommunalförbund	Summa
Långgivare				
Bolag	—	2 032 095	—	2 032 095
Kommun	21 177 304	—	5 546	21 182 850
Kommunalförbund	—	287 167	—	287 167
Summa	21 177 304	2 319 262	5 546	23 502 112

Borgen

tkr	Bolag	Kommun	Kommunalförbund	Summa
Utställare				
Bolag	—	14 850	—	14 850
Kommun	1 838 672	—	—	1 838 672
Kommunalförbund	—	—	—	—
Summa	1 838 672	14 850	—	1 853 522

Göteborgs Kommunala Förvaltnings AB

Göteborgs Kommunala Förvaltnings AB (GKF AB) är sedan 1996 moderbolag i en av Göteborgs kommun helägd koncern, GKF-koncernen. Antalet direktägda dotterbolag är 18 varav 5 är vilande.

Bolagen är Göteborg Energi AB, Göteborgs Spårvägar AB, Göteborg Port Holding AB, Hantverks- och Industrihus i Göteborg AB (HIGAB), Göteborgs Gatubelägg AB, Göteborgs Stadsteater AB, Liseberg AB, Got Event AB, Business Region Göteborg AB, Kommunleasing i Göteborg AB, Göteborgs Stads Upphandlings AB, Försäkrings AB Göta Lejon, Utveckling Nordost AB, AB Kärre Centrum (*vilande*), Fastighets AB Göta Lejon (*vilande*), Förvaltnings AB Bältespännaren (*vilande*), Göteborgs Stads Data AB (*vilande*) samt Miljöfordon i Göteborg AB (*vilande*).

Göteborgs Kommunala Förvaltnings AB:s styrelse består av ledamöter utsedda av Göteborgs kommunfullmäktige. Styrelsen har en politisk sammansättning som motsvarar aktuell representation i kommunfullmäktige. Bolagets uppgift enligt bolagsordningen är att; *„genom innehav av aktier eller andelar i andra företag bedriva och utveckla verksamheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens område eller dess invånare. Bolaget ska också ha till föremål att äga, förvalta, köpa och sälja aktier och andelar och fast egendom samt att bedriva därmed förenlig verksamhet.“*

Bolagen inom koncernen verkar inom områden som energi, näringsliv, kultur, trafik, fastigheter och tjänsteproduktion.

GKF-Koncernens resultat och ställning

Av femårsöversikten på sidan 94 framgår att GKF-koncernens intjänandeförmåga mätt i resultat efter finansiella poster och före skatt successivt förbättrades fram till år 2007 för att minska kraftigt under år 2008. Under 2009 och 2010 har en viss återhämtning skett. Soliditeten har förbättrats till och med 2008, för att under 2009 sjunka något. Under 2010 har emellertid soliditeten förbättrats något. Ökningen av omsättningen under 2010 har varit 40%. Ökningen av omsättningen är till stor del en effekt av förvärvet av Göteborgs Spårvägar AB 2009-12-31 samt av Göteborg Energi ABs förvärv av resterande aktier i Plusenergi AB 2009-04-01. Balansomslutningen har ökat med ca 33 % under femårsperioden till följd av att stora investeringar genomförts inom bl a energi- och hamnsektorn.

Koncernens resultat 2010 efter finansiella poster uppgick till 516,5 mkr (+457,9). I jämförelse med 2009 uppvisar några bolag en högre resultatnivå 2010 och

andra en lägre nivå. De största positiva avvikelserna finns hos Göteborg Energi AB (+203 mkr), en effekt av det kalla vädret och gynnsamma inköpspriser och Göteborg Port Holding AB (+81 mkr), till stor del beroende på ökade volymer. De största negativa avvikelserna finns hos HIGAB (-104 mkr) och KLAB (-85 mkr). I dessa bolag har nedskrivningar gjorts av framtida projekt samt bussar.

Balansomslutningen har jämfört med 2009 ökat med 3,9 % (14,2) från 25 421 till 26 400 mkr. Göteborg Energi AB och Göteborg Port Holding AB svarar för en stor del av denna ökning, ett resultat av fortsatt hög investeringsnivå. Övriga bolag med betydande investeringar är KLAB samt HIGAB.

Moderbolaget Göteborgs Kommunala Förvaltnings AB

Moderbolaget redovisar ett resultat 2010 efter skatt på 352,5 mkr (186,9). Förbättringen av resultatet avser till största delen ökade koncernbidrag och utdelningar från dotterföretag. Det egna kapitalet ökade från 1 801,7 mkr till 1 961,1 mkr. Soliditeten uppgick vid årsskiftet till 43,5 % (36,1). Räntenettet 2010 uppgick till -83,2 mkr (-92,1). Det förbättrade räntenettet i jämförelse med 2009 är en effekt av minskad lånevolym under 2010. Den genomsnittliga räntan på bolagets långa låneskuld om 1 401,6 mkr (2 531,6) uppgick under året till 3,87 % (2,82). Bolagets totala räntebärande låneskuld uppgick vid årsskiftet till 2 047,8 mkr (3 107,9).

I syfte att långsiktigt upprätthålla en balanserad vinstnivå och bibehålla eget kapital, täcks under året uppkommet underskott i moderbolaget av kapitaltillskott från bolag i koncernen alternativt från ägaren, Göteborgs kommun.

Förväntad framtida utveckling

Bolagen inom koncernen arbetar inom olika näringsgrenar och på skilda marknader. För bolag som arbetar på en konkurrensutsatt marknad är den egna konkurrensförmågan avgörande för bolagets framtid. Hit kan räknas Göteborg Port Holding AB, Liseberg AB samt i viss utsträckning även Göteborg Energi AB och Got Event AB.

Göteborg Port Holding ABs utveckling

Göteborg Port Holding AB påverkas i mycket stor utsträckning av den internationella konjunkturen, vilket blev tydligt i samband med den globala finanskrisen och

lågkonjunkturen, som för hamnens del tog sin början under andra halvåret 2008 genom en kraftig volymminskning. Volymerna fortsatte att minska under 2009 men har successivt återhämtat sig under 2010. En av drivkrafterna bakom strukturförändringen i hamnverksamheten, som beslutades 2009, var möjligheten att attrahera nya globala terminaloperatörer för att därigenom skapa ökade godsflöden och ökad effektivitet. Den pågående försäljningsprocessen bekräftar det stora intresse som finns från externa operatörer att etablera sig i Göteborgs hamn. Den signerade överlåtelsen av Älvsborg Ro/ro AB till DFDS/Cobelfret är första steget i denna process. Under 2011 planeras överlåtelser av både Gothenburg Car Terminal AB (våren 2011) och Skandia Container Terminal AB (hösten 2011). Göteborgs Hamn AB får genom omstruktureringen en ny roll. Det nya uppdraget är att svara upp mot krav på en väl fungerande infrastruktur, att marknadsföra Göteborgs hamn som ett viktigt godsnav i norra Europa samt att fullgöra rollen som hamnmyndighet.

Göteborg Energi ABs utveckling

Samtidigt som intjänandeförmågan för Göteborg Energi AB bedöms som god inom överskådlig tid, genomför och planerar bolaget stora investeringar för att möta framtida utmaningar. Utfallet av dessa investeringar kommer att vara avgörande för bolagets möjligheter till långsiktig lönsam-

het. Bolagets förutsättningar påverkas också i betydande utsträckning av lagar och regelverk inom områden för bl a miljö, skatter och konkurrens. Bolagets planerade anläggning GoBiGas för framställning av biogas baserat på skogsråvara blir ett betydande framtida tillskott av miljömässigt förnyelsebara drivmedel till transportsektorn.

Göteborgs Spårvägar ABs utveckling

Göteborgs Spårvägar AB ingår sedan 2009-12-30 i GKF-koncernen. Bolagets framtid är bl a beroende av pågående diskussion och förberedelser inför organiseringen av trafikhuvudmannaskapet inom Västra Götalandsregionen (VGR) från och med 2012. En eventuell överföring av spårvagnsverksamheten till VGR kommer att få konsekvenser även för Kommunleasing i Göteborg AB (KLAB) som leasar ut spårvagnar till Göteborgs Spårvägar AB.

Övriga bolags utveckling

För övriga bolag är verksamhetens inriktning, omfattning och lönsamhet mer beroende av det ägaruppdrag som Göteborgs kommun lämnat än den aktuella konkurrenssituationen. Några av bolagen utför i princip enbart tjänster för övriga kommunala förvaltningar och bolag. Dessa är Försäkrings AB Göta Lejon, Kommunleasing i Göteborg AB samt Göteborgs Stads Upphandlings AB.

Femårsöversikt GKF-koncernen

mkr	2010	2009	2008	2007	2006
Nettoomsättning	13 063,9	9 344,0	7 749,0	7 263,1	7 098,6
Rörelseresultat	894,8	775,7	676,9	911,8	783,6
Resultat efter finansiella poster	516,5	457,9	250,3	548,4	516,7
Årets resultat	321,7	309,5	246,6	391,9	341,0
Balansomslutning	26 400,2	25 421,0	22 254,5	21 102,0	19 828,8
Eget kapital	4 832,6	4 509,7	4 208,6	3 954,3	3 444,9
Soliditet	18,3 %	17,7 %	18,9 %	18,7 %	17,4 %
Avkastning på eget kapital	6,7 %	6,9 %	5,9 %	9,9 %	9,9 %
Avkastning på totalt kapital	3,4 %	3,2 %	3,7 %	4,9 %	4,5 %
Medelantal anställda	5 725	3 978	4 094	4 030	4 051

Soliditet: Eget kapital i procent av balansomslutningen. Avkastning på eget kapital: Årets resultat i procent av eget kapital. Avkastning på totalt kapital: Rörelseresultat plus finansiella intäkter i procent av balansomslutningen. Nyckeltalen används endast som indikation på utvecklingen ej som styrinstrument.

Resultat- och investeringsanalys av koncerner och bolag

Göteborgs Stad äger ett 20-tal större koncerner och bolag. Rörelseintäkterna uppgår sammantaget till ca 19,7 miljarder kronor. De största koncernerna är Förvaltnings AB Framtiden och Göteborg Energi AB som 2010 hade rörelseintäkter på 5,1 miljarder kronor respektive 8,1 miljarder kronor. Bolagens sammantagna investeringar för året uppgår till 4,3 miljarder kronor. Jämfört med motsvarande period förra året var nivån 0,4 miljarder kronor lägre i år.

Nedan görs en kort resultat- och investeringsanalys av några större koncerner och bolag inom Göteborgs Stad. Övriga koncerners och bolags resultat redovisas i tabellform på sidan 97.

Resultatanalys av några stora koncerner och bolag

Resultat efter finansiella poster för stadens koncerner och bolag uppgick till 733 mkr, vilket var något lägre jämfört med 2009, då samma resultatnivå uppgick 808 mkr.

Göteborg Energi ABs * resultat efter finansiella poster för år 2010 uppgick till 819 mkr, en ökning om 203 mkr jämfört med år 2009. Kallt väder, hög tillgänglighet i produktionsanläggningarna, högt elpris samt gynnsamma inköspriser för bränsle påverkade 2010 års resultat väsentligt. Det kalla vädret påverkade framförallt produktionsvolymerna av fjärrvärme. Söld volym av "fjärrvärme och färdig värme" uppgick år 2010 till 4 502 GWh, motsvarande värde år 2009 var 3 893 GWh. Nettoomsättning avseende "fjärrvärme samt färdig värme" uppgick år 2010 till 3 765 mkr, och utgjorde knappt hälften av Göteborg Energi-koncernens totala nettoomsättning. Verksamheten i Göteborg Energi Din El AB tillkom per april 2009 såsom dotterföretag, dessförinnan redovisades verksamheten som andel i intresseföretag. Det innebär bland annat att resultatandel från intresseföretag har minskat med 40 mkr jämfört med år 2009. Göteborg Energi-koncernen redovisar av- och nedskrivningar av anläggningstillgångar om 730 mkr, vilket är en ökning med 111 mkr jämfört med år 2009, 49 mkr förklaras av nedskrivning goodwill avseende Göteborg Energi Din El AB.

Göteborgs Hamn ABs * rörelseintäkter uppgick till 752 mkr, vilket översteg tidigare prognostiserade intäkter. Bolagets huvudsakliga intäkter från och med 1 februari

2010 är fartygs- och varuhamnsavgifter, olja samt koncessionsavgifter, hyror och arrenden. Resultat efter finansiella poster uppgick till 144 mkr, vilket understeg den prognos som bolaget lämnade tidigare i höstas. I resultatet ingick en avsättning för åtagande i koncessionsavtal för att återställa ytor till fastlagd standard uppgående till cirka 60 mkr. Lönsamheten i bolaget har förbättrats dramatiskt under 2010 genom strukturförändringen. Ökade volymer förklarar en del av den förbättrade lönsamheten men beror också på ökad förståelse för verksamheten, ökad produktivitet, bättre intjänandeförmåga och kostnadskontroll. Förklaringen hör hemma i Göteborg Port Operation AB.

** Göteborg Energi AB:s officiella bokslut är upprättat med tillämpning av Redovisningsrådet rekommendation RR29. Därför förekommer avvikelser mot värden i sammanställd redovisning.*

Göteborg Port Operation AB startade sin verksamhet den 1 februari 2010 genom verksamhetsövergång från Göteborgs Hamn AB. Koncernen består av tre dotterbolag samt ett moderbolag. Det är därför inte möjligt att genomföra någon jämförelse med förra året. Terminalverksamheten drivs i dotterbolagen Älvsborg Ro/ro AB, Skandia Container AB och Gothenburg Car Terminal AB. Volym- och resultatutvecklingen i bolagen har varit väsentligen bättre, vilket medfört ett förbättrat ekonomiskt läge jämfört med budget och prognos. Koncernen redovisade ett resultat efter finansiella poster om -8,5 mkr för 2010 och rörelseintäkter om 1 295 mkr.

Göteborgs Gatu AB har genomgått en stor omstrukturering under året, där en verksamhetsgren är överläten till extern part och två andra är överlåtna till andra enheter inom Göteborgs Stad. Bolaget består från och med 1 januari 2011 enbart av affärsområde Teknisk Service.

Bolaget redovisade rörelseintäkter om 470 mkr vilket understiger förra årets med 10 mkr. Minskningen hänger främst samman med verksamhetsöverlåtelse. Resultat efter finansiella poster uppgick till 22 mkr, att jämföra med förra årets resultat om 18 mkr. Avvikelsen återfinns bland personalkostnaderna, där bolagets pensionskostnader hade ett lägre utfall 2010.

Liseberg ABs rörelseintäkter ökade med 1 procent till 904 mkr. Resultat efter finansiella poster uppgick till 65 mkr (72). En svag försäsong i nöjesparken och inom hotellverksamheten påverkade den totala gästutvecklingen negativt. Glädjande var den positiva gästutvecklingen inom restaurang- och campingbolagen.

Renova ABs rörelseintäkter ökade med 6 procent till 1 196 mkr. Resultat efter finansiella poster uppgick till 31 mkr (32). Intäktsökningen beror främst på ökade värme- och elintäkter. Jämfört med förra året har kostnader för avskrivningar ökat med 14 mkr, anledningen är färdigställandet av den fjärde förbränningslinjen på Sävenäs. Bolaget ser en ökande konkurrens och därmed en kraftig prispress vilket kommer att synas på nästa års resultatutfall där bolaget räknar med en oförändrad omsättning men med ett avsevärt lägre resultat än för detta året.

Kommunleasing i Göteborg ABs (KLAB) rörelseintäkter ökade till 374 mkr (307). Resultatet efter finansiella poster uppgick till -73 mkr (12 mkr). Bolaget genomförde under 2009 en större så kallad sale and leasebackaffär med bussar från Göteborgs Spårvägar AB (GSAB). Sammanlagt 403 bussar ingick i affären. Vid ingången av 2010 hade bussarna ett bokfört värde på 395 mkr hos KLAB. Vid försäljning av bussarna är det KLAB som står risken med undantag för 28 mkr som GSAB ska täcka. Under 2010 har GSAB sagt upp avtalen gällande 167 bussar. Av dessa hade 74 bussar avyttrats per 2010-12-31. Bolaget har låtit göra en ny värdering av bussarna under 2010 vilket resulterade i en nedskrivning av värdet med 99 mkr i bokslut 2010.

Hantverks- och Industrihus i Göteborg AB (HIGAB) redovisade 621 mkr i rörelseintäkter för 2010. Resultatet efter finansiella poster uppgick till -75 mkr. En viktig förklaringsfaktor är den avsättning (100) som gjorts för att möta nedskrivningsbehovet av den planerade bad- och isanläggningen i Angered.

Förvaltnings AB Framtidens rörelseintäkter för koncernen ökade med 5,9 procent till 5 096 mkr. Bolaget är moderbolag för de allmännyttiga bostadsföretagen. Totalt förvaltar koncernen drygt 69 000 lägenheter. Resultat efter finansiella poster uppgick till 118 mkr (220). Resultatet har påverkats positivt av återförda nedskrivningar. Kostnaderna för planerat underhåll uppgick till 673 mkr

(638 mkr) och för utökat underhåll uppgick kostnaderna till 377 mkr (482 mkr).

Göteborgs Spårvägar ABs rörelseintäkter minskade med 12 procent till 1 629 mkr (1 842). Koncernen redovisar ett resultat på -47 kr. Koncernens dotterbolag Göteborgs Spårvägar Buss redovisar ett resultat på -98 mkr. Bolaget avslutade vid halvårsskiftet förlorade uppdrag vars omsättning motsvarar ca 50% av den tidigare omsättningen. En stor omställning av både medarbetare och bussar har skett under året. Restvärdesrisken på bussarna upp till 28 mkr vilket har belastat resultatet, överstigande risk står Kommunleasing AB för. Övriga förklaringar till bussbolagets resultat som som styrelsen lämnar är ökade fordonskostnader samt kostnader för omstruktureringsåtgärder.

Dotterbolag spårvagn bedriver sin verksamhet på uppdrag av kommunen i enlighet med ett nollresultatavtal. Bolaget redovisar ett resultat på 21 mkr. Koncernens framtida resultatförmåga bedöms i dagsläget som mycket osäker.

Investeringsanalys av några stora koncerner och bolag

Åtta koncerner och bolag hade 2010 totala investeringar överstigande 100 mkr. Andel nyinvesteringar utav totala investeringar uppgick till 86 %, ersättningsinvesteringar utgjorde 9 %, kapacitetsinvesteringar utgjorde 1 % och övriga investeringar utgjorde 4 %.

En sammanställning av koncernernas och bolagens investeringsbudgetar inför 2011 visar att investeringarna kan komma att ligga på en nivå om cirka 5 300 mkr. De koncerner och bolag som budgeterar investeringsutgifter omkring 1 000 mkr eller däröver är Förvaltnings AB Framtiden, Göteborg Energi AB och Göteborgs Hamn AB.

Förvaltnings AB Framtidens investeringsutgifter uppgick 2010 till 1 311 mkr (1 118) för året, att jämföra med 1 396 mkr i budgeterade investeringar. Av den totala investeringsutgiften utgjorde 463 mkr (438) investeringar för nyproduktion av bostäder, 599 mkr (523) avsåg ombyggnationer och 250 mkr (157) avsåg förvärv och övriga investeringar. Det enskilt största pågående projektet i koncernen är kvarteret Venus i Gårda där total investering är beräknad till 865 mkr varav 552 mkr hittills är upparbetat.

Göteborg Energi ABs investeringar för året uppgick till 1 269 mkr vilket är 131 mkr lägre än budgeterad investeringsvolym, men 44 mkr högre än förra årets utfall. Orsaken är en lägre investeringstakt i vindkraft samt GoBiGas- och BiG-projekten.

Av den totala investeringsutgiften avser 1 009 mkr (1 049) nyinvesteringar och 260 mkr (176) reinvesteringar. De större pågående projekten avser investeringar i vindkraftverk i bl a Töftedalsfjället och en omfattande ombyggnation av Sävenäs hetvattenpanna med en ny

ångturbine som beräknas producera cirka 40 GWh grön el per år med biobränsle.

Higabs investeringsnivå för helåret 2010 om 181 mkr (460) var betydligt lägre än förra årets. Främsta anledningen till avvikelsen beror på att bolaget förvärvade en fastighet på Rantorget av Göteborgs Spårvägar AB förra året.

Under 2010 har några större projekt färdigställts, såsom Idrottshögskolan vid Katrinelundsgymnasiet, Arken Asian Spa. Ett stort pågående projekt är upprustningen av Stora saluhallen. Större kommande projekt som är i förstudiefas är nybyggnation av bad- och ishall i Angered, grundförstärkning av Rådhuset samt ombyggnationen av Stadsbiblioteket.

Älvstranden Utveckling ABs investeringsnivå uppgick till 373 mkr (279) för 2010. Största investering för året var färdigställandet av kontorshuset Lindholmens Science Park. Ett projekt som tidigare lagts och påverkar årets utfall är ombyggnationen och färdigställandet av fastigheten M2. Bland övriga större kommande projekt i bolaget kan nämnas investeringar i infrastruktur på västra Eriksberg och inre Sannegården samt Skeppsbron.

Renova ABs största investeringsutgift 2010 var färdigställandet av fjärde förbränningslinje där 108 mkr investerats under 2010. Totalt har i detta projekt investerats 621 mkr.

Övriga större pågående projekt hos Renova är en turbinuppgradering på Sävenäs för att förbättra el-effektiviteten, investeringen beräknas till totalt 49 mkr varav 31 mkr under 2010. Investering i en anläggning för våt svavelrening, en investering som syftar till att minimera utsläpp av svavel från Sävenäsanläggningen, beräknas till 42 mkr totalt varav 36 mkr är investerat hittills under 2010. Sammanlagda investeringar i bolaget för 2010 uppgick till 354 mkr (328).

Gryaab AB sänkte sina investeringar för året med 69 mkr jämfört med budgeterad nivå till sammantaget 86 mkr (292) för året. Främsta anledningen var att investeringen i anläggningen för bättre kväve- och fosforrening hade ett lägre utfall än budgeterat, 650 mkr mot budget om 700 mkr. Ett annat större projekt hos Gryaab är projektet Tunnel Lerum, projektbudgeten uppgick till 416 mkr varav Gryaabs andel begränsas till 187 mkr. Projektet är försenat enligt tidplan. En anslutning av Lerum beräknas kunna ske under hösten 2011.

Göteborgs Hamn ABs investeringar om 115 mkr (184) bestod främst av flertalet mindre projekt (under 100 mkr/projekt) där projekten ombyggnation av Majnabbeterminalen för anpassning av Stena Lines färjor, råoljaagring i Syrhåla samt ny bensinledning och nya lastarmer vid kajplats 501/511 är de största.

Totala investeringar i koncerner och bolag

mkr	Bokslut 2010	Budget helår 2010	Bokslut 2009
Förvaltnings AB Framtiden	1 311	1 396	1 118
Göteborg Energi AB	1 269	1 400	1 225
Älvstranden Utveckling AB	373	360	279
Kommunleasing i Göteborg AB	361	288	484
Renova AB	354	175	328
HIGAB, Hantverks- och Industrihus i Göteborg AB	181	168	460
Göteborgs Hamn AB	115	132	184
Liseberg AB	108	93	133
Gryaab AB	86	155	292
Göteborgs Gatu AB	72	58	67
Göteborg Port Holding AB	23	23	0
GREFAB AB	17	19	24
Göteborgs Spårvägar AB	14	74	99
Got Event AB	9	0	5
Göteborgs Stadsteater AB	8	13	3
Försäkrings AB Göta Lejon	4	4	6
Göteborg & Co AB	1	0	1
BRG AB	1	1	1
Elimineringar	-15	-6	0
Totalt	4 292	4 353	4 709

Koncerner och bolag i siffror 2010

mkr	Rörelse- intäkter	Resultat efter fin- poster	Årets resultat	Balans- omslutning	Eget kapital	Soliditet*	Årets investe- ringar
Förvaltnings AB Framtiden***	5 096	118	85	26 151	8 126	31 %	1 311
Göteborg Energi AB***	8 059	819	566	13 683	4 464	33 %	1 269
Göteborgs Spårvägar AB	1 629	-47	-56	784	373	48 %	14
Göteborg Port Holding AB	1 662	118	87	3 839	272	7 %	138
Renova AB	1 196	31	23	2 180	360	17 %	354
Liseberg AB	904	65	47	1 028	606	59 %	108
Hantverks- och Industrihus i Göteborg AB	622	-75	-56	4 471	535	12 %	181
Göteborgs Gatu AB	470	22	16	416	72	17 %	72
Älvstranden Utveckling AB	423	71	21	4 907	325	7 %	373
Kommunleasing i Göteborg AB	374	-73	-93	2 270	4	0 %	361
Gryaab AB	269	-4	0	1 492	8	1 %	86
Göteborg & Co Kommunintressent AB	217	1	1	72	19	27 %	1
Got Event AB**	133	-101	-75	116	40	34 %	9
BRG Business Region Göteborg AB **	104	-46	-35	160	81	51 %	1
Försäkrings AB Göta Lejon	115	3	2	241	67	28 %	4
Göteborgs Stadsteater AB **	59	-90	-67	60	20	34 %	8
Göteborgsregionens Fritidshamnar AB	45	4	1	99	12	12 %	17
Göteborgs Stads Upphandlings AB	35	5	4	29	17	56 %	0
Boplat Göteborg AB	9	0	0	8	3	38 %	0
Göteborgs Kommunala Förvaltnings AB	0	425	353	4 533	1 961	43 %	0
GKF- koncernen, Vilande bolag	0	0	0	5	5	0 %	0

* Soliditet definieras som eget kapital i förhållande till balansomslutning i procent.

** Erhåller budgeterat koncernbidrag från GKF AB

*** Förvaltnings AB Framtidens officiella bokslut är upprättat enligt IFRS. Göteborgs Energi ABs officiella bokslut är upprättat med tillämpning av RR 29. Därför förekommer avvikelser mot värden i sammanställd redovisning.

Revisionsberättelse

Revisionsberättelse för år 2010

avseende Göteborgs kommuns styrelse och nämnder samt dess sammanställda redovisning
Göteborgs kommun org. nr. 212000-1355

Uppdraget

Vi, revisorer för Göteborgs kommuns styrelse och nämnder (kommunen), är valda av Göteborgs kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen och nämnderna ansvarar för att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, att räkenskaper och redovisning är rättvisande och att den interna kontrollen är tillräcklig. Vårt ansvar är att uttala oss om räkenskaper, verksamhet och intern kontroll på grundval av vår revision. Vi ska också bedöma om årsbokslutet är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige beslutat. Genom utsedda lekmannarevisorer i Göteborgs kommuns helägda bolag med dotterbolag har även verksamhet och intern kontroll i dessa bolag granskats.

Granskningen

Vi har granskat räkenskaper, verksamhet och intern kontroll för år 2010. Resultatet av kommunstyrelse- och nämndgranskningen redovisas i revisionsberättelser och revisionsredogörelser som överlämnats till styrelse och nämnder. Resultatet av bolagsgranskningen redovisas på motsvarande sätt i granskningsrapporter och granskningsredogörelser som överlämnats till respektive bolag. Granskningen har även omfattat den sammanställda redovisningen för Göteborgs Stad (kommunen och bolagen). Årets granskning sammanfattas i vår årsredogörelse som överlämnas till kommunfullmäktige. Granskningen har utförts i enlighet med god revisionssed. Vi anser att vår granskning ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen

Vi anser att årsredovisningen och den sammanställda redovisningen har upprättats i enlighet med god redovisningssed och ger en rättvisande bild av resultat och ställning. Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål fullmäktige beslutat.

Ansvarsprövning

Revisorerna ska till kommunfullmäktige redovisa sin ansvarsprövning av styrelse och nämnder. Lekmannarevisorernas uppdrag i bolagen omfattar inte något ställningstagande i ansvarsfrågan.

Anmärkning har riktats mot SDN Kortedala. Vi bedömer att hanteringen av familjehemsärenden uppvisar allvarliga brister. Nämnden lever inte upp till lagstiftningens krav att överväganden av fortsatt vård för placerade barn ska ske minst var sjätte månad. Nämnden uppfyller inte heller lagstiftningens minimikrav avseende kontakt med det placerade barnet. Barn som är placerade i familjehem befinner sig i en mycket utsatt situation och nämnden har enligt lagstiftningen ett ansvar att säkerställa att dessa barn får god vård samt sina behov och rättigheter tillgodosedda. Särskild revisionsberättelse har upprättats för nämnden.

Revisionsberättelsen fortsätter på nästa sida. >>

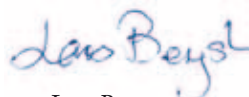
Vi tillstyrker att Göteborgs kommuns styrelse och nämnder beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2010.

Vi tillstyrker att resultaträkningen och balansräkningen för kommunen och för den sammanställda redovisningen godkänns.

Göteborg den 16 mars 2011

Arne Hasselgren

Lars Bergsten

Claes-Göran Lans

Kågan Karlsson

Elisabet Olin

Marianne Bengtson

Bo Forsäng

Merete Kapstad

Gerhard Annvik

Ingemar Svensson

Annbrith Svensson

Lars Svensson

Lennart Carlsson

Ulf Rothmyr

Carina Henriksson Johansson

Torbjörn Rigemar

Sven R Andersson

Ingrid Palmquist

Birgitha Stillner Dawidsson

Bengt Bivall

Fredrik André

Snabbfakta

	2008	2009	2010
Folkmängd 31/12	500 197	507 330	513 726
Primärkommunal skattesats (%)	21,30	21,30	21,55
ÅRETS RESULTAT (mkr)			
Kommunen	281	597	229
Bolagen	405	616	442
Sammanställd redovisning	682 *	805 *	638 *
INVESTERINGAR (mkr)			
Kommunen	1 827	1 444	1 360
Sammanställd redovisning	6 592 *	5 757 *	5 623 *
INTÄKTER (mkr)			
Kommunen	29 527	29 720	30 900
Sammanställd redovisning	42 480 *	46 139 *	47 757 *
BALANSOMSLUTNING (mkr)			
Kommunen	35 225	38 350	38 984
Sammanställd redovisning	69 507 *	72 224 *	73 452 *
SOLIDITET			
Kommunen	19	19	19
Sammanställd redovisning	25 *	25 *	26 *

**Koncernredovisningen benämns sammanställd redovisning i kommunsektorn*

Vid eventuella frågor om årsredovisningen, kontakta Stadskansliets koncernredovisningsgrupp 031-368 02 17. www.goteborg.se

PRODUKTION: Newsroom

TRYCK: Billes

Göteborgs
Stad

STADSKANSLIET
KÖPMANSGATAN 20
404 82 GÖTEBORG
TEL 031-368 00 00